

НАЦІОНАЛЬНА РАДА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І
РАДІОМОВЛЕННЯ

**Звіт Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
за 2018 рік**

ЗМІСТ

Вступ	4
Загальні положення	21
Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери	22
Розвиток каналів і мереж мовлення	27
Здійснення наглядових повноважень. Моніторинг телерадіопрограм.....	37
Аналіз стану дотримання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги ліцензійних умов та умов ліцензій.....	59
Підсумки ліцензування.....	67
Стан дотримання вимог законодавства щодо участі іноземного капіталу в статутних капіталах телерадіоорганізацій та вимог до установчих і статутних документів телерадіоорганізацій, засновників (власників) телерадіоорганізацій; оцінка стану конкуренції та рівня монополізації телерадіоінформаційного ринку	72
Стан виконання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), пов'язаних осіб та структуру власності	73
Міжнародне співробітництво.....	74
Завдання і пріоритети діяльності на 2019 рік.....	79
Додатки.....	81

Вступ

Новітні виклики у сфері дотримання свободи слова, що постають перед світовими й українськими медіа

Суспільно-політичні й безпекові події, що упродовж останніх років відбуваються в Україні і світі, активізували інтеграцію вітчизняного інформаційного простору у світовий. Виклики, які постали внаслідок ведення країною-агресором проти нашої держави гібридної війни, змусили шукати адекватних відповідей на них. Україна за п'ять років після порушення її державних кордонів запровадила низку ефективних способів боротьби проти кремлівської пропаганди, і її принципова позиція у цих питаннях стала прикладом для інших європейських країн, які так само потрапили під потужний удар кремлівської політики втручання у внутрішні справи.

Численні приклади маніпуляції фактами, дезінформація та фейки, які поширюються всіма можливими способами і засобами, хакерські атаки на сайти державних органів і втручання в електронні виборчі системи стали предметом обговорення не лише світових ЗМІ, а й розглядаються на найвищих рівнях владою Сполучених Штатів Америки та інституційними органами Ради Європи та Європейського Союзу. Таким чином, західні суспільства почали не тільки викривати пропагандистські вкидання та фейки, а й задумалися над правовими аспектами протидії деструктивному впливу Російської Федерації та почали ухвалювати відповідні закони.

Загалом європейські інституції і держави ще з 2016 року офіційно визнають маніпулятивну та пропагандистську природу російських агенцій, які вдають із себе ЗМІ. Так, 23 листопада 2016 року Європейський парламент ухвалив «Резолюцію щодо стратегічних комунікацій з метою протидії антиєвропейській пропаганді з боку третіх сторін» (EU strategic communication to counteract anti-EU propaganda by third parties), у якій визнано російські ЗМІ, на кшталт «Sputnik» та «RT» («Russia Today»), агентами впливу і що їхня діяльність не пов'язана з журналістикою.

5 квітня 2017 року уряд Німеччини схвалив уведення штрафів на суму до 53 млн доларів проти соціальних мереж, які після скарг користувачів не видалятимуть повідомлення та фейкові новини, що розпалюють ненависть.

26 вересня 2018 року опубліковано [Кодекс практик протидії дезінформації в Інтернеті](#). У жовтні 2018-го Єврокомісар із цифрової економіки та суспільства отримала від представників інтернет-платформ та індустрії реклами [індивідуальні дорожні карти](#) щодо впровадження цього саморегульованого акта. Кодекс є переліком зобов'язань, які платформи та асоціації, що представляють рекламодавців і рекламну галузь, добровільно застосовуватимуть для боротьби з дезінформацією і пропагандою.

У листопаді 2018 року Національна асамблея Франції ухвалила закони для боротьби з інформаційними маніпуляціями, який наділяє національний регулятор повноваженнями припинити поширення програм без рішення суду, якщо є підозра, що вони впливають на суспільство під дією іноземних держав. Під цей закон можуть підпадати російські пропагандистські канали. Так само у Франції лідери демократичних країн 12 листопада 2018 року підтримали «Міжнародну декларацію про інформацію та демократію».

Скориставшись досвідом України, яка упродовж 2014 – 2018 рр., керуючись національним законодавством та Європейською конвенцією про транскордонне телебачення, припинила ретрансляцію 80 російських телевізійних каналів, що поширювали антиукраїнську інформацію у вітчизняних кабельних мережах, на такий крок пішли й пострадянські Литва та Молдова. Литовська Республіка стала першою країною Європейського Союзу, якій Європейська комісія підтвердила, що російський телеканал «РТР–Планета» порушує норми Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги. Через це стала можливою заборона поширювати його програми в країні.

Британський медіа-регулятор Ofcom також провів кілька розслідувань щодо кремлівського телеканалу «Russia Today» і визнав мовника винним у порушенні британського кодексу телерадіомовлення. Ofcom може застосувати до каналу санкції, аж до відкликання ліцензії. Крім того, британський регулятор проводить перевірку програм міжнародного російського телеканалу «НТВ Мир» і «РЕН ТВ», які зареєстровані в Лондоні, але ведуть мовлення у країнах Балтії.

У грудні 2018 року Велика Британія і Польща домовилися про створення спільного підрозділу для протидії російській дезінформації і планують проводити щорічні консультації щодо ворожої діяльності Москви.

5 грудня 2018 року в Брюсселі було представлено план ЄС із протидії дезінформації, який передбачає зростання фінансування на такі цілі, збільшення персоналу з протидії дезінформації і створення робочої групи зі стратегічних комунікацій. Також має запрацювати так звана система швидкого попередження, яка викриватиме фейки, надаючи правдиву інформацію.

Рада Європи опрацьовує відповідні рекомендації. Зокрема, Комітет експертів з якісної журналістики у цифрову епоху (MSI-JOQ) розробив два проекти, які обговорюються в країнах-членах із медіа-організаціями й експертами, вони стосуються підтримки сприятливого середовища для якісної журналістики та сприяння медіа й інформаційній грамотності в цифровому середовищі.

Отже, європейське співтовариство шукає і знаходить методи боротьби із розповсюдженням інформації з порушенням загальноновизнаних правил і стандартів журналістики. Важлива роль у цих процесах відведена

європейським регуляторам медіа-сфери, які створюють національні правила стосовно зловживань свободою слова та стежать за їх дотриманням. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) виробила свої практики захисту національного простору й активно співпрацює з європейськими регуляторами задля впровадження спільних механізмів, які б запобігали зловживанням у сфері свободи слова.

У грудні 2018 року український і литовський регулятори підписали Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання телерадіомовлення між Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та Комісією з питань радіо і телебачення Литовської Республіки». Згідно з його положеннями спільним пріоритетом для обох держав стане захист інформаційного простору від російської агресії.

Вітчизняний телерадіоінформаційний простір в умовах довготривалої гібридної війни набуває чітких національних рис

Із 2014 року пріоритетним напрямом діяльності Національної ради стало вжиття невідкладних заходів щодо припинення російської інформаційної агресії, здійснюваної з використанням іноземних та деяких вітчизняних ЗМІ. Методи, якими керується регулятор, ґрунтуються на неухильному дотриманні законодавства та прав і свобод людини й громадянина. Ухвалені українським Парламентом зміни до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» дозволили ефективно боротися з поширенням іноземними мовниками інформації, яка порушує норми українського законодавства, тому фактів невиконання цих вимог стає дедалі менше.

За період 2014 – 2017 рр. було припинено ретрансляцію 80 телевізійних програм Російської Федерації, які не відповідали вимогам законів України. У 2018 році з Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України програми не вилучалися. Однак через систематичні порушення українського законодавства Національна рада тимчасово – терміном на шість місяців – припинила ретрансляцію в Україні телеканалу «RTVI». Оскільки ця іноземна програма має юрисдикцію Великої Британії, Національна рада поінформувала регуляторний орган у сфері телерадіомовлення цієї країни (Ofcom) про ухвалене рішення. Також у грудні 2018 року регулятор повторно звернувся листом до дистриб'ютора іноземної програми «Наше любимое кино» компанії «СонаР» і правовласника цього каналу німецької компанії «RTVD Video-und filmproduktionsgesellschaft MBH», повідомивши про виявлені під час моніторингу порушення вітчизняного законодавства, і застеріг, що в разі подальшого ігнорування українських законодавчих вимог буде змушений розглянути питання про тимчасове припинення ретрансляції телеканалу на території України.

Здійснюючи нагляд за дотриманням українськими провайдерами програмної послуги умов власних ліцензій і законодавчих вимог, Національна рада, на жаль, ще виявляє порушення. 2018 року застосовано санкцію «стягнення штрафу» до 7 ліцензіатів, які ретранслявали ті іноземні програми, щодо яких Національна рада ухвалила рішення про невідповідність нормам закону. 13-м ліцензіатам винесено санкцію «оголошення попередження» за поширення програм, які не входять до цього Переліку. Також спільно з представниками обласних управлінь Служби безпеки України упродовж звітного періоду припинено ретрансляцію російських програм у готелях та підприємцями, які не мали дозвільних документів на трансляцію телепрограм, у Вінницькій, Житомирській, Івано-Франківській, Одеській, Полтавській та Сумській областях. Загалом, 2018 року налічується 10 фактів незаконного поширення програм іноземних телеканалів.

Послідовна позиція національного регулятора щодо припинення ретрансляції тих каналів, зміст яких не відповідає українському законодавству, спонукала, зокрема, і до появи в Україні нових, в основному нішевих супутникових телемовників, нині їх налічується 101 компанія. 2018 року нові ліцензії на цей вид мовлення отримали 13 телекомпаній.

Загалом, до Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення внесено 429 вітчизняних телевізійних мовників, більшість із них також ретранслюються в розгалужених кабельних мережах на всій території країни. Перелік дозволених для ретрансляції іноземних програм, що є чинним на підставі норм Закону «Про телебачення і радіомовлення», за звітний період поповнився 12 програмами з різних країн, загальна кількість іноземних програм наприкінці 2018 року – 182. Таким чином, за останні роки український медіа-ландшафт кардинально змінився, з кабельних мереж витіснено інформаційний продукт країни-агресора, натомість його місце посідають світові та національні програми.

Водночас для Національної ради проблематичним залишається регулювання мовлення тих вітчизняних ЗМІ, які намагаються завуальованими способами транслювати у своїх ефірах пропаганду «руського міра». 2018 року національний регулятор здобув позитивний досвід боротьби із фейками, вигравши суди першої й апеляційної інстанцій щодо поширення ТОВ «Новини 24 години» (логотип «NEWSONE») недостовірного повідомлення про Національний банк України. Мовник у своєму ефірі 25 вересня 2017 року поширив необ'єктивну інформацію про те, що нібито відбулося слухання Комітету з фінансових питань Конгресу США щодо корупції в НБУ. Відстояти в суді свою позицію було непросто, але регулятор мав беззаперечні факти порушення законодавчих норм.

Більш проблематично вирішуються питання припинення поширення українськими телерадіоорганізаціями мови ворожнечі. Чинні норми статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» є досить загальними, тому застосувати їх на практиці та відстоювати свою позицію в судових інстанціях надзвичайно складно. Така ситуація склалася з ухваленням Національною радою рішенням про «оголошення попередження» ТОВ «Новини 24 години» («NEWSONE») за поширення інформації з порушенням зазначеної статті у передачі, в якій ведучий популяризував органи держави-агресора, даючи оцінку діям Росії в Сирії.

Це рішення регуляторного органу оскаржується в судових інстанціях, а мовник і далі балансує на межі дозволеного, адже мова ворожнечі – це не обов'язково прямі заклики. Підбурювати людей до певних дій та розпалювати ворожнечу можна й іншими замаскованими методами, псевдоправдою, нагнітанням негативних емоцій, залякуванням тощо. Незалежна медійна рада, до якої входять відомі вітчизняні медіа-фахівці і юристи, на запит Національної ради [підтвердила](#) сім фактів поширення упродовж серпня – жовтня 2018 року каналом «NEWSONE» мови ворожнечі та висловів, які виправдовували державу-агресора, а також порушення журналістських стандартів.

Подібні висновки зробила Незалежна медійна рада і щодо поширення мови ворожнечі телеканалом «112 Україна». 11 жовтня 2018 року Національна рада призначила позапланову перевірку цього мовника через скарги громадян, на думку яких, телеканал у програмах, що виходили в ефірі упродовж 4 вересня – 7 жовтня 2018 року, поширював «кліше російської пропаганди». Так, Незалежна медійна рада [вбачає](#) у трансляції чотирьох передач ознаки порушення заборони на використання телерадіоорганізацій для розпалювання національної ворожнечі та ненависті, передбаченої вимогами абзацу 4 частини другої статті 6 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Та чи стануть ці висновки незалежних експертів вагомими аргументами для судових інстанцій, регуляторний орган не може передбачити, адже деякі рішення Національної ради щодо випадків трансляції мови ворожнечі розглядаються в судах різних інстанцій упродовж кількох років.

Національна рада, яка завжди діє на підставі, в межах своїх повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України, з огляду на суспільно-політичну ситуацію в країні та спираючись на досвід інших держав, підтримує та очікує якнайшвидшого ухвалення Парламентом закону, який би дозволяв ефективніше реагувати на прояви мови ворожнечі та застосовувати адекватні санкції до ЗМІ за підтримку і пропаганду тероризму в Україні. Це дало б можливість регулятору адекватно й

оперативно реагувати на прояви нетерпимості та поширення ворожої пропаганди.

Імплементация законодавчих вимог щодо державної мови в ефірі радіостанцій і телекомпаній

Потужним чинником для позитивних змін у телерадіопросторі країни стало законодавче обґрунтування вимог щодо мови пісень на українському радіо й ведення телерадіоорганізаціями програм державною мовою. Верховна Рада України ухвалила, а Національна рада забезпечила імплементацію цих норм закону.

Результати моніторингові свідчать, що це посприяло бурхливому розвитку ринку національного продукту. Із листопада 2016 року по жовтень 2018-го фахівці Національної ради провели моніторинг майже 34 000 годин ефіру радіостанцій. Постійно аналізувалися програми 15 загальнонаціональних та 175 місцевих і регіональних радіостанцій. Результати засвідчують, що наприкінці 2018 року частка пісень українською мовою на загальнонаціональних радіостанціях становить 51%, на регіональних і місцевих – 48%, а середній показник ведення передач українською мовою на вітчизняних загальнонаціональних і регіональних радіостанціях – відповідно 86% і 92%.

Такого результату вдалося досягти завдяки принциповій політиці Національної ради. Загалом, за два роки після впровадження законодавством обов'язкової частки пісень і ведення передач державною мовою санкцію «стягнення штрафу» до радіостанцій було застосовано 25 разів. Загальна сума штрафів становить 1 752 847,02 грн. Із них 18 штрафів на загальну суму 1 621 713,38 грн стосуються саме квоти пісень українською мовою.

Як стверджують фахівці музичної галузі, впровадження законодавчих вимог позначилося також на якості технічного рівня музики – аранжуванні, технології запису. Українські музиканти отримали більше можливостей просувати свою пісню на найбільших радіостанціях країни. За даними провідного українського медіа-сервісу «FDR media», більшість композицій у річному чарті-2018 – 25 треків із 40 – належить українським виконавцям, із них 22 – україномовні, дві – англійською мовою, одна – російською. Це той результат, до якого і прагнула Національна рада та український слухач.

За результатами тижневого моніторингу 27 загальнонаціональних телеканалів, що проводився Національною радою після остаточного набуття чинності вимогами щодо мови на телебаченні (13 жовтня 2018 року), всі ліцензіати виконують норму закону. Частка державної мови в ефірі телеканалів коливається від 77% до 100%. Таким чином, середній показник обсягу української мови на цих каналах становить 92%, відповідно до

законодавчих норм в ефірі кожного телеканалу упродовж тижня із 07:00 до 22:00 він має становити не менше як 75%.

З введенням мовних вимог на телебаченні відбулася активізація серед виробників національного контенту, тож в ефірі українських телеканалів з'явилося більше власних передач, фільмів і загалом національного продукту. З часом ця тенденція тільки посилюватиметься, адже й українське кіновиробництво поступово набирає обертів, що своєю чергою докорінно змінює і ефір вітчизняних телеканалів.

Мовлення вітчизняних компаній на лінії розмежування і на тимчасово окуповані території та анексований півострів Крим і в районах, що межують з Російською Федерацією

Організація мовлення з нових об'єктів інфраструктури упродовж останніх років мінімізувала проблему так званих білих плям – територій із недостатнім покриттям ефірним сигналом українських телеканалів та радіостанцій, яке виникло після окупації окремих районів Донецької і Луганської областей.

Упродовж 2018 року Національна рада ухвалила 68 рішень про видачу дозволів на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення. Дозволи надано 30 телерадіоорганізаціям із використанням 130 частотних присвоєнь: 79 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 1 – в AM-діапазоні, 21 – для аналогового телевізійного мовлення, 4 – для цифрового наземного телевізійного мовлення на території Донецької та Луганської областей і 15 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 1 – в AM-діапазоні, 4 – для аналогового телевізійного мовлення, 5 – для цифрового наземного телевізійного мовлення на півдні Херсонської області з метою трансляції програм на територію Автономної Республіки Крим.

Загалом, за останні 3 роки побудовано 3 нові телекомунікаційні вежі в Донецькій та Луганській областях, на 2019 рік заплановано будівництво нової вежі в Попаснянському районі Луганської області. Фактично робота з розвитку інфраструктури завершується, майже увесь радіочастотний ресурс у регіоні також задіяний. Наступний крок – розвиток цифрового телевізійного мовлення, створення нових локальних мультиплексів. Наразі вже сформовано 3 нові локальні мультиплекси для українського цифрового телебачення в містах Волновасі та Гірнику Донецької області та в селі Бахмутівці Луганської області. Це забезпечує ефірним сигналом українських телеканалів місцевих жителів на підконтрольних Уряду територіях і вздовж лінії розмежування, що сприяє інформаційній реінтеграції регіону.

Станом на кінець 2018 року в 7 населених пунктах Херсонської області на Крим здійснюють FM-мовлення 16 радіостанцій на 30 частотах. Також

мовлять 27 телеканалів. Наприкінці грудня Національна рада видала дозвіл на тимчасове мовлення у селі Чонгарі телеканалу «Прямий», який незабаром розпочне трансляцію своїх програм.

У звітному періоді також тривала робота регулятора із розвитку телерадіомовлення в прикордонних областях України. Було проведено конкурс на 22 частоти у цифровому мультиплексі Одеської області, за його результатами у багатоканальній телемережі розпочали мовлення 11 телекомпаній Одещини. Також відбувся конкурс на 23 FM-частоти у Харківській області, переможцями визнано 8 місцевих радіокомпаній, які мовитимуть у 16 селищах Харківщини. За підсумками інших конкурсів на FM-мовлення видано ліцензії на використання 1 частоти у Харківській області, 5 частот у Сумській області, 3 частот у Чернігівській області, 2 частот в Одеській області. Національна рада і в наступному році прораховуватиме нові частоти для забезпечення мовленням вітчизняних компаній прикордонних районів та розбудовуватиме вже наявні мережі.

Місьцеве мовлення в Україні: перші напрацювання і перспективи розвитку

Упродовж трьох років Національна рада, впроваджуючи розроблену програму «Мовлення громад», фактично дала життя 74-м місцевим радіостанціям. Таким чином, наприкінці 2018 року у 22-х областях України у FM-діапазоні працюють 264 місцевих мовники.

За показниками аналізу виконаної роботи, найбільш активною виявилася місцева громада Харківщини. Адже за період дії проекту ця область одержала найбільше з усіх регіонів частотних присвоєнь – 20. Натомість Миколаївська і Кіровоградська області долучилися до процесу останніми, нині Національна рада лише одержала від них замовлення на прорахунок частот.

Політика регулятора щодо розподілу частот не змінилася. Так, за результатами проведених 2018-го року конкурсів 11 частот було надано програмам Суспільного мовлення, місцевому мовленню – 59 частот, регіональним радіостанціям – 25 частот, мережевим загальнонаціональним станціям – 13 частот.

Загалом упродовж 2015 – 2018 років Національна рада для мовлення громад видала 97 частот, більшість з яких (57 частот) було видано на форматних конкурсах. Програмна концепція таких конкурсів передбачає, що в ефірі радіостанцій не менше як 15% мають бути передачі про свій регіон, а також передачі місцевого спрямування. Крім того, дозволяється ретрансляція тільки програм Суспільного мовлення – «Українського радіо», «Радіо «Промінь», «Радіо «Культура». Беручи до уваги той факт, що для місцевих мовників проблематично забезпечити 24-годинне мовлення,

отримано такий результат: у 42-х населених пунктах працюють 33 радіостанції, які, окрім передач місцевої тематики, ретранслюють програми Суспільного мовлення. Найбільше, а саме 24 радіостанції, ретранслюють «Радіо «Промінь».

Наприкінці грудня 2018 року регулятор у зв'язку з наявністю вільних радіоканалів ухвалив рішення про оголошення ще одного конкурсу на місцеве мовлення на 37 FM-частотах і одній середньохвильовій частоті в 16 областях України. Для цього конкурсу Національна рада для програмної концепції передбачила невелику новацію – до можливості ретранслювати програми Суспільного мовника додалося ще й військово-патріотичне радіо «Армія FM». Ця радіостанція була створена 2017 року і розпочала мовити вздовж лінії розмежування в Донецькій і Луганській областях, а пізніше ще й на межі з Кримом. 2018 року «Армія FM» отримала FM-частоти на мовлення в Києві та обласних центрах – Вінниці й Житомирі, де незабаром почне трансляцію своїх програм.

Національна рада планує і далі розбудовувати місцеве радіомовлення та наполегливо закликає місцеві компанії і громади звертатися до регулятора за прорахунком частот.

Розвиток Суспільного мовлення

Національна рада виконала повноваження щодо створення і забезпечення функціонування національного Суспільного мовлення, які передбачені для регулятора Законом України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України». За час дії цього закону створено Наглядову раду, яка опікується головними напрямками діяльності ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (далі – ПАТ «НСТУ»), та переоформлено всі необхідні ліцензії на мовлення. Упродовж останніх років було розбудовано загальнонаціональну мережу «Українського радіо» та значно розширено територію покриття програм «Радіо «Промінь» і «Радіо «Культура». 2018 року на конкурсах, що проводила Національна рада, Суспільний мовник отримав 11 нових радіочастот. Загалом, на трьох програмах він використовує 372 частоти. Крім того, всі три програми Суспільного мовника отримали ліцензії на цифрове радіомовлення в Києві.

Упродовж 2018 року великою проблемою для ПАТ «НСТУ» залишалася нестача фінансування. Відповідно до законодавчих норм Національна рада не має повноважень щодо фінансової діяльності Суспільного мовника і не може впливати на процеси виділення з державного бюджету України відповідних коштів на забезпечення його діяльності. Однак належне фінансове забезпечення суспільних мовників – це головна умова їх незалежності, і про це Національна рада неодноразово заявляла на міжнародному рівні й на дискусіях, які відбувалися в Україні. Брак коштів не

дозволяє втілювати програми розвитку ПАТ «НСТУ», а тому очікувати на значне покращення якості програм поки не доводиться. Подальший розвиток національного Суспільного мовника, виконання ним своїх найголовніших функцій – забезпечення інформацією найрізноманітніших запитів громадян – великою мірою залежить саме від його фінансування.

Перехід на цифрові стандарти мовлення

31 серпня Україна на виконання зобов'язань, передбачених Регіональною угодою «Женева-2006», вимкнула аналогову технологію передачі телесигналу. Національна рада вчасно внесла пропозиції до Кабінету Міністрів України про необхідність збереження аналогового мовлення на територіях з особливим режимом мовлення, на прикордонні, де існують ризики інформаційного впливу країни-агресора, для Суспільного мовника (ПАТ «НСТУ») і місцевих компаній, які не мають цифрових ліцензій. Уряд врахував ці пропозиції і своїми постановами вніс зміни до Плану використання радіочастотного ресурсу України щодо термінів використання аналогової технології телевізійного мовлення. Тому для цієї категорії мовників кінцевою датою використання технології аналогового телевізійного мовлення стане 1 травня 2019 року.

Національна рада провадила заходи на підтримку переходу на цифрове мовлення. Представники Національної ради в областях разом із працівниками облдержадміністрацій вели велику роз'яснювальну роботу для населення, на місцевому рівні працювали call-центри, теле- і радіоканали розповідали телеглядачам про цю загальнодержавну подію й розміщували у своєму ефірі відповідну інформацію.

Регуляторний орган заздалегідь звернувся до дистриб'юторів найбільших торгових марок, які постачають на український ринок перетворювачі цифрового сигналу, аби вони максимально забезпечили торговельні мережі необхідним обладнанням. Дрібні постачальники цифрового обладнання в усіх регіонах країни також були поінформовані про ситуацію на вітчизняному ринку. Роздрібні мережі максимально забезпечили наявність тюнерів і телевізорів різних цінових категорій – від найдорожчих до найдешевших. Крім того, регулятор скерував звернення до Уряду щодо важливості врахування соціальної складової в процесі впровадження цифрових технологій. Пропонувалося доручити обласним державним адміністраціям самостійно визначати доцільність безкоштовного забезпечення окремих малозахисених верств населення засобами прийому цифрового сигналу бюджетним коштом у межах фінансування, виділеного облдержадміністраціям. Регуляторний орган вважає, що лише за підтримки місцевих органів державної влади можна

реалізувати права громадян на отримання повної, достовірної інформації в разі остаточного відключення аналогового телебачення.

З метою забезпечення переходу на цифровий стандарт місцевих мовників, які ще не мають відповідних ліцензій, Національна рада у 2018 році провела конкурси на вільні канали мовлення в багатоканальній телемережі МХ-5, а також на дві додаткові програми в регіональній багатоканальній мережі в Одеській області. У підсумку 16 нових мовників отримали ліцензії на відповідну діяльність. Наразі триває робота з узагальнення охоплення населення цифровим сигналом мовлення та опрацьовується питання щодо можливостей створення локальних цифрових каналів у стандарті DVB-T2. Крім того, регулятор звернувся до оператора цифрових багатоканальних телемереж ТОВ «Зеонбуд» про надання заяв на прорахунок додаткових телевізійних каналів для усунення «білих плям» у покритті. Тривалий час між оператором і Концерном радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (далі – Концерн РРТ) узгоджувалися питання технічної можливості організації мовлення в додаткових містах. У грудні 2018 року ТОВ «Зеонбуд» подало заяви на прорахунок цифрових каналів у 44 населених пунктах.

На виконання Плану заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, яким передбачено залучення до розбудови національної цифрової мережі Концерну РРТ, було проведено необхідну роботу. У листопаді 2018 року регуляторний орган надіслав запит до Концерну РРТ про терміни побудови, введення в експлуатацію багатоканальної телемережі, відсоток охоплення населення, тарифну політику оператора тощо. Наприкінці року регулятор отримав відповідь, але Концерн РРТ лише частково відповів на поставлені запитання.

2018 року Національна рада провела три конкурси на цифрове радіомовлення в Києві, за підсумками яких ліцензії на мовлення у стандарті DAB+ отримали 14 різнопланових і різноформатних компаній. 19 липня створено Всеукраїнську асоціацію цифрових радіомовників «Цифрамо», яка і стала суб'єктом розробки і впровадження маркетингової стратегії, проведення перемовин із ритейлерами та популяризації цифрового радіомовлення в Україні.

Співпраця з іншими державними інституціями, неурядовими організаціями, Громадською радою та громадськістю

Національна рада у своїй діяльності тісно співпрацює з іншими державними органами, галузевими і громадськими організаціями та громадянами. Упродовж 2018 року співпраця здійснювалася у напрямках захисту інформаційного простору держави, впровадження цифрових технологій, прорахунку нових FM-частот, каналів мовлення для цифрового

телебачення і радіо, вивільнення цифрового дивіденду, регулювання питань спонсорства і рекламування алкогольних брендів, поширення реклами про медичні препарати, захисту дітей від шкідливого впливу медіа, припинення розповсюдження ЗМІ гендерних стереотипів та сексистської реклами, регулювання діяльності іноземних програм на території України тощо.

Представники Національної ради брали участь у роботі міжвідомчої робочої групи з питань підготовки до Всесвітньої конференції радіозв'язку 2019 року Міжнародного союзу електрозв'язку (РГ ВКР-19); у 2-му засіданні Чорноморського форуму з імплементації цифрового дивіденду BSDDIF, який проходив під головуванням ДП «УДЦР» за участі технічних експертів Греції, Молдови, Румунії, Туреччини, Франції (ANFR), Німеччини (SEWG), Угорщини (SEDDIF), України та представника ІТУ; у роботі Міжвідомчої координаційної групи з упровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, створеної наказом Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – Адміністрація Держспецзв'язку); робочої групи з проблемних питань діяльності провайдерів програмної послуги тощо.

Разом із Міністерством охорони здоров'я було вироблено рекомендації щодо розміщення в електронних ЗМІ реклами лікарських засобів, спільно з Українським інститутом інтелектуальної власності» (Укрпатент) вироблено стандарти розміщення спонсорської реклами алкогольних брендів.

З метою роз'яснення медіа та їхній аудиторії необхідності подолання гендерних стереотипів та сексизму у ЗМІ Національна рада у співпраці з Офісом Ради Європи в Україні, підкомітетом з питань гендерної рівності та недискримінації Комітету Верховної Ради України з питань захисту прав людини, національних меншин та міжнародних відносин, ГО «Ліга захисту прав жінок «Гармонія рівних», Державною службою з питань безпеки харчових продуктів і захисту споживачів, Міністерством соціальної політики опрацьовувала та публічно обговорювала питання впровадження недискримінаційних практик у цій сфері. Питання про роль європейських регуляторів у забезпеченні гендерної рівності в медіа та гендерну чутливість ЗМІ докладно розглядалося у жовтні 2018 року під час експертного семінару для представників Національної ради в областях і фахівців регуляторного органу, організованого за підтримки спільного проекту Ради Європи та Європейського Союзу «Партнерство заради належного врядування».

Упродовж 2018 року проведено 4 засідання утвореної при Національній раді робочої групи зі створення правил захисту дітей у медіа, до якої входять працівники апарату Національної ради, представники медіа-груп, громадськості, фахівці у сфері психології та медіа-освіти, правового захисту дітей, журналісти. На них обговорювалася надзвичайно актуальна для України тема – як захистити дітей від медіа-ризиків війни.

У підсумку цієї роботи напрацьовано саморегульовний акт №3 «Висвітлення засобами масової інформації теми участі дітей у збройних конфліктах», який підписали провідні медіа-групи, Суспільний мовник та галузева «Незалежна асоціація телерадіомовників». Традиційно лише «Інтер Медіа Груп» залишилася осторонь такої співпраці регулятора, індустрії й громадськості.

Попередні два акти, підписані медійниками, стосувалися захисту дитини, яка зазнала сексуального насильства, при залученні до медіа-виробництва та висвітлення засобами масової інформації теми суїциду. Це дуже важливі документи, які сприятимуть наближенню вітчизняних ЗМІ до цивілізованих європейських практик, де захист дитини від шкідливого впливу медіа є одним із найголовніших напрямів регулювання. Наступна тема, над якою почали працювати учасники робочої групи, – висвітлення в ЗМІ проявів насильства.

Для отримання фахових висновків стосовно зафіксованих під час моніторингу телерадіоорганізацій ознак недотримання законодавства щодо поширення шкідливого контенту для дітей, інформації із закликами до порушення територіальної цілісності, розпалювання ворожнечі, відповідності висвітленої інформації в ЗМІ історичним фактам тощо Національна рада упродовж року неодноразово зверталася до Незалежної медійної ради, Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України, Асоціації психологів України та Українського інституту національної пам'яті.

При Національній раді діє дорадчий орган – Громадська рада, склад якої формується раз на два роки. 2018 року Громадська рада провела 4 засідання й ухвалила 16 рішень. Вони стосувалися адаптації іноземних програм в Україні, переходу на цифрове мовлення, в тому числі й поширення відповідної соціальної реклами, трансляції в ефірах телеканалів реклами із використанням зображень дітей, зловживання дитячими образами в рекламі недитячої продукції, державного регулювання розміру абонентної плати за користування універсальною програмною послугою тощо. На своїх засіданнях Громадська рада розглядала звернення й інших громадських організацій та давала їм відповіді з порушених питань, що стосувалися телерадіоінформаційного простору.

У зв'язку із завершенням терміну повноважень Громадської ради, яка була обрана 2016 року, 2 серпня 2018-го Національна рада оголосила про формування нового складу, а 6 грудня своїм рішенням затвердила його. До Громадської ради увійшли 14 осіб, які є фахівцями у сферах телебачення і радіомовлення, кінематографії, інтернет-послуг, психології, медіа-освіти, медіа-права, журналістики, і один колективний член – Інститут масової

інформації. Перше засідання проведено 20 грудня, обрано голову і секретаря.

Національна рада повністю виконує положення Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про звернення громадян». Упродовж 2018 року до Національної ради надійшло 1137 письмових звернень громадян. Увага дописувачів значною мірою зосереджувалася на питаннях інформаційної безпеки та захисту вітчизняного телерадіопростору від наявних загроз як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Багато листів стосувалися впровадження цифрового телебачення, дотримання вітчизняними радіокомпаніями законодавчих вимог щодо частки пісень та ведення передач державною мовою, а також обсягу державної мови на телебаченні. Турбувало глядачів і розміщення в ефірі телеканалів деяких соціальних роликів. Часто дописувачі нарікали на програмне наповнення каналів та дотримання ними законодавчих вимог про захист суспільної моралі тощо.

У звітному періоді в Національній раді опрацьовано 113 запитів на отримання публічної інформації від юридичних та фізичних осіб.

Відповіді на всі запити і звернення було надано вчасно, згідно з чинними законодавчими нормами. На підставі низки звернень громадян було призначено та проведено 15 позапланових перевірок діяльності вітчизняних телерадіоорганізацій щодо дотримання законодавчих вимог.

Новий рівень міжнародного співробітництва

Із кожним роком діяльність Національної ради у міжнародному вимірі стосується все ширшого кола питань, які становлять інтерес як для України, так і її закордонних партнерів. Участь представників регулятора в загальноєвропейських медійних форумах, засіданнях інституційних органів у медіа-сфері Ради Європи і Європейського Союзу, зібраннях медіа-регуляторів останніми роками стала надзвичайно конструктивною. Про це свідчить і відзначення на Керівному комітеті Ради Європи з питань медіа та інформаційного суспільства (CDMSI) ефективності України серед інших країн-членів Ради Європи у популяризації рекомендацій та інших важливих установчих документів і методик, які стосуються зміцнення інформаційного суспільства та медіа-середовища. Оцінка такої діяльності прозвучала під час пленарної сесії, присвяченої імплементації стандартів Ради Європи 29 листопада 2018 року.

Робота з перекладу українською мовою та поширення рекомендацій Ради Європи була розпочата у 2014 році і провадиться для підвищення обізнаності зацікавлених сторін у тому, як посилити свої спроможності та вдосконалити законодавчу базу для зміцнення інформаційного суспільства в Україні. Усі документи, підготовлені за цей час, розміщені на сайті

Національної ради. Також вони поширені серед виконавчих і законодавчих органів та інших інституцій, чиї компетенції стосуються передбачених у рекомендаціях аспектів.

Національна рада активно долучена до всіх проектів Ради Європи з питань розвитку медіа-середовища, що впроваджуються в Україні. У 2018 році національний регулятор приєднався також до реалізації в країні Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018 – 2023 роки.

Загалом на рівні Ради Європи 2018 рік став основою для остаточного затвердження Комітетом міністрів Плану дій Ради Європи для України на 2018 – 2021 роки. Його пріоритети спрямовані на підтримку конкретних реформ, що мають привести українське законодавство, інститути і практику у відповідність до європейських стандартів, у тому числі й у сфері медіа.

На постійній основі Національна рада бере участь в обговореннях та розробці нових практик нагляду за діяльністю медіа, які проводить Європейська платформа регуляторних органів (EPRA) і Форум регуляторних органів з питань телерадіомовлення країн Причорноморського регіону (BRAFO). Тут вирішуються конкретні питання сфери регулювання, напрацьовується європейська правова і саморегулівна база щодо нових викликів, які постають у цифрову епоху перед світовими ЗМІ.

16 листопада 2018 року Комітет Європарламенту із закордонних справ (AFET) провів пленарне засідання, на якому був представлений звіт про результати виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. У ньому, зокрема, відзначено, що за звітний період Україна реалізувала більше проєвропейських реформ, ніж за всі попередні роки незалежності. Вбачається, що і український медіа-регулятор доклав чимало зусиль, аби така оцінка прозвучала на адресу нашої держави.

Старт виборчих перегонів і роль регулятора

Національна рада у грудні 2018 року створила робочу групу для нагляду за дотриманням телерадіоорганізаціями виборчого законодавства під час виборчої кампанії Президента України у 2019 році. Вона аналізуватиме поширювану електронними ЗМІ інформацію, пов'язану з проведенням виборчої кампанії.

Головним інструментом нагляду за дотриманням телерадіоорганізаціями виборчого законодавства є моніторинг телерадіопрограм. Він передбачає цілодобовий аналіз мовлення загальнонаціональних теле- і радіоканалів, українських та іноземних супутникових телеканалів, вибіркового систематичного моніторингу регіональних і місцевих ЗМІ. Також робоча група розглядатиме звернення та скарги юридичних і фізичних осіб стосовно питань, пов'язаних із діяльністю телерадіоорганізацій під час виборів. На сайті регуляторного органу

оприлюднюватиметься інформація про розглянуті питання.

Засідання робочої групи Національної ради традиційно будуть відкриті, тому представники ЗМІ, громадських організацій та спостережних місій можуть бути присутніми на них. Планується також у рамках робочої групи співпраця з Офісом Ради Європи, Центральною виборчою комісією та Національним агентством з питань запобігання корупції, з яким Національна рада у грудні 2018 року підписала Меморандум про взаєморозуміння, співпрацю та обмін інформацією. Його мета – створити запобіжники політичній корупції і запобігти непрозору фінансуванню політичних партій у період наступних виборчих кампаній.

Однак треба зауважити, що законодавство у сфері телебачення і радіомовлення передбачає контроль за діяльністю ЗМІ під час виборів, але не передбачає повноважень щодо безпосереднього застосування Національною радою санкцій за порушення законів про вибори.

Впровадження технічних удосконалень для забезпечення ефективної наглядової діяльності регулятора

Завдяки врахуванню у Державному бюджеті України на 2018 рік фінансових потреб Національної ради для удосконалення моніторингового центру вдалося розробити технічний проект на створення і впровадження автоматизованого програмно-апаратного комплексу для проведення офіційного моніторингу телерадіопрограм, закупити частину необхідного обладнання і програмного забезпечення та налаштувати його для роботи.

Відтепер моніторинговий центр Національної ради – це потужний програмно-апаратний комплекс, який матиме змогу багато важливих функцій виконувати в напівавтоматичному режимі. Серед них і функція транскрибування – перетворення усної української мови й відео на текст. Нове програмне забезпечення дасть змогу аналізувати тексти й відео, зокрема робити вибірку за ключовими фразами і словами, фото, розпізнавати обличчя, емблеми, логотипи, підраховувати кількість згадувань тих чи інших осіб в ефірах телебачення й радіо. Набагато збільшиться і об'єм пам'яті для архівування накопиченої інформації. Моніторинговий центр зможе приймати та обробляти сигнал загальнонаціональних ефірних та супутникових телеканалів, кабельного й інтернет-телебачення, IPTV, OTT.

Загалом реалізація процесу розбудови моніторингового центру розрахована на три роки. 2019-го його можливості планується суттєво розширити, що дасть змогу опрацьовувати дані місцевих та регіональних теле- і радіоканалів. Уже підготовлено технічне завдання для невідкладного оголошення тендеру і виконання другого етапу робіт, у тому числі й на майданчиках представництв Національної ради в областях.

У перспективі моніторинговий центр Національної ради може прислужитися для всього суспільства і перерости в національний, його інформацією матимуть змогу користуватися не тільки Національна рада, а й інші органи державної влади та громадяни.

Загальні положення

Національна рада – конституційний, постійно діючий колегіальний орган, основним завданням якого є нагляд за дотриманням законів у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, визначення перспектив розвитку телерадіомовлення в Україні.

Регуляторний орган виконує покладені на нього обов'язки відповідно до Законів України «Про телебачення і радіомовлення» і «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».

До складу Національної ради входять вісім осіб – чотири від Верховної Ради України (на цей час обрано трьох) і чотири від Президента України:

Артеменко Юрій Анатолійович (Указ Президента України від 7 липня 2014 року № 575/2014);

Герасим'юк Ольга Володимирівна (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1584-VII);

Ільяшенко Олександр Борисович (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1583-VII);

Коваль Валентин Юрійович (Указ Президента України від 27 вересня 2016 року № 412/2016);

Костинський Сергій Анатолійович (Указ Президента України від 14 вересня 2015 року № 544/2015);

Фещук Уляна Юріївна (Указ Президента України від 14 вересня 2015 року № 545/2015);

Черниш Олег Миколайович (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1585-VII).

Згідно зі статтями 9, 10 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення України» головою Національної ради обрано Юрія Артеменка, першим заступником голови – Ольгу Герасим'юк, заступником голови – Уляну Фещук, відповідальним секретарем – Олександра Ільяшенка.

Упродовж року Національною радою проведено 37 засідань та ухвалено 2340 рішень щодо діяльності ліцензіатів та інших питань.

Регуляторний орган відповідно до статті 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» щорічно готує звіт про свою діяльність і подає його на розгляд Верховної Ради України і Президента України.

Впровадження плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору

Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери

Забезпечення мовлення українських телерадіокомпаній на території Донецької, Луганської областей і територію Автономної Республіки Крим

Національна рада продовжує системну роботу із забезпечення доступу населення до програм українських мовників на територіях, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (окуповані території Донецької, Луганської областей, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя), у населених пунктах, які розташовані на лінії зіткнення, а також тих, які межують із тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим.

У грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових дозволів на мовлення в зоні проведення антитерористичної операції та прикордонних районах України». Відповідно до пункту 3 розділу II прикінцевих та перехідних положень цього Закону на Національну раду покладено обов'язок протягом одного місяця з дня його опублікування затвердити порядок видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення, умови дозволу та порядок здійснення нагляду за дотриманням законодавства про телебачення і радіомовлення телерадіоорганізаціями, що здійснюють тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення на підставі відповідного дозволу.

Регуляторний орган своїм рішенням ухвалив відповідний [Порядок](#) та зареєстрував його в Міністерстві юстиції України.

Дозвіл на тимчасове мовлення дає змогу телерадіоорганізації поза конкурсом отримати право здійснювати тимчасове ефірне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу на територіях із особливим режимом мовлення, до яких належать підконтрольні державній владі території Донецької та Луганської областей, а також окремі райони Херсонської області, які визначаються згідно з вимогами абзацу 72 статті 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Дозвіл на тимчасове мовлення надається на безоплатній основі зі строком дії до одного року.

10 травня 2018 року розпорядженням Кабінету Міністрів України було затверджено Перелік адміністративно-територіальних одиниць, у яких шляхом наземного ефірного аналогового та/або цифрового мовлення поширюються програми держави-агресора та може здійснюватися тимчасове мовлення з використанням радіочастотного ресурсу України, в

тому числі аналогове мовлення на підставі дозволу, виданого Національною радою.

Уведення цих законодавчих норм забезпечило оперативнішу видачу тимчасових дозволів на телерадіомовлення на територіях, що найбільш вразливі до зовнішнього негативного інформаційного впливу. Так, Національна рада у травні 2018 року замовила Державному підприємству «Український державний центр радіочастот» (далі – ДП «УДЦР») прорахунок частотних присвоєнь для потреб тимчасового телерадіомовлення на територіях із особливим режимом мовлення. До таких територій належать Донецька, Луганська області та окремі райони півдня Херсонської області – м. Гола Пристань та Голопристанський, Генічеський, Каланчацький, Новотроїцький, Скадовський і Чаплинський райони.

На підставі отриманих висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом для потреб тимчасового телерадіомовлення Національна рада у липні 2018 року продовжила розпочату ще 2014 року видачу дозволів на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення відповідно до норм чинного законодавства. Активна робота з планування використання радіочастотного ресурсу для потреб тимчасового мовлення відбувалася у співпраці з ДП «УДЦР». Упродовж звітнього періоду Національна рада ухвалила рішення і замовила прорахунок у Донецькій області 63 радіочастот, 13 аналогових та 10 цифрових каналів; у Луганській області – 46 радіочастот, 14 аналогових та 11 цифрових каналів; у Херсонській області – 25 радіочастот, 4 аналогових та 10 цифрових телевізійних каналів.

У звітньому періоді Національна рада ухвалила 68 рішень про видачу дозволів на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення. Дозволи надано 30 телерадіоорганізаціям із використанням 130 частотних присвоєнь: 79 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 1 – в AM-діапазоні, 21 – для аналогового телевізійного мовлення, 4 – для цифрового наземного телевізійного мовлення на території Донецької і Луганської областей та 15 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 1 – в AM-діапазоні, 4 – для аналогового телевізійного мовлення, 5 – для цифрового наземного телевізійного мовлення на півдні Херсонської області з метою мовлення на територію Автономної Республіки Крим.

Задля збільшення кількості українських програм на території Донецької та Луганської областей також проводилися конкурси на мовлення. 20 вересня 2018 року підбито підсумки конкурсу на отримання ліцензії на FM-радіомовлення в м. Дружківці Донецької області та с-щі Сосновому Луганської області з метою розвитку місцевого радіомовлення. Переможцями визначено радіостанцію Східного центру комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю Дружківської міської ради («Радіо

Дружківка») на мовлення в м. Дружківці Донецької області та РКП «Сватівська районна телерадіокомпанія» Сватівської районної ради Луганської області («Говорить радіо Сватове») на мовлення у с-щі Сосновому Луганської області.

30 травня 2018 року оголошено конкурс на отримання ліцензії на багатоканальне мовлення на вільних каналах мовлення в багатоканальній телемережі МХ-5 у стандарті DVB-T2 (MPEG-4) у містах Покровську та Костянтинівці Донецької області і м. Лисичанську Луганської області. 27 вересня 2018 року було підбито підсумки цього конкурсу. Тепер у цих двох містах Донецької області мовитиме ТОВ «Телебачення «Капрі». У Луганській області переможця конкурсу не визначено.

13 вересня 2018 року відповідно до рішення Національної ради № 1476 оголошено конкурс на вільні відрізки часу мовлення обсягом мовлення 1 година 15 хвилин на тиждень на частотах 99,1 МГц, 101,2 МГц, 101,6 МГц, 102,4 МГц у Луганській області. 20 грудня 2018 року за підсумками конкурсу переможцем визначено ПАТ «НСТУ» (програма «Українське радіо»), що мовить на цих частотах також і решту часу. Проведення конкурсу дозволило збільшити обсяг мовлення до 24 годин на добу.

У рамках діяльності Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення при Міністерстві інформаційної політики України упродовж 2015–2018 років триває розвиток телекомунікаційної інфраструктури Донецької, Луганської та Херсонської областей для забезпечення телерадіомовлення на територіях із особливим режимом мовлення. Так, у 2018 році оператором телекомунікацій ТОВ «Телемережі України» збудовано нову радіотелевізійну передавальну станцію в м. Гірнику Донецької області. Національна рада видала для трансляції з цієї вежі дозволи на тимчасове мовлення 15 FM-радіостанціям, 8 телепрограмам у цифровому стандарті DVB-T2 та 3 програмам в аналоговому стандарті.

Розвиток мовлення вітчизняних компаній на прикордонних територіях

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації і захопленням частини території країни, враховуючи необхідність захисту інформаційного простору України від прокремлівської пропаганди, Національна рада продовжує роботу з розвитку телерадіомовлення в прикордонних областях України.

З метою охоплення населення прикордонних районів Одеської області українським мовленням регулятор враховував рішення Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення і рекомендації Комітету Верховної Ради

України з питань свободи слова та інформаційної політики щодо проведення конкурсу для регіональних і загальнонаціональних мовників на місця у регіональному мультиплексі в Одеській області. На підставі отриманих від ДП «УДЦР» висновків для організації локального цифрового наземного телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 було оголошено конкурс на мовлення у 22 населених пунктах Одеської області, який проходив у два етапи.

За його підсумками в регіональному мультиплексі в багатоканальній телемережі розпочали мовлення 11 телекомпаній Одещини: ТОВ «Телерадіокомпанія Клуб-ТВ» («GTV»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Андсер» («A1»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Південна хвиля – ТВ» («Южная волна»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Моя Одеса» («Думская TV»), ТОВ «Реноме Інет» («Olvia»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Одеса 1» («Одеса 1»), ТОВ «Гравіс» («ПлюсПлюс»), ТОВ ТРК «Нова Одеса» («Первый городской»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Здоров'я» («Телеканал «Здоровье»), ТОВ «Ріак-Інформ» («7»), ТОВ «Балінформкомпанія» (стилізовані літери «Б», «І», «К»).

Згідно з конкурсними умовами оператором багатоканальної цифрової телевізійної мережі в Одеській області визначено Концерн РРТ. Мережа ефірного цифрового телевізійного мовлення стандарту DVB-T/DVB-T2 у складі 22 передавачів в Одеській області була введена в експлуатацію 26 квітня 2018 року.

Для забезпечення протидії інформаційній агресії Російської Федерації у прикордонних областях Національна рада упродовж року проводила конкурси на отримання ліцензії на мовлення з використанням вільних радіоканалів (FM-радіомовлення). Так, 3 травня 2018 року було оголошено окремий конкурс із використанням 23 частотних присвоєнь у Харківській області. Конкурс передбачав у тому числі й розвиток місцевого мовлення. Відповідно до конкурсних умов дозволяється ретрансляція тільки програм Суспільного мовлення, ліцензіати зобов'язані забезпечити систему оповіщення населення про надзвичайні ситуації. За результатами конкурсу переможцями визначено 8 місцевих радіостанцій, які мовитимуть у 16 селищах із використанням 17 частотних присвоєнь: 6 частот отримало КП БРР «ТРК «Оріанна» («Говорить Балаклія»), м. Балаклія, 5 частот – ТОВ «ТРК «Слобожанське ФМ» («Слобожанське ФМ»), м. Харків, та по 1 частоті – «Близнюківське спеціалізоване комунальне підприємство «Господар» («Говорить Близнюківщина»), смт Близнюки, КП «Зачепилівська радіокомпанія «Обрії» («Говорить Зачепилівка»), смт Зачепилівка, КП «Шевченківської районної ради» («Говорить Шевченкове»), смт Шевченкове, КУ «Редакція Вовчанського районного радіомовлення» («Говорить Вовчанськ»), м. Вовчанськ, Телерадіокомпанія «Лозова» («ТРК «Лозова»), м. Лозова, ТОВ «Дані-Теплоцентр» («Дані»), м. Балаклія.

Окрім того, за підсумками інших конкурсів видано ліцензії на мовлення з використанням 1 частоти в Харківській області, 5 частот у Сумській області, 3 частот у Чернігівській області, 2 частот в Одеській області.

Таблиця 1. Загальна кількість телерадіочастот, замовлених у прикордонних областях України

№ з/п	Область	РМ	РМ тимч.	ТБ тимч.	ТБ цифра 174–230 МГц	ТБ цифра	ТБ цифра тимч.	ТБ і РМ зміна техн. характеристик РЕЗ	МІТРІС
1	Вінницька	8	–	–	2	2	–	–	1
2	Донецька	7	63	13	4	1	10	15	1
3	Запорізька	7	–	–	4	3	–	–	1
4	Луганська	10	46	14	1	1	11	15	1
5	Миколаївська	4	–	–	3	4	–	–	1
6	Одеська	16	–	–	4	3	–	–	1
7	Сумська	8	–	–	3	3	–	1	1
8	Харківська	12	–	–	4	3	–	3	1
9	Херсонська	18	26	4	3	2	10	6	1
10	Чернігівська	19	–	–	4	–	–	–	1

Порушення і втрати у сфері телерадіомовлення на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя

27 березня 2018 року Національна рада разом із Міністерством інформаційної політики під час круглого столу «Порушення і втрати у сфері телерадіомовлення в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі після окупації: шляхи захисту національних інтересів і прав громадян» презентували проект Звіту про захоплений радіочастотний ресурс України і втрати, яких зазнали Українська держава і телерадіокомпанії внаслідок окупації Криму.

Загалом через військову агресію Російської Федерації 503 частотних присвоєння, які належать Україні й використовувалися ліцензіатами Національної ради, були захоплені, а отже, ці ліцензіати позбавлені права на ефірне мовлення в Криму:

- аналогове телевізійне мовлення – 31 телерадіокомпанія позбавлена права використовувати 292 частотних присвоєння для мовлення у 69 населених пунктах;

- цифрове наземне телевізійне мовлення – 28 телерадіокомпаній позбавлені права використовувати 72 частотних присвоєння для мовлення у 18 населених пунктах;
- ефірне радіомовлення – 39 телерадіокомпаній позбавлені права використовувати 139 частотних присвоєнь для мовлення у 31 населеному пункті.

Наразі ці радіочастотні присвоєння протиправно використовуються для трансляції російських програм, що суперечить Статуту Міжнародного союзу електрозв'язку (далі – МСЕ), Регламенту радіозв'язку МСЕ, заяві Генерального секретаря МСЕ на Повноважній конференції МСЕ 2014, а також порушує вимоги Резолюції 68/262 (2014) Генеральної Асамблеї ООН.

З докладними даними проекту звіту можна ознайомитися на сторінках 96–102.

Розвиток каналів і мереж мовлення

Розширення ефірних телерадіомереж

У 2018 році тривав перехід телевізійних мовників на цифровий стандарт мовлення. З метою забезпечення ліцензіатам можливості поширювати свої програми з допомогою цифрових технологій у травні було оголошено конкурс на 91 вільний місцевий (регіональний) канал мовлення багатоканальної телемережі МХ-5 ТОВ «Зеонбуд» у 73 населених пунктах. У липні звітного року оголошено конкурс на 2 додаткові програми в синхронних мережах у регіональній багатоканальній цифровій мережі в Одеській області.

Для 2018 року характерним став розвиток ефірного радіомовлення. Національна рада провела 5 конкурсів на FM-мовлення з використанням 89 частотних присвоєнь для цілодобового мовлення. У грудні 2018 року регулятор ухвалив рішення про оголошення 4-х форматних конкурсів на FM-мовлення у м. Києві, а також конкурс на місцеве мовлення з використанням 37 FM-частот й однієї частоти в діапазоні середніх хвиль.

Також важливою подією для розвитку галузі радіомовлення став пілотний проект впровадження наземного цифрового звукового мовлення в стандарті DAB+ у м. Києві з використанням частотного блоку у смузі частот 174 – 230 МГц.

На підставі висновків ДП «УДЦР» Національна рада у 2018 році провела три конкурси на отримання ліцензій на радіомовлення в ефірній цифровій багатоканальній телемережі (стандарт T-DAB) із використанням радіочастотного ресурсу.

Розповсюдження сигналу здійснює оператор телекомунікацій Концерн РРТ двома передавачами із синхронним режимом мовлення потужністю 1

кВт і 2 кВт. За підсумками конкурсів визначено 14 радіопрограм, які поширюватимуться в багатоканальній цифровій радіомережі: ПАТ «НСТУ» («Українське радіо»), ПАТ «НСТУ» («Радіо «Промінь»»), ПАТ «НСТУ» («Радіо «Культура»»), ПрАТ «РК «ГАЛА» («Країна ФМ»»), ТОВ «Воздвиженка Артс Хауз» («Old Fashioned Radio»), БО «Благодійний фонд «МейДейАрт» («Zemlya»), ТОВ «Консенсус Медіа» («Pure radio»), ТОВ «Телевізійна Компанія «Атлант-СВ» («Радіо Майдан»»), ТОВ «ТРК «ІФ Медіа-Груп» («Радіо Марія»»), Центральна телерадіостудія Міністерства оборони України («Армія FM – військове радіо»), ТОВ «ТРК «Бізнес-радіо» («Бізнес Радио»»), ТОВ «Українська радіо група» («DJ FM»), ПП «Компанія «Нова хвиля» («Power FM»), ТОВ «Телеканал «Прямий» («Прямий FM»).

Реалізація проекту наземного цифрового звукового мовлення в м. Києві є своєрідним лакмусовим папірцем, що показав реальну зацікавленість слухача в отриманні інформації за допомогою цифрової технології DAB+. Залежно від успішності реалізації проекту в столиці Національна рада планує впроваджувати цифрове радіомовлення в інших обласних центрах країни.

Переліки загальнонаціональних та регіональних телерадіоорганізацій телевізійного та радіомовлення наведено в додатках 1–4.

Розвиток мереж Суспільного мовлення

Ще минулого року Національна рада завершила переоформлення ліцензій Національної телекомпанії України на юридичну особу ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія». У 2018 році тривав процес розширення мереж радіомовлення Суспільного мовника, Національна рада працювала над забезпеченням радіочастотним ресурсом трьох його радіопрограм. Таким чином, у звітному періоді ПАТ «НСТУ» додатково отримало на конкурсах 11 FM-частот («Українське радіо» – 6 частот, «Радіо «Промінь» – 3 частоти, «Радіо «Культура» – 2 частоти).

Загалом упродовж 2015 – 2018 рр., керуючись законодавством і розуміючи місію Суспільної телерадіокомпанії, регулятор виділив для її потреб 92 радіочастоти. Як наслідок було створено загальнонаціональну мережу FM-мовлення «Українського радіо» і значно розширено територію покриття програм «Радіо «Промінь» і «Радіо «Культура» (додатки 5–8).

Усі три радіопрограми ПАТ «НСТУ» брали участь у конкурсах Національної ради на FM-мовлення, крім того, всі три програми Суспільного мовника отримали ліцензії на цифрове радіомовлення в Києві.

З метою розповсюдження програм Суспільного радіо і телебачення Національна рада видала ПАТ «НСТУ» дозволи на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення в Донецькій, Луганській, Херсонській областях із використанням 8 частот для розповсюдження

програм «Українського радіо», 4 частот – «Радіо «Промінь», 3 частот – «Радіо «Культура», 6 частот – «Українське радіо. Голос Донбасу», 10 частот – «Українське радіо. Пульс»; 2-х каналів телемовлення для розповсюдження програм «UA:ПЕРШИЙ», 8 каналів – «UA:ДОНБАС» в аналоговому стандарті мовлення; 3 каналів – «UA:ПЕРШИЙ», 3 каналів – «UA:ДОНБАС» та 1 каналу – «UA:КРИМ» у цифровому стандарті.

На виконання вимог Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» Національна рада спільно з ПАТ «НСТУ» провела велику роботу з оптимізації кількості ліцензій компанії. Таким чином, Суспільний мовник у 2018 році подав до Національної ради 29 заяв на переоформлення ліцензій на мовлення для їх об'єднання, і регулятор ухвалив відповідні рішення.

Розвиток місцевого ефірного радіомовлення

Особлива увага Національної ради у 2018 році була приділена питанням розвитку місцевого радіомовлення. Це обумовлено передусім необхідністю підтримки процесів децентралізації; сприяння виробництву локального контенту; більшого охоплення сигналом програм Суспільного мовлення; забезпечення телерадіопрограмами районів, не покритих сигналом мовлення, на прикордонних територіях і територіях, що межують із тимчасово окупованими територіями Луганської та Донецької областей, анексованої Автономної Республіки Крим; створення й розвитку системи оповіщення населення.

2018 року Національна рада оголосила 2 форматні конкурси для розвитку місцевого радіомовлення з використанням 32 частотних присвоєнь. Відповідно до конкурсних умов вимогами до програмної концепції було передбачено: в загальному обсязі власного мовлення не менше як 15 відсотків мають становити інформаційні передачі місцевої тематики; дозволяється ретрансляція лише програм Суспільного мовлення, забезпечення оповіщення населення про надзвичайні ситуації. Крім того, проведено конкурс на мовлення в Харківській області з використанням 23 частотних присвоєнь. Переможцями конкурсу на мовлення на 17 частотах визначено 8 місцевих радіостанцій.

Таким чином, для розвитку місцевого радіомовлення у 2018 році проведено 3 конкурси на мовлення, за результатами яких використовується 49 частотних присвоєнь FM-діапазону.

Загалом за період 2015 – 2018 років Національною радою проведено 16 конкурсів на отримання ліцензії на мовлення, на яких 70 місцевих радіостанцій отримали 93 FM-частоти у 20 областях. Із них 57 FM-частот місцеві мовники отримали за підсумками форматних конкурсів у 2017 – 2018 роках.

З огляду на те, що конкурсними умовами дозволялася ретрансляція тільки програм ПАТ «НСТУ», розвиток місцевого мовлення сприяє і розширенню території розповсюдження програм Суспільного радіо. Так, за результатами конкурсів на місцеве мовлення, проведених упродовж трьох останніх років, 32 місцеві радіостанції у 41 населеному пункті, окрім власного мовлення, поширюють програми Суспільного радіо: 6 місцевих радіостанцій ретранслюють «Українське радіо», 23 – «Радіо «Промінь», 3 – «Радіо «Культура».

Таблиця 2. Динаміка замовлення частот для місцевого мовлення 2015 – 2018 рр.

Рік	2015		2016		2017			2018		
	PM	ТБ	PM	ТБ	PM	PM(ц)	ТБ	PM(a)	PM(ц)	ТБ(ц)
Кількість населених пунктів	29	–	115	–	93	–	–	134	2	5

20 грудня 2018 року Національна рада ухвалила рішення про оголошення конкурсу на місцеве мовлення з використанням 37 FM-частот у 16 областях України та 1 AM-частоти у Чернігові. Основні вимоги до конкурсантив: не менше як 15% місцевого контенту в загальному обсязі власного мовлення, можлива ретрансляція лише програм Суспільного мовлення («Українське радіо», «Радіо «Промінь» і «Радіо «Культура»), а також Центральної телерадіостудії Міністерства оборони України («Армія-FM – військове радіо»).

Прийом документів на участь у конкурсі та підбиття підсумків відбудеться вже наступного року.

Перехід телевізійного аналогового мовлення на цифровий стандарт.

Вимкнення аналогового телевізійного мовлення

На початку року на виконання Плану заходів із впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, який затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 788-р, Національна рада продовжила роботу над Планом поетапного вимкнення аналогового телевізійного мовлення, що був розроблений Національною радою наприкінці 2017 року. Проект цього Плану обговорювався на засіданні Міжвідомчої координаційної групи, яка створена при Адміністрації Держспецзв'язку, після чого був затверджений рішенням Національної ради від 18.10.2018 № 42.

План поетапного вимкнення складався із трьох етапів: перший – березень 2018 року, другий – червень 2018 року, третій – червень 2019 року. Кожний етап передбачав низку послідовних завдань, і невиконання будь-якого з них унеможливило реалізацію як окремого етапу, так і Плану в

цілому. Незважаючи на пропозиції Національної ради, подані Першому віце-прем'єр-міністру – Міністру економічного розвитку та торгівлі С. Кубіву, План поетапного вимкнення не був затверджений Урядом.

Пропозиція ж Національної ради щодо проведення пілотного вимкнення аналогового телевізійного мовлення в окремій області знайшла підтримку при внесенні чергових змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України, які були затверджені Урядом у червні 2018 року. Упродовж року зміни до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815, у частині строку припинення використання радіотехнології «аналогове телевізійне мовлення» вносилися кілька разів. Так, відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 19.07.2017 № 563 вимкнення аналогового телебачення мало відбутися 30 березня 2018 року. Постановою від 28.03.2018 № 218 строк припинення використання радіотехнології перенесено на 30 червня 2018 року, а постановою від 13.06.2018 № 509 датою вимкнення аналогового телебачення визначено 31 серпня 2018 року, для м. Києва та Кіровоградської області – 31 липня 2018 року.

Постановою Кабінету Міністрів від 18.07.2018 № 580 враховано норму Закону України від 07.12.2017 № 2244-ХІІІ «Про внесення змін до деяких законів України щодо тимчасових дозволів на мовлення в зоні проведення антитерористичної операції та прикордонних районах України», тому вимкнення аналогового телебачення по всій країні, крім територій з особливим режимом мовлення, мало відбутися 31 серпня 2018 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 29.08.2018 № 667 для визначених Національною радою каналів мовлення на територіях, що межують із Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, і каналів мовлення на територіях, де розповсюджуються програми ПАТ «НСТУ» і телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення, строк дії аналогового мовлення продовжено до 1 травня 2019 року.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 13.06.2018 № 509 «Про внесення змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України» 31 липня 2018 року відбувся перший етап вимкнення аналогового телебачення в м. Києві й Кіровоградській області.

Для того, щоб сприяти максимально безболісному переходу на цифрове мовлення, напередодні вимкнення аналогового телебачення Національна рада вжила низку заходів. Розуміючи велику вагу соціального аспекту при переході від аналогового до цифрового мовлення, регулятор листами звернувся до найбільших дистриб'юторів і торговельних мереж щодо насичення ринку телевізійного обладнання цифровими

перетворювачами (телетюнерами) і телеприймачами з можливістю приймання цифрового сигналу стандарту DVB-T2.

25 червня 2018 року Національна рада звернулася до голів Київської міської та Кіровоградської обласної державних адміністрацій щодо підтримки переходу від аналогового до цифрового мовлення, зокрема необхідності створення call-центрів, організації інформаційної та технічної підтримки громадян.

На засіданні Національної ради 26 липня 2018 року були ухвалені рішення про втрату чинності ліцензій на мовлення з використанням аналогових передавачів у м. Києві та Кіровоградській області для 14 загальнонаціональних телекомпаній і 2 місцевих. До ДП «УДЦР» і Концерну РРТ були надіслані листи з повідомленням про ці рішення та переліки телеканалів, які підлягають вимкненню у м. Києві та Кіровоградській області.

Також, враховуючи прохання ДП «УДЦР» надіслати подання на анулювання дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ) аналогового телевізійного мовлення у м. Києві та Кіровоградській області, Національна рада надіслала відповідне подання до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ) та поінформувала про це Адміністрацію Держспецзв'язку.

Комплекс заходів, що передував вимкненню аналогового мовлення на території Кіровоградської області, складався з:

- інформування населення області про дату і час вимкнення аналогового мовлення на Кіровоградщині та альтернативні джерела отримання телевізійного сигналу: проведення прес-конференцій, інтерв'ю, надання окремих коментарів і розміщення відповідних інформаційних роликів в ефірах телерадіокомпаній та електронних ЗМІ області;
- співпраці з органами виконавчої влади з метою забезпечення достатньої кількості перетворювачів цифрового сигналу, а також відповідної підготовки та організації роботи «гарячої лінії» для надання консультацій населенню з питань переходу на цифрове мовлення.

Вимкнення аналогового мовлення на території Кіровоградської області відбулося у штатному режимі в 00 год. 00 хв. у ніч із 31 липня на 1 серпня 2018 року. Було вимкнено 14 загальнонаціональних і 1 місцевий мовник. В аналоговому форматі 3 телерадіоорганізації залишились мовити до 1 травня 2019 року.

Основні проблемні питання, що виникли в Києві й Кіровоградській області після вимкнення аналогового телебачення, – зростання вартості тюнерів, недостатня їх кількість у торговельних мережах – були

передбачуваними, оскільки така ситуація спостерігалася і в інших країнах, де вже відбувся перехід на цифрові стандарти мовлення. Прогнозованим було і невдоволення окремих категорій громадян.

Враховуючи досвід Києва і Кіровоградської області, 3 серпня 2018 року Національна рада звернулася з листами до кожної обласної державної адміністрації (крім Донецької та Луганської областей) з інформацією про заплановане вимкнення аналогового телебачення 31 серпня 2018 року та потребу сприяти в реалізації заходів, пов'язаних із цим процесом в областях, – створення «гарячих ліній», проведення рекламних акцій, пошук шляхів забезпечення малозахисених верств населення перетворювачами цифрового сигналу.

Листом від 27.07.2018 Національна рада звернулася до Віце-прем'єр-міністра – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з проханням поінформувати голів об'єднаних територіальних громад про вимкнення аналогового телебачення в Україні 31 серпня 2018 року і необхідність сприяння у вирішенні проблемних питань.

Великий обсяг роботи був проведений представниками Національної ради в областях – це співпраця з органами виконавчої влади, виступи на місцевих телеканалах і радіостанціях, публікації в місцевих ЗМІ та надання консультацій громадянам із типових питань стосовно підключення до цифрового телебачення.

Враховуючи рішення Національної ради про вимкнення аналогового телевізійного мовлення телерадіоорганізацій із 1 серпня та з 1 вересня 2018 року, до 1 травня 2019 року продовжено роботу 759 радіоелектронних засобів мовлення аналогового телевізійного мовлення, в тому числі 147 РЕЗ на територіях із особливим режимом мовлення, 99 РЕЗ на прикордонні з Російською Федерацією, 405 РЕЗ для програм ПАТ «НСТУ» на інших територіях, 108 РЕЗ місцевого мовлення на інших територіях.

Наступним після вимкнення аналогового мовлення кроком у переході до цифрового телебачення є забезпечення телевізійним мовленням населення, що проживає на територіях, де прийом цифрового сигналу є недостатнім, а також на прикордонних територіях.

Національна рада звернулася до оператора цифрових багатоканальних телемереж ТОВ «Зеонбуд» про подання заяв на прорахунок додаткових телевізійних каналів для усунення «білих плям» у покритті. Тривалий час між ТОВ «Зеонбуд» і Концерном РРТ узгоджувалося питання технічної можливості організації мовлення в додаткових містах. У грудні ТОВ «Зеонбуд» подало відповідні заяви на підбір цифрових каналів у 44 населених пунктах.

На виконання Плану заходів щодо впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, яким передбачено залучення до розбудови національної цифрової мережі Концерну РРТ, у 2018 році тривала робота з перепланування частотних виділень плану GE06 у смузі радіочастот 174–230 МГц у стандарті DVB-T2 для створення загальнонаціонального мультимплексу в метровому діапазоні. У лютому 2018 року Концерн РРТ вкотре звернувся до Національної ради стосовно коригування заяв на прорахунок каналів, що замовлялися раніше. Відповідно до рішення Національної ради від 1 березня 2018 року № 289 до ДП «УДЦР» були внесені подання про вилучення частотних присвоєнь і прорахунок нових каналів. У липні 2018 року Національна рада отримала 158 висновків щодо можливості й умов використання радіочастотного ресурсу України для потреб цифрового наземного телевізійного мовлення для загальнонаціонального мультимплексу у смузі частот 174–230 МГц.

Перед тим, як оголосити конкурс на мовлення у багатоканальній телемережі в смузі частот 174–230 МГц і визначити Концерн РРТ оператором цієї мережі, Національна рада відповідно до статті 25 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» має визначити й затвердити окремим рішенням конкурсні умови. Конкурсні умови містять в собі ліцензійні умови для відповідного виду мовлення, вимоги до програмної концепції мовлення, вимоги щодо організаційно-технічних, фінансових та інвестиційних зобов'язань майбутнього мовника.

На момент ухвалення рішення про оголошення конкурсу на мовлення в цифровому мультимплексі та визначення конкурсних умов треба мати інформацію від Концерну РРТ як оператора цієї мережі про терміни її побудови і введення в експлуатацію, відсоток охоплення населення, орієнтовні тарифи на телекомунікаційні послуги тощо.

Крім того, згідно з вимогою Закону України «Про телебачення і радіомовлення» ліцензіат має розпочати мовлення упродовж року від дати отримання ліцензії. Телерадіоорганізації, що плануватимуть брати участь у конкурсі, повинні мати гарантії щодо введення мережі в експлуатацію упродовж одного року. Брак інформації стосовно фінансового забезпечення розбудови телемережі ставить під сумнів її реалізацію у визначений термін, а отже, створює такі ризики для мовників, як автоматичне анулювання неосвоєних ліцензій, невиправдані грошові витрати. У листопаді 2018 року Національна рада надіслала запит Концерну РРТ про терміни побудови, введення в експлуатацію багатоканальної телемережі, відсоток охоплення населення, тарифну політику оператора тощо. Наприкінці року регулятор отримав відповідь, але Концерн РРТ лише частково відповів на поставлені запитання.

З метою забезпечення переходу місцевих мовників на цифровий стандарт мовлення цього року Національна рада провела конкурс на мовлення на вільних каналах мовлення в багатоканальній телемережі МХ-5, а також на дві додаткові програми в регіональній багатоканальній мережі в Одеській області.

Для переведення на цифровий стандарт мовлення тих місцевих мовників, які мають ліцензію на аналогове телебачення і здійснюють ефірне мовлення в населених пунктах, у яких не встановлено станції мультиплексування багатоканальних телемереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5, або ж у населених пунктах, де немає вільних каналів для місцевого/регіонального мовлення в МХ-5, Національна рада продовжує роботу над створенням локальних цифрових каналів у стандарті DVB-T2.

Для того, щоб роз'яснити телерадіоорганізаціям, які мають ліцензії на ефірне аналогове мовлення та прагнуть і надалі мовити у цифровому стандарті DVB-T2, процедуру прорахунку каналів для місцевого цифрового мовлення і допомогти з підготовкою пакета документів на прорахунок нових каналів, Національна рада розробила покрокову [інструкцію](#) «Організація місцевого цифрового мовлення для ТРО, які мають ліцензії на аналогове мовлення і не представлені в регіональних цифрових мультиплексах» і розмістила її на офіційному веб-сайті.

Документ містить докладну інформацію про порядок замовлення прорахунку частоти для цифрового каналу мовлення; документи, що подаються для участі в конкурсі на вільні цифрові канали; розрахунок розміру ліцензійного збору за отримання ліцензії на багатоканальне мовлення; перелік необхідного обладнання для ведення цифрового мовлення. Скориставшись інструкцією, станом на кінець 2018 року до Національної ради звернулася 71 телерадіоорганізація із замовленням прорахунку цифрових каналів у 19 областях України.

Стан використання кабельних мереж, мереж МІТРІС

2018 року відбулося незначне зменшення кількості провайдерів програмної послуги. У кабельних мережах працюють 695 провайдерів програмної послуги (710 – минулого року), за технологією IPTV – 221 провайдер. Крім того, завдяки проведеній Національною радою роботі з дерегуляції ринку і змінам, внесеним до Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дублікату ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, намітилася тенденція до розгортання кабельних мереж не лише в окремих населених пунктах, а й на

всю територію адміністративного району. Це свідчить про зацікавленість провайдерів у розширенні своєї абонентської бази.

Упродовж останніх років відбувається неухильне зростання популярності технології IPTV серед абонентів. За даними Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, 82% загальної кількості провайдерів програмної послуги залишили аналогову технологію у своїх мережах, 29% і 31% провайдерів використовують цифрову технологію і IPTV-послугу відповідно.

Ключовою проблемою сфери кабельного телебачення є застарілість галузевого законодавства, що стримує технологічний розвиток галузі і насамперед залишає невирішеним питання поширення програм за технологією ОТТ. Фактично така ситуація ставить ліцензіатів Національної ради і «тіньових» суб'єктів медіа-ринку в нерівне становище. Ця тема неодноразово порушувалася на засіданнях Робочої групи з вирішення проблемних питань провайдерів програмної послуги, яка була створена при Національній раді. На жаль, розв'язання цієї проблеми можна знайти лише на законодавчому рівні.

Триває також діяльність 9 провайдерів програмної послуги за технологією MIPIC в 11 телемережах. Систему «MMDS» використовують 6 провайдерів у 24 телемережах. Систему «Телесело» використовує 1 провайдер програмної послуги.

За результатами конкурсів на отримання ліцензій на мовлення і звернень провайдерів програмної послуги в Національній раді тривала робота з розробки переліків програм універсальної програмної послуги для адміністративно-територіальних одиниць і внесення змін до затверджених переліків. Підготовлено 55 проектів рішень (внесено зміни до 467 додатків), де до переліків УПП додано 41 програму телерадіокомпаній, які отримали за результатами конкурсних відборів ліцензії на мовлення. Вилучено 7 програм у зв'язку із закінченням терміну дії ліцензії на мовлення. Розроблено переліки програм універсальної програмної послуги для 21 нового населеного пункту.

Стан розвитку супутникових каналів мовлення

2018 року сфера супутникового телебачення поповнилася 7-ма новими телекомпаніями: ТОВ «ТРК «Наталі» («Наталі»), м. Київ, ТОВ «Новий шовковий шлях-Україна» («+86NSR»), м. Київ, ТОВ «Здорове ТБ» («36,6 TV» (комбіноване), м. Київ, ТОВ «Рибалка-ТВ» («РИБАЛКА ТВ»), м. Київ, ТОВ «Телепростір» («UKRLIVE» комбіноване), м. Київ, ТОВ «Музичний телеканал ЮЕЙ МБЮЗІК» («4ever music»), м. Київ і Комунальне підприємство «Регіональна телерадіокомпанія «Регіон-Донбас» («ДОНЕЧЧИНА-TV», «DTV»), м. Краматорськ Донецької області. Водночас із різних причин (насамперед через економічні

негаразди) цього року було припинено мовлення 6-ти програм. На кінець звітнього періоду супутникове телевізійне мовлення здійснювали 101 телекомпанія та 4 радіокомпанії (Додаток №9-10). Збільшилася кількість трансляцій у кодованому вигляді.

За умов, коли немає вітчизняного супутника, національні телерадіоорганізації далі орендують потужності закордонних супутникових мереж (Додаток №11).

З метою покращення якості мовлення, збільшення глядацької аудиторії та покращення економічного становища вітчизняні телерадіокомпанії змінювали характеристики каналів мовлення, операторів супутникових ретрансляторів й операторів телекомунікацій.

Здійснення наглядових повноважень. Моніторинг телерадіопрограм

Проведення офіційного моніторингу вітчизняного телерадіопростору є однією з основних передбачених чинним законодавством функцій Національної ради.

Моніторинг ефірної чи програмної діяльності телерадіоорганізацій є дієвим інструментом нагляду за дотриманням ними законодавчих норм і ліцензійних умов. Упродовж звітнього періоду Національна рада здійснювала нагляд за дотриманням ліцензіатами чинних законодавчих вимог України та умов їхніх ліцензій.

Особлива увага приділялася виконанню мовниками і провайдерами програмної послуги статей 6, 9 і 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», недотримання яких могло спричинити загрозу національній безпеці України, статті 10 цього Закону – мова аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації, стану виконання Доктрини інформаційної безпеки України, висвітленню теми проведення ООС та окупації Криму. Крім того, проводилися постійні моніторинги телерадіопростору щодо наявності закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини.

Результати низки моніторинрів, які проводилися відповідно до плану перевірок компаній, а також на звернення громадських організацій і громадян, стали підставою для призначення позапланових перевірок ліцензіатів.

Загалом за 2018 рік працівниками національного регулятора, окрім моніторинрів для планових і позапланових перевірок, було проведено 17 комплексних та цільових моніторинрів, під час яких було опрацьовано понад 52 тис. години ефіру загальнонаціональних телерадіоорганізацій.

**Проведення цільових моніторингів мовлення
загальнонаціональних телерадіоорганізацій щодо частки
національного аудіовізуального продукту та квоти
національного екранного часу**

Упродовж березня 2018 року проводився моніторинг 26 загальнонаціональних телеорганізацій (телевізійне цифрове мовлення) стосовно дотримання ними вимог законодавства щодо обсягу національного аудіовізуального продукту. Частина четверта статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» визначає вимоги до частки передач європейського виробництва, в тому числі США і Канади. У проміжках часу між 07.00 та 23.00 вона має становити 70% загального тижневого обсягу мовлення, у тому числі не менше як 50% загального тижневого обсягу мовлення мають транслюватися передачі українського виробництва. Відповідно до частини восьмої цієї статті Закону ліцензіат зобов'язаний дотримуватися визначеної програмної концепції мовлення.

Під час проведення тижневих моніторингів ефірного наповнення загальнонаціональних телекомпаній передачі, вироблені юридичними та/чи фізичними особами України, в тому числі власні програми і передачі, зараховувалися до українського виробництва. Передачі, створені однією або кількома юридичними особами – резидентами держав, що ратифікували Європейську конвенцію про транскордонне телебачення, зараховувалися до європейського виробництва. Також до передач європейського виробництва належить контент, створений на замовлення юридичних осіб – резидентів держав, що ратифікували цю Конвенцію, за умови, що безпосереднім виробником таких передач є особи – резиденти таких держав. За умов, якщо передача створена на замовлення або за участі однієї або кількох юридичних осіб – резидентів держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, вона не може вважатися передачею європейського чи українського виробництва.

Визначення певної категорії передач, зафіксованих під час моніторингу, відбувалося на підставі інформації, оприлюдненої під час їх трансляції або анонсування в ефірі телерадіоорганізації.

До частки національного аудіовізуального продукту зараховувалися фільми, створені українськими студіями-виробниками. Оскільки юрисдикція аудіовізуальних творів виробництва часів Радянського Союзу як окремої категорії станом на сьогодні українським законодавством не визначена, такі фільми до частки національного продукту не належать.

За даними проведених моніторингів, ознак порушення вимог законодавства ліцензіатами не зафіксовано. Усі телерадіоорганізації адаптували свої сітки мовлення і виконують вимоги законодавства. Однак зафіксовано негативну тенденцію щодо обсягу європейського продукту в

ефірі українських загальнонаціональних мовників: в ефірі 8 із 26 каналів не зафіксовано наявності європейських, американських чи канадських телепрограм, в ефірі 4 каналів обсяг таких програм становив менше ніж 10%. Таким чином, пропорція між європейським, американським, канадським телепродуктом та українським становить від 15% до 85% відповідно. Такий низький рівень використання європейського продукту може бути додатковою мотивацією для вирішення проблеми дефіциту телевізійного контенту через використання контенту російського виробництва.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» Національна рада здійснює нагляд за дотриманням телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері кінематографії. З 1 по 30 листопада 2018 року було проведено моніторинги ефірів 15 загальнонаціональних телеканалів стосовно дотримання квоти національного екранного часу. Головним предметом дослідження цього моніторингу є демонстрування фільмів, що мають державні прокатні посвідчення на право демонстрування і розповсюдження фільмів на території України. Обсяг моніторингу становить один календарний місяць.

Стаття 15-2 Закону України «Про кінематографію» визначає, що з метою сприяння виробництву фільмів в Україні, а також доступу глядачів до перегляду творів національної кінематографічної спадщини телерадіоорганізації, які відповідно до ліцензій здійснюють телевізійне мовлення або багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу, зобов'язані до 1 січня 2022 року щонайменше 15% загального щомісячного часу демонстрації фільмів, а після 1 січня 2022 року – щонайменше 30% загального щомісячного часу здійснювати демонстрацію національних фільмів, інших фільмів, вироблених суб'єктами кінематографії України, і творів національної кінематографічної спадщини.

Згідно з Положенням про національний екранний час та його використання суб'єктами кінематографії і телебачення, затвердженим Кабінетом Міністрів України в редакції від 16.05.2018 № 381, квота визначається тривалістю демонстрування національних фільмів, інших фільмів, вироблених суб'єктами кінематографії України, і творів національної кінематографічної спадщини.

Положення визначає термін «національний екранний час» як сумарний час, протягом якого здійснюється демонстрування фільмів у призначених для цього приміщеннях (кінотеатрах, інших кінотеатрових закладах), каналами мовлення телебачення, а також час повного або часткового демонстрування фільмів у тематичних кінопоказах, телепрограмах і телепередачах).

Телерадіоорганізації, які відповідно до ліцензій здійснюють телевізійне ефірне мовлення або багатоканальне мовлення з використанням

радіочастотного ресурсу, інші демонстратори фільмів, які не є телерадіоорганізаціями, повинні мати державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів і мають подавати щомісяця до 15 числа звіт Державному агентству України з питань кіно про свою діяльність, пов'язану з використанням національного екранного часу протягом минулого місяця.

Контроль за дотриманням квоти національного екранного часу здійснюють Державне агентство України з питань кіно і місцеві органи управління кінематографією, а також відповідно до законодавства Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

Згідно з Інструкцією «Звіт про використання національного екранного часу» відсоток демонстрування національних фільмів визначається за формулою: тривалість демонстрування національних фільмів (загальний час)/тривалість демонстрування фільмів (тривалість усіх фільмів) x 100%.

На цей період окремою проблемою залишається статус фільмів спільного виробництва, оскільки таке визначення не передбачене наявними нормативними документами і законодавчими актами України в галузі кінематографії (проте частина четверта статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» не визнає за такими фільмами статусу європейських чи вітчизняних).

Відповідно до статті 4 Європейської конвенції про спільне кіновиробництво європейські кінематографічні твори, які створено як продукт багатостороннього виробництва і які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, мають пільги, надані національним фільмам законодавчими та регулятивними положеннями, чинними на території кожної зі сторін цієї Конвенції, що брали участь у відповідному спільному виробництві.

До прикладу, чинна на сьогодні Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Французької Республіки про спільне виробництво фільмів передбачає, що фільми, які набули статусу фільмів спільного виробництва відповідно до умов цієї Угоди, прирівнюються до фільмів, що мають статус національного фільму відповідно до законодавства держави кожної зі сторін.

Особливого значення сьогодні набуває проблема спільного виробництва фільмів із Російською Федерацією. Україна не має укладених угод із цією країною про спільне кіновиробництво, однак маємо фільми, статус спільного виробництва яких визнається в Україні, але не визнається в Росії, титри таких фільмів не містять жодної інформації про спільне виробництво з російськими виробниками. З огляду на зазначене під час моніторингів телемовників визначалася окрема категорія фільмів, спільно вироблених із країною-

агресором (за даними Державного агентства України з питань кіно), проте ці фільми не було зараховано до категорії «національних».

Таким чином, під час моніторингу окремо визначалися обсяги:

- загальний обсяг демонстрування фільмів протягом календарного місяця;
- національних фільмів, які станом на 13 листопада 2018 року було внесено до переліку національних фільмів, розміщеного на офіційному веб-сайті Державного агентства України з питань кіно (мають свідоцтво національного фільму);
- фільмів виробництва українських суб'єктів кінематографії (у тому числі й національних фільмів);
- фільмів іноземного виробництва;
- фільмів спільного виробництва з країною-агресором.

За даними моніторингу, зафіксовано ознаки порушення виконання частки національного екранного часу України такими телерадіоорганізаціями: ТОВ «Служба інформації» (логотип «НТН») – виконання квоти демонстрування національних фільмів становило 9%, ТОВ «МультиМедіаСервіс» («К1») і ТОВ «ТРК «Україна» («Індіго») – національних фільмів не зафіксовано. Інформацію про результати моніторингу було надіслано до Державного агентства України з питань кіно для відповідного реагування.

Дотримання радіомовниками норм щодо ведення програм і обсягу пісень українською мовою

8 листопада 2017 року набули чинності нові вимоги щодо кількості україномовних пісень і передач українською мовою, як це передбачено прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо частки музичних творів державною мовою у програмах телерадіоорганізацій», ухваленого 2016 року. У другий рік дії цього Закону частка пісень державною мовою в ефірі радіокомпаній мала становити 30% загального обсягу пісень, а також не менше як 30% у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00. Мова ведення передач українською мала становити не менше ніж 55%.

На виконання цих вимог Національна рада упродовж 2018 року проводила постійні моніторинги ефіру загальнонаціональних, регіональних та місцевих радіостанцій. Для оптимізації показників під час моніторингу встановлювався обсяг (частка) україномовних пісень від загальної кількості та від загального хронометражу пісень.

Результати моніторингів засвідчують, що більшість радіостанцій виконали вимоги закону, порушення були винятками і мали швидше

технічний характер. До компаній-порушників застосовувалася санкція «стягнення штрафу», що становить 5% суми ліцензійного збору.

Треба брати до уваги, що частина третя статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» також передбачає, що при здійсненні радіомовлення телерадіоорганізації, які поширюють музичні твори, серед яких частка пісень офіційними мовами Європейського Союзу відповідно до умов ліцензії становить не менше як 60% загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше як 60% загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00, повинні забезпечувати частку пісень державною мовою не менше ніж 25% загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше ніж 25% загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00.

Цим правом після переоформлення ліцензій скористалися такі загальнонаціональні радіокомпанії: ТОВ «Телерадіокомпанія «Радіо Кохання» (позивні «Мелодія ФМ»), УК «Телебачення і радіомовлення «ЮТАР» («KISS FM»), ТОВ «ТРК «Медіа маркет» («Хіт ФМ»).

Із 8 листопада 2018 року на радіо частка пісень державною мовою має становити 35%, мінімальна частка ведення передач державною мовою – не менше як 60%. Упродовж листопада – грудня 2018 року було проведено моніторинг мовлення загальнонаціональних радіостанцій із метою встановлення обсягу пісень українською мовою, офіційними мовами Європейського Союзу та ведення передач державною мовою. За його результатами ознак порушень законодавства не зафіксовано.

Моніторинги, проведені у листопаді – грудні 2018 року, засвідчили, що усереднена частка пісень українською мовою на загальнонаціональних радіостанціях становить 51%, на регіональних і місцевих – 48%, а середній показник ведення передач українською мовою на вітчизняних загальнонаціональних і регіональних радіостанціях – відповідно 86% і 92%.

Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо дотримання обсягу мовлення державною мовою

У лютому 2018 року було проведено моніторинг ефіру 26 загальнонаціональних телекомпаній (ефірне цифрове мовлення) для визначення частки мовлення державною мовою. Обсяг моніторингу – тиждень у часовому проміжку із 7 до 22 години. Згідно з вимогами перехідного періоду дії закону, який тривав до 13 жовтня 2018 року, до частки передач і фільмів, виконаних державною мовою, під час моніторингу було зараховано:

- передачі та фільми власного виробництва і національний аудіовізуальний продукт;

- передачі та фільми, які повністю озвучено чи дубльовано державною мовою;

- передачі, ведення яких здійснювалось державною мовою.

Крім того, було визначено фактичні обсяги передач і фільмів за ознаками мовної ідентифікації у часовому проміжку із 7 до 22 години: україномовні передачі (повністю озвучені чи дубльовані державною мовою), російськомовні передачі (передачі та фільми, які озвучені чи дубльовані російською мовою, а також такі, що субтитровані українською мовою) та двомовні передачі (передачі, реклама, анонси, частина яких озвучена іншою, ніж українська, мовою).

Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» в загальному тижневому обсязі мовлення телерадіоорганізацій загальнонаціональної категорії мовлення передачі та/або фільми, виконані державною мовою, мають становити 75% загальної тривалості передач та/або фільмів (або їх частин) у кожному проміжку між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

Також відповідно до частини четвертої статті 10 цього Закону телерадіоорганізації забезпечують частку передач новин державною мовою в обсязі не менше як 75% загальної тривалості всіх передач новин, поширених телерадіоорганізацією в кожному проміжку часу між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

За результатами моніторингу ознак порушень законодавства щодо частки державної мови в ефірі ліцензіатів не зафіксовано.

На основі результатів моніторингу підготовлено уточнені пропозиції для обговорення дискусійних питань, пов'язаних із застосуванням вимог статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Ці пропозиції було доведено до відома телерадіоорганізацій та обговорено на конференції «Медіа право», що відбулася 13 листопада 2018 року.

Для встановлення дотримання норм законодавства за період із червня по вересень 2018 року було проведено моніторинг 64 програм ліцензіатів, що здійснюють супутникове мовлення. Обсяг моніторингу – тижневий (168 годин безперервно), із 07:00 до 18:00 та з 18:00 до 22:00.

Під час аналізу програмного наповнення телеканалів питання зарахування контенту до частки власного, вітчизняного продукту (який у перехідний період незалежно від мови зараховувався до частки державної мови) було використано інформацію, що транслювалася наприкінці передач (автори, студії, копірайти тощо). Інформацію про країни виробництва фільмів отримано від Державного агентства України з питань кіно.

За результатами моніторингу встановлено ознаки порушення законодавства щодо частки державної мови в ефірі 5-х ліцензіатів: ТОВ «Телерадіокомпанія «Алма» (логотип «НАУКА»), ТОВ «Телерадіокомпанія

«Алма» («ТЕРРА»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Корисне ТБ» («EPOQUE»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Корисне ТБ» («ДАЧА»), ТОВ «Доросле телебачення» («VOLT»), яким рішеннями Національної ради було призначено позапланові перевірки.

За результатами перевірок до всіх згаданих телекомпаній застосовано санкцію «стягнення штрафу», що становить 5% суми ліцензійного збору, а також їх зобов'язано протягом місяця із дня ухвалення цих рішень привести свою діяльність у відповідність до вимог чинного законодавства.

Для з'ясування, чи дотримано норм законодавства після перехідного періоду, із 13 жовтня по 13 листопада 2018 року було проведено моніторинг 28 програм ліцензіатів, що здійснюють загальнонаціональне багатоканальне мовлення. За результатами моніторингу ознак порушень законодавства щодо частки державної мови в ефірі вітчизняних телеканалів не зафіксовано. Відповідно до тих вимог, які передбачені законом, середній показник частки української мови на вітчизняних загальнонаціональних цифрових телеканалах становить 91,7%.

Моніторинг ефіру інформаційних телеканалів щодо висвітлення тем проведення ООС та окупації Криму

Відповідно до розділу 6 Доктрини інформаційної безпеки, затвердженої Указом Президента України від 25.02.2017 № 47/2017, державні органи, серед яких і Національна рада, беруть участь у забезпеченні захисту українського інформаційного простору від пропагандистської аудіовізуальної та друкованої продукції держави-агресора, розробляють пріоритети і стимули розвитку українського кіно, телевізійного контенту, зокрема висвітлення героїчного спротиву українського народу російській агресії. Упродовж 2018 року Національна рада провела моніторинги ефірів інформаційних та інформаційно-розважальних телеканалів для з'ясування того, скільки часу вони приділяють висвітленню теми проведення ООС та окупації Криму.

Головне завдання цього моніторингу – встановити обсяг такої інформації, загальні тенденції, виокремлення типової тематики про події, що відбуваються на сході країни та в окупованому Криму.

Аналізувалося мовлення 17 загальнонаціональних телекомпаній (ефірне цифрове мовлення) і супутникових телемовників – ПАТ «НСТУ» («UA:ПЕРШИЙ»), ТОВ «Телеканал «Прямий» («ПРЯМИЙ»), ТОВ ТРК «Студія «1+1» («1+1»), ПрАТ «Телеканал «Інтер» («ІНТЕР»), ТОВ «ТРК «Україна» («Україна»), ТОВ «ТРК «Нові комунікації» («ZIK»), ТОВ «МК ТРК «ICTV» («ICTV»), ТОВ «Телестудія «Служба інформації» («НТН»), ПІІ у формі ТОВ «ТРК «НБМ» («5»), ТОВ «Золота середина» («Обоз TV»), ТОВ «ТРК «112-ТВ» («112 Україна»), ПрАТ «ТРК Люкс» («24»), ТОВ «Ньюс Нетворк» («NEWSNETWORK»), ТОВ «Новини 24

години» («NEWSONE»), ТОВ «Голдберрі» («Еспресо»), ГО «Громадське телебачення» («hromadske»), ТОВ «ІА «Правдатур» («ПРАВДА ТУТ»).

Серед цих каналів тільки в ефірі «НТН» не було зафіксовано інформації про події на території проведення ООС або на тему окупації Криму. Більшість такої інформації подається у новинах як короткі сюжети. Головною ознакою подібних повідомлень є схематизм і одноманітність (статистика втрат, обстрілів, короткий репортаж із місця подій, короткі інтерв'ю з військовими та місцевими мешканцями), у більшості випадків інформація наводилася без деталізації. В основі визначення тональності повідомлень використовувався принцип конотації (сумарне чи тотальне значення слова – як описове, так і емоційне).

Об'єктами моніторингу були окремі передачі, фільми, соціальна реклама, окремі фрагменти, сюжети, частини передач прямого ефіру чи в запису, які були присвячені зазначеній темі.

Зафіксовано загальну кількість одиниць інформації на всіх перелічених телеканалах – 3844 загальним хронометражем 169 годин 31 хвилина.

Моніторинг плюралізму контенту інформаційних передач

Відповідно до вимог частини сьомої статті 4 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» держава всіма можливими законними засобами не допускає в інформаційних та інших телерадіопрограмах систематичного цілеспрямованого безпідставного загострення уваги на війні, насильстві й жорстокості, розпалюванні расової, національної та релігійної ворожнечі або позитивного їх подання (трактування), а також забезпечує ідеологічний і політичний плюралізм у сфері аудіовізуальних засобів масової інформації.

У червні 2018 року було проведено моніторинги 20 загальнонаціональних телеканалів (ефірне цифрове мовлення), у програмах яких наявні інформаційні передачі про поточні події (новини), та інформаційних супутникових телевізійних мовників.

Предмет моніторингу – плюралізм контенту інформаційних передач про поточні події (новини), їх адаптація для сприйняття аудиторією з вадами слуху (адаптація для максимально широкої аудиторії). Його мета – визначити рівень різноманітності висвітлення актуальних поточних подій на вітчизняних каналах телебачення із представленням та вираженням різних культурних і соціальних груп глядачів, рівень соціалізації українського телебачення. За основу був взятий метод управління ризиками – «сигналізація» та відображення знімка медіа-ситуації в певний момент часу чи встановлення ознак тенденцій щодо забезпечення глядачів тематичним спектром інформації. Обсяг моніторингу – тижневий. Тип моніторингу –

кількісний аналіз аспектів плюралізму: тематичний, географічний, глядацький.

Глядацький плюралізм відображає рівень і глибину соціалізації українського телебачення щодо забезпечення інформацією груп населення з фізичними або фізіологічними вадами, зокрема вадами слуху. Ризик у цій сфері полягає в тому, що певні категорії населення, які мають повний правовий статус громадян України, позбавлені можливості отримання необхідної для них інформації через засоби масової інформації.

Тематичний плюралізм – означає справедливе й різноманітне представлення і вираження інформації широкого тематичного спектра. Тематику новин було проаналізовано за 10 категоріями: політика, економіка, суспільство, уразливі соціальні верстви населення, безпека, світові події, регіональні події, культура, наука і технології, спорт. Ризик у цій сфері містить недостатнє або надмірне представлення певної тематики, що не відповідає вимогам плюралізму у ЗМІ.

Географічний (місцевий) плюралізм – означає справедливе й різноманітне представлення і вираження інформації на загальнонаціональному, регіональному та міжнародному рівнях, що відображає відповідні інтереси глядачів. Отриману під час моніторингу статистику було округлено до 1%. Ризик у цій сфері містить високу централізацію національної медіа-системи та недостатнє представлення регіональних і місцевих громад у медіа-контенті, недостатній доступ до інформації про світові події.

Загальні ризики у цій сфері характеризуються відсутністю, недостатньою або надмірною часткою інформації певної тематики, браком ринкових ресурсів чи регуляторних гарантій для задоволення інформаційних потреб глядачів.

Одиниця моніторингу – хронометраж окремого сюжету новин (із повторами протягом доби).

Форми подання інформації для меншин із особливими потребами (вадами слуху) – сурдопереклад, субтитри.

За даними моніторингу встановлено:

1. Надмірні ризики щодо плюралізму глядацької аудиторії.

Із 20 телеканалів лише в ефірі 4-х наявні передачі, які повністю («Вікна» на каналі «СТБ», «Новини» на «UA:ПЕРШИЙ») та частково («ТСН» паралельна трансляція передачі на сайті каналу супроводжується сурдоперекладом, інформаційні передачі на каналі «Newsnetwork» супроводжуються текстом, обсяг якого дозволяє людям з вадами слуху частково сприймати озвучену інформацію) адаптовані для сприйняття людей із вадами слуху.

2. На більшості телеканалів у передачах надмірна концентрація уваги на поточних подіях та на подіях в Україні

від 90% і більше	на 5 каналах
від 80% і більше	на 8 каналах
від 70% і більше	на 4 каналах
від 60% і більше	на 2 каналах
від 50% і більше	на 1 каналі

У цій таблиці зазначено відсоток загального обсягу всієї інформації, зафіксованої під час моніторингу.

З урахуванням кореляції з даними моніторингу тематичного плюралізму більшість інформації про події в Україні стосується загальнонаціонального або столичного рівня.

Обсяги інформації про поточні події у країнах ЄС та США здебільшого є паритетними (приблизно однаковими), інформація про інші країни й регіони світу на більшості телеканалів потрапляє в межі статистичної похибки 2%. Лише на трьох телеканалах – «НТН», «ICTV» і «ZIK» – зафіксовано інформацію про події у Росії в межах 4% загального обсягу.

3. Загальна концентрація на чотирьох головних темах – «політика», «суспільство», «безпека» і «світові події».

На окремих телеканалах («UA:ПЕРШИЙ», «Oboz TV») спостерігається підвищений інтерес до спортивної тематики та економіки; телеканал «СТБ» став лідером за обсягом тематики «вразливі верстви населення», телеканали «1+1», «2+2», «4 канал», «НТН» і «ПРАВДА ТУТ» приділили значну увагу передачам новин із тематикою «регіональні події», в ефірі «4 каналу» зафіксовано значний обсяг інформації про події культури.

Проте для більшості телеканалів висвітлення подібних тем не характерне, і їх обсяг фіксується на межі статистичної похибки, або ж інформація на такі теми не транслюється взагалі.

Проведення моніторингу загальнонаціональних телерадіоорганізацій стосовно дотримання ними вимог Закону України «Про рекламу»

Відповідно до абзацу 3 частини першої статті 70 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» Національна рада забезпечує виконання вимог Закону України «Про рекламу» щодо спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні й радіо. Крім того, відповідно до статті 13 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» до наглядових повноважень Національної ради належить контроль за дотриманням ліцензіатами вимог законодавства України щодо реклами і спонсорства у сфері телерадіомовлення.

Національна рада провела моніторинги загальнонаціональних телекомпаній аналогового мовлення 31 грудня 2017 року, 1 та 6–7 січня 2018

року. Рекламу і спонсорську інформацію алкогольних напоїв було зафіксовано в ефірі таких телеканалів: ПрАТ «ТК «Інтер» («ІНТЕР»), ПрАТ «ММЦ-СТБ» («СТБ»), ТОВ «Новий канал» («Н»), ПІІ у формі ТОВ «ТРК «НБМ» («5»), ТОВ «Телеодин» («М1»), ПрАТ «ТК «ТЕТ» («ТЕТ»), ТОВ ТРК «Студія «1+1» («1+1»), ТОВ «ТРК «Україна» («Україна»), ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс» («К1»), ТОВ «ТС «Служба інформації» («НТН»), ТОВ «МК ТРК «ICTV» («ICTV»). Не виявлено такої інформації в ефірі двох телеканалів: ТОВ «ТК «Прямий» («ПРЯМИЙ») і ПАТ «НСТУ» («UA:ПЕРШИЙ»). Загальна кількість зафіксованих алкогольних брендів у рекламі та спонсорстві – 29.

На більшості телеканалах обсяги спонсорської інформації таких брендів значно перевищують за кількістю і хронометражем обсяги реклами алкоголю. Головною перевагою спонсорства над рекламою є те, що не встановлено часових обмежень для його розміщення, спонсорська інформація наявна в ефірі упродовж усієї доби. Спонсорська комунікація – головний маркетинговий інструмент для просування алкогольної продукції на телебаченні й радіо. Реклама і спонсорська інформація багатьох алкогольних брендів транслюється паралельно, що обумовлено необхідністю набуття знаками, які використовуються для спонсорських комунікацій, розрізняльної здатності.

Абсолютна більшість спонсорських комунікацій, пов'язаних із алкоголем, є мультимедійними, у вигляді послідовного відтворення й переміщення словесних та/або зображувальних елементів, яке виконує функцію зазначення походження товару або послуги. В Україні мультимедійні знаки не відповідають умовам надання правової охорони, відповідні заяви на державну реєстрацію не подаються. Проте як підстави для розміщення такої маркетингової комунікації спонсори надають телерадіоорганізаціям заявлені до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» текстові, зображувальні або комбіновані знаки чи знаки, які мають державне свідоцтво на знак для товарів і послуг у таких самих категоріях.

За умови, коли кількість знаків не регулюється, у спонсорській комунікації використовуються засоби когезії (процес, за допомогою якого окремі слова, словосполучення, заявлені як знаки, поєднуються для створення тексту) і когерентності (означає ступінь, за яким дискурс сприймається як «єдине ціле», а не набір непов'язаних між собою слів чи висловів, заявлених як знаки) для створення тексту, що не може розрізнятися споживачем як окремі знаки, і набуває нового змісту. Наприклад, відомі випадки, коли реєструвалися як знаки окремі слова («Коньяк») для того, щоб їх з'єднати у спонсорському роликуні з іншими знаками.

Головною проблемою конвергенції знаків є створення штучної інформації, яка не зводиться до кожного окремого семантично нейтрального знака, з яких вона складається. Змінюється змістова характеристика знака, його спроможність представляти певні сторони, характеристики об'єкта означення. Спонсорські відеоролики утворюють і використовують змісти, властиві для контексту алкоголю: «образ справжнього чоловіка», «чоловіча дружба», «їжа та закуска, характерна для вживання разом із алкоголем» тощо.

За рекламним законодавством не передбачено суб'єкта відповідальності за зміст спонсорської інформації саме через те, що вона не повинна мати жодного іншого змісту, ніж бути позначенням або комбінацією позначень у межах одного знака.

Рекламне законодавство України містить, на перший погляд, суперечливі норми щодо спонсорства алкоголю: відповідно до частини другої статті 22 Закону України «Про рекламу» реклама знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються алкогольні напої, заборонена з 06 до 23 години, а відповідно до частини четвертої статті 22 дозволяється спонсорування теле-, радіопередач із використанням знаків для товарів і послуг, під якими випускаються алкогольні напої без обмеження у часі. Це порушує питання про відмінність реклами від спонсорства алкоголю.

Аналіз документів, які супроводжують розміщення спонсорської інформації, засвідчує, що 100% усіх використовуваних у такому спонсорстві знаків – це знаки, заявлені або зареєстровані за 35-м класом міжнародної класифікації знаків – реклама. Головним завданням цих знаків є рекламування інших знаків, іншого призначення у цієї категорії знаків просто немає. Тому слід розрізняти рекламу знаків і спонсорство – це коли знак стає самостійним об'єктом реклами, коли один знак популяризується із використанням інших знаків. За цією ознакою майже всі спонсорські комунікації щодо алкогольних напоїв на загальнонаціональних теле- і радіоканалах мають ознаки реклами алкоголю, а споживач із легкістю асоціює спонсорство з рекламою алкогольної продукції. Рекламні кампанії часто проводяться з паралельним використанням реклами і спонсорських роликів, що підтримує інтерес споживача до подібних товарів і сприяє їх реалізації у торговельних мережах. Підтвердити або спростувати подібні асоціації можна за результатами соціологічних досліджень.

З метою узагальнення практики застосування законодавства у сфері телерадіомовлення, зважаючи на необхідність неухильного виконання телерадіоорганізаціями норм чинного законодавства України, Національна рада спільно з Українським інститутом інтелектуальної власності та індустрією напрацювала рекомендації щодо спонсорства з використанням

знаків для товарів і послуг, під якими випускаються алкогольні напої (спонсорство). Регулятор наголосив на тому, що з 1 жовтня 2018 року при аналізі спонсорської реклами алкогольних брендів під час проведення моніторингів керуватиметься цими рекомендаціями, в яких визначені вимоги до розповсюдження такої інформації.

Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції

У більшості європейських країн регулятори, окрім положень Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги, яка регламентує необхідність вживання країнами-членами відповідних заходів для забезпечення того, щоб телевізійні трансляції телекомпаній під їх юрисдикцією не містили програм, здатних шкідливо впливати на фізичний, психічний або моральний розвиток неповнолітніх, керуються також деталізованими національними системами і практиками захисту дітей від негативного впливу медіа, які імплементовані в законодавство. Останніми роками, зважаючи на виклики інформаційних впливів і терористичних загроз, регулятори більшості країн заявляють, що питання захисту дітей у медіа не повинні належати до сфери саморегулювання, а мають чітко контролюватися регуляторними органами. Такий підхід до цього аспекту – і в Європейській комісії, яка розробила зміни до Директиви про аудіовізуальні медіа-послуги.

Українське правове поле містить лише загальні норми, які забороняють використовувати телерадіоорганізації для трансляції програм або їх відеосюжетів, що можуть завдати шкоди дітям, а також розповсюджувати програми, здатні негативно впливати на нормальний фізичний, розумовий або моральний розвиток дітей і юнацтва. Деталізованих правил для ЗМІ у цій сфері досі немає. Тому вітчизняний телерадіоінформаційний простір переповнений програмами, передачами або окремими аудіо-, відеосюжетами, що містять сцени насилля, жахів, спокус щодо куріння та вживання наркотиків, експлуатації і пригноблення людини, жорстокого поводження з тваринами тощо.

Національна рада наприкінці 2017 року зверталася до Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформаційної політики з пропозиціями щодо удосконалення вітчизняного законодавства стосовно захисту дитини від інформації, що може завдати психологічної і моральної шкоди. На жаль, ці пропозиції не були реалізовані, оскільки нова редакція профільного закону так і не була проголосована у сесійній залі Парламенту. Український регуляторний орган у сфері ЗМІ в рамках чинних законодавчих норм фактично позбавлений реального впливу на змістове наповнення каналів, у тому числі і в тих програмах, які можуть негативно впливати на

дітей. Національна рада постійно стикається із ситуаціями, коли очевидними є порушення вимог захисту прав дитини, однак не має законних інструментів, щоб припинити такі порушення.

Таким чином, норми Законів України «Про телебачення і радіомовлення» і «Про захист суспільної моралі» не надають достатніх правових механізмів регулювання подібного контенту. Втім Національна рада стежить за дотриманням мовниками вимог, передбачених цими Законами.

Упродовж 2018 року регуляторний орган неодноразово фіксував трансляцію передач, які мають ознаки негативного впливу на дитячу аудиторію. Вона відбувалася у час, доступний для перегляду дітьми, мала системний характер і не була позначена жодним інформаційним попередженням про наявність негативного змісту.

За результатами моніторингу мовлення ТОВ «Телеканал СТБ», м. Київ, зафіксовано 1 квітня 2018 року трансляцію передачі «Один за всіх» (із 21:28 до 22:46) та її анонсів (зокрема о 08:50, 12:48 та 15:59) у час, доступний для перегляду дитячою аудиторією (із 06:00 до 23:00), зміст якої стосується негативних явищ суспільства і може завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків, якщо вони мають змогу їх дивитися.

Темою передачі «Один за всіх» стала загибель дворічної дитини Єсипенко Вероніки від жорстокого поводження дорослих. Однією з учасників передачі була неповнолітня 17-річна Ангеліна Дайдашан. У передачі поширено інформацію, яка дозволяє ідентифікувати неповнолітніх її учасників. До неповнолітньої учасниці передачі у присутності глядачів, експертів і ведучого було застосовано фізичне насильство іншою учасницею передачі. Крім того, експерти, ведучі та учасники передачі чинили психологічний тиск на неповнолітню. Також передача містила інвективну лексику й погрози.

Таким чином, змістове наповнення передачі, участь у якій беруть діти (похорони дворічної дитини, докладна інформація про травми, спричинені померлій дитині і її сестрі, емоційні виступи учасників передачі й гостей студії, інвективна лексика, музичний супровід окремих фрагментів передачі), створює посилений ефект жаху, що виникає при її перегляді.

На підставі зафіксованих 1 квітня 2018 року ознак порушень в ефірі ТОВ «Телеканал СТБ» Національна рада ухвалила рішення про призначення позапланової перевірки. Також із метою отримання незалежних висновків щодо дотримання мовником вимог чинного законодавства Національна рада звернулася до Незалежної медійної ради та Асоціації психологів України.

Крім того, для встановлення стану дотримання вимог чинного законодавства іншими ліцензіатами протягом звітного періоду Національна рада зверталася також до Українського інституту національної пам'яті, Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України.

У лютому 2018 року було проведено моніторинг ефіру 26 загальнонаціональних телемовників (ефірне цифрове телевізійне мовлення) стосовно дотримання ними вимог Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, зміни до якої були затверджені рішенням Національної ради від 10.03.2016 № 306 і зареєстровані Міністерством юстиції України 12.04.2016 за № 541/28671. За результатами моніторингу ознак порушення використання відповідних візуальних позначок не зафіксовано.

Із 2016 року при Національній раді діє робоча група зі створення правил захисту дітей у медіа, до якої, окрім представників регулятора, входять представники індустрії, громадського сектору, психологи і журналісти. Група вже напрацювала три саморегулятивні акти щодо захисту дітей від шкідливої інформації ЗМІ: акт № 1 «Захист дитини, яка зазнала сексуального насильства, при залученні до медіа-виробництва»; акт № 2 «Висвітлення засобами масової інформації теми суїциду»; акт №3 «Висвітлення засобами масової інформації теми участі дітей у збройних конфліктах». Наступна тема, над якою почали працювати учасники робочої групи, – висвітлення у ЗМІ проявів насильства.

Розроблені правила підписали провідні медіа-групи, Суспільний мовник і галузева «Незалежна асоціація телерадіомовників», до якої входять представники регіональних і місцевих телерадіоорганізацій. Виняток становить лише «Інтер Медіа Груп», яка залишилася осторонь такої співпраці регулятора, індустрії й громадськості.

Напрацювання цих загальних вимог до суспільно чутливих тем сприяє наближенню вітчизняних ЗМІ до цивілізованих європейських практик, де захист дитини від шкідливого впливу медіа є одним із пріоритетних напрямів для всього суспільства. Проте регулятор у своїй наглядовій діяльності не може вимагати дотримання положень цих документів, оскільки вони є саморегулятивними для індустрії, а не регуляторними.

Проведення тематичних моніторингів щодо трансляції загальнонаціональними телекомпаніями передач, розрахованих на дитячу аудиторію

Упродовж травня 2018 року з метою отримання інформації про трансляцію передач для дитячої аудиторії було проведено аналіз програмного наповнення:

- загальнонаціональних телерадіоорганізацій, які здійснюють аналогове телевізійне мовлення;
- загальнонаціональних радіокомпаній і програм цифрового наземного телебачення, які у програмній концепції мають обсяг дитячих передач;
- іноземних та українських дитячих форматних телеканалів.

Тематична структура дитячого мовлення в ефірі телеканалів

Найбільшу частку такого аудіовідеоконтенту становить мультиплікація (анімаційні фільми) – 49%. До цієї категорії належать також передачі із заставкою з назвою власної передачі та/або власним копірайтом. Проте із

цієї категорії телевізійної продукції тільки незначна частка фільмів розрахована саме на дитячу аудиторію.

Відповідно до Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів встановлено спеціальний індекс для такої аудиторії. «ДА» (дитяча аудиторія) – індекс, що встановлюється для фільмів, які спеціально створені для дітей і доступні за сюжетом для дитячого сприйняття. У таких фільмах немає грубості, насильства, жорстокості, непристойних виразів у будь-якій формі.

За даними Державного агентства України з питань кіно, за період 2001 – 2018 рр. тільки 102-м фільмам було видано державні посвідчення з індексом «ДА», з них державну фінансову підтримку отримали виробники 16-ти стрічок.

Решта фільмів, які транслюються в ефірі українських телекомпаній, мають індекс «ЗА» (загальна аудиторія) – індекс, що встановлюється для фільмів, які розраховані для сімейного перегляду і порушують теми, однаково цікаві й зрозумілі для більшості глядачів незалежно від віку.

Чітких критеріїв для дитячих фільмів і передач в Європі й Україні немає, однак очевидним фактом є недостатня участь держави в забезпеченні дитячої аудиторії інформацією українського виробництва.

Щодо жанрового розподілу передач їх умовно можна поділити на такі категорії:

- мультиплікація (анімаційні фільми) – 49% загального обсягу дитячих передач;
- жанрові пізнавальні передачі – 32%. Висока частка передач цієї категорії обумовлена тим, що до панелі моніторингу були включені програми ефірного цифрового телебачення. Однак передача «Телепазлики», яка і обіймає значну частку у цій категорії, водночас наявна у програмах двох телеканалів – «Індіго» та «Ескулап»;
- комбіновані передачі – 11%. До цієї категорії зараховано передачі, які зазвичай мають постійне місце в сітці мовлення телеканалів, створюються за формулою «ведучий + аудіовізуальний твір». На відміну від попередньої категорії, частина такої передачі з ведучим має змістове наповнення, розраховане на дитячу аудиторію (здебільшого пізнавальне за змістом). Прикладами таких передач є «Kids time» на телеканалі «Н» (ТОВ «Новий телеканал»), «Маріччин кінозал» на телеканалі «1+1», «Мультік з Лунтиком» на телеканалі «ТЕТ» тощо;
- розважальні шоу – 4%. Ця категорія дитячих передач з'явилася на загальнонаціональних телеканалах відносно недавно – упродовж останніх двох років. В основі концепції таких дитячих шоу переважно є дорослий формат, але адаптований для учасників

- дитячого віку. Це такі передачі, як «Голос країни. Діти», «Мастершеф. Діти», «Розсміши коміка. Діти» тощо;
- музичні та концертно-видовищні передачі для дітей та за участі дітей – 1%. Вони вже стають традиційними жанрами для українського телебачення. Проте їх загальний обсяг порівняно із двома минулими роками зменшився майже у дванадцять разів;
  - художні фільми та серіали – 2% всього обсягу дитячих передач.

Загалом спостерігається тенденція до зменшення реальної частки дитячих передач в ефірі загальнонаціональних телеканалів: із 8% у травні 2011-го до 3,3% у травні 2018 року. Ця тенденція спричинена появою нішевих дитячих телеканалів.

Станом на час проведення моніторингу супутникове мовлення в Україні здійснювали 5 телерадіокомпаній, мовлення яких розраховане на дитячу аудиторію:

- ТОВ «Телерадіокомпанія «Музика ТВ», (логотип «Піксель TV»), м. Київ;
- ТОВ «ТК «Малютко – ТВ», («Малютко TV»), м. Київ;
- ТОВ «Дитячий телевізійний канал «ЛЯЛЄ», («LaLe»), м. Сімферополь;
- ТОВ «Гравіс», («ПлюсПлюс»), м. Київ;
- ТОВ «Дитяче телебачення України» (канали «Niki Kids» і «Niki Junior»), м. Київ.

Крім того, телеканал «Піксель TV» є загальнонаціональним мовником, який здійснює ефірне наземне цифрове телевізійне мовлення (МХ-3).

Також порівняно із 2017 роком зафіксовано зміни в жанровому розподілі – зменшено обсяг художніх фільмів і телевізійних серіалів для дітей, концертно-видовищних трансляцій і розважальних шоу, збільшено обсяг мультфільмів та пізнавальних передач для дітей.

Таблиця 3. Види дитячих передач

Пе-ріод	Художні фільми і телевізійні серіали	Концертно-видовищні Передачі	Мультфільми (із заставкою телеканалу та без)	Пізнавальні пере-дачі	Каз-ка	Інфор-маційні пере-дачі	Комбіновані передачі (ведучий+ а/твір)	Розва-жальні шоу
Тра-вень 2017	6%	6%	40%	23%	1%	0	12%	12%
Тра-вень 2018	2%↓	1%↓	49%↑	32%↑	1%	0	11%↓	4%↓

Моніторинг проводився з урахуванням статті 9 Закону України «Про охорону дитинства», якою передбачено, що діяльність ЗМІ має бути спрямованою на задоволення мовних потреб дітей, у тому числі тих, які належать до національних меншин, і частини п'ятої статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», якою передбачено, що телерадіоорганізації здійснюють трансляцію фільмів та/або передач, які не є їхнім власним продуктом, виключно державною мовою, за винятком фільмів і передач (крім дитячих та анімаційних), створених до 1 серпня 1991 року.

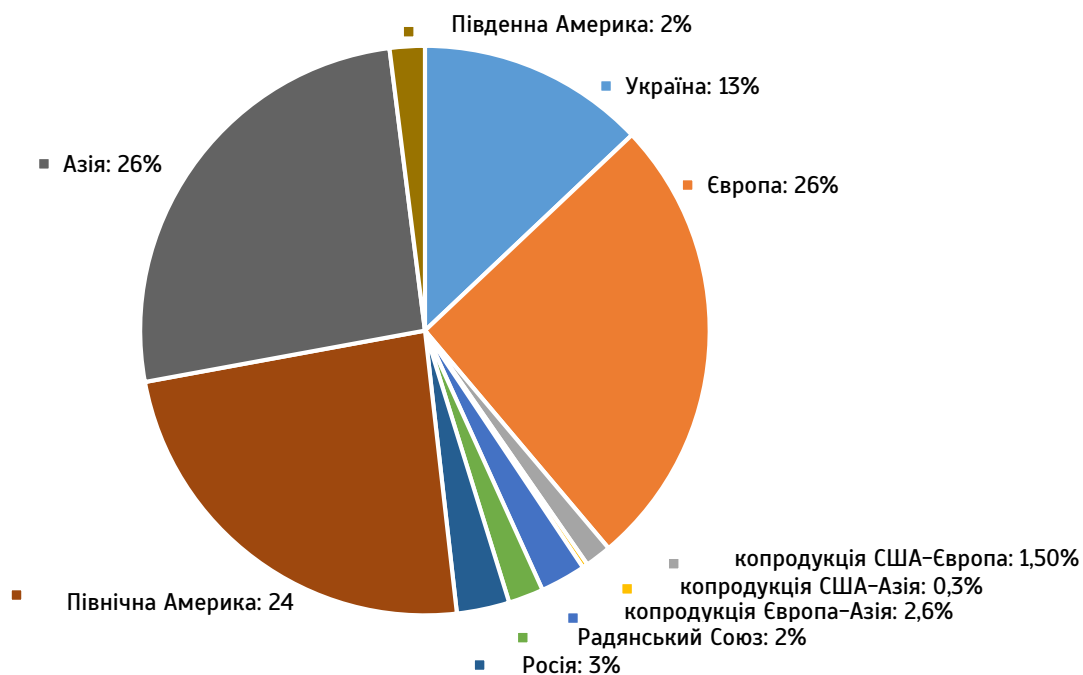
Під час моніторингу загальнонаціональних телеканалів було зафіксовано трансляцію дитячих передач та аудіовізуальних творів, що не були озвучені чи дубльовані державною мовою, на телеканалах ПрАТ «ТК «Інтер» («ІНТЕР»), ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс» («К1»), ТОВ «ТРК «Україна» («Індиго TV»), ТОВ «АСПЕРА 2011» («Ескулап-TV»), ТОВ ТРК «Студія «1+1» («1+1»).

Також на всіх загальнонаціональних каналах не було виявлено передач, розрахованих на дітей з вадами слуху та зору.

Результати моніторингу було проаналізовано за двома типами мовлення: форматне дитяче мовлення (6 телеканалів) та мовлення у структурі загальнонаціональних телеканалів, які транслюють у своїх програмах аудіовізуальні твори, розраховані на дитячу аудиторію.

За даними моніторингу форматних телеканалів, було зафіксовано, що структура ринку аудіовізуальних творів за територіальним принципом складається переважно з виробників Європи (26%), Азії (26%) та Північної Америки (24%). Українські виробники аудіовізуальних творів, незважаючи на низький рівень виробництва таких творів в Україні, посіли 4 місце (13%), що свідчить про потребу глядачів у національній продукції. Цікавим видається і результат моніторингу обсягу аудіовізуальних творів виробництва Росії (3%) та Радянського Союзу (2%). Ці показники неухильно зменшуються. Під час моніторингу було зафіксовано аудіовізуальні твори виробництва 22 країн світу: США, Канади, Кореї, Ірану, Австралії, Малайзії, Індії, Японії, Бразилії, Великої Британії, Іспанії, Італії, Франції, Німеччини, Бельгії, Швейцарії, Туреччини, Угорщини, Данії, Польщі, України, Росії (Радянського Союзу), а також майже 5% продукції, створеної у кооперації.

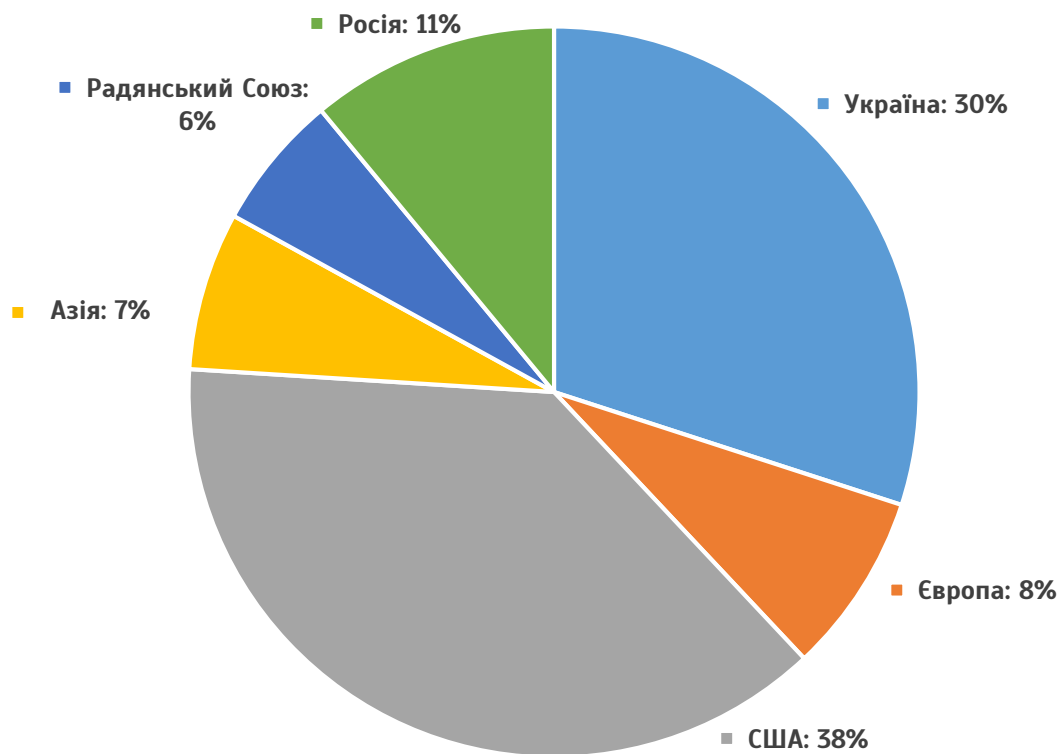
Розподіл ринку аудіовізуальних творів на форматних дитячих телеканалах ("Малятко", "ПлюПлюс", "Піксель", LaLe, "Niki Junior", "Niki Kids")

За даними моніторингу загальнонаціональних телеканалів України, постає принципово інша картина ринку аудіовізуальних творів: зменшено обсяги азійського та європейського контенту, однак збільшено обсяги української, американської, російської та радянської аудіовізуальної продукції.

Стандартними показниками для ринку дитячого контенту, який поширюється у 29 країнах Європи, є паритетність обсягів американського та європейського продукту. Представленість аудіовізуальних творів для дитячої аудиторії виробництва країн Європи та України на вітчизняних загальнонаціональних телеканалах становить 38% і 38% відповідно, що корелюється з європейськими показниками.

Розподіл ринку аудіовізуальних творів для дитячої аудиторії на загальнонаціональних телеканалах України

Аналіз стану дотримання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги ліцензійних умов та умов ліцензій

2018 року Національна рада провела 55 планових перевірок компаній, у яких минув рік від дня видачі ліцензії, та 150 перевірок, пов'язаних із завершенням терміну дії ліцензії. Загалом проведено 205 планових і 90 позапланових перевірок.

Керуючись Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору, планові перевірки провайдерів програмної послуги упродовж звітного періоду Національна рада не проводила.

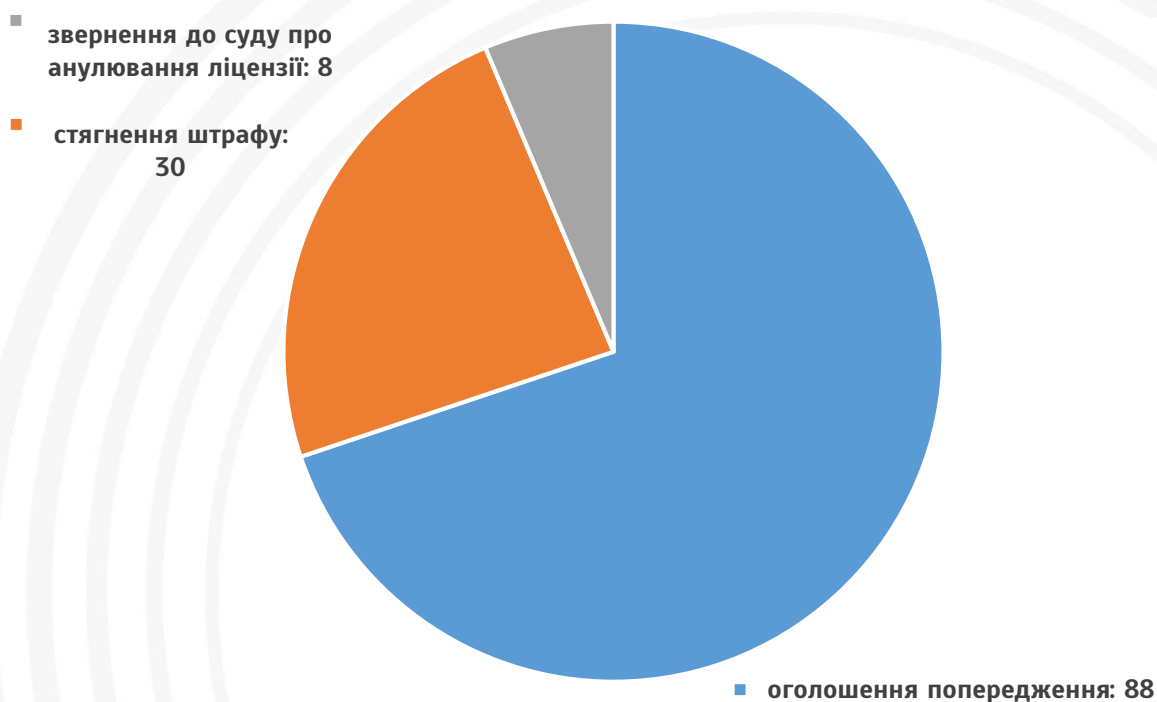
Позапланові перевірки проводилися з таких підстав:

- 75 – у зв'язку з порушенням ліцензіатом вимог законодавства та/або умов ліцензії, у тому числі за результатами моніторингів;

- 15 – за заявою фізичних і юридичних осіб про порушення ліцензіатом вимог законодавства та/або умов ліцензії.

За результатами моніторингів і під час проведення перевірок виявлено порушення умов ліцензій і вимог чинного законодавства в діяльності 166 ліцензіатів. До 88 з них застосовано санкцію «оголошення попередження»; до 30 – стягнення штрафу; до 8 – звернення до суду про анулювання ліцензії.

Застосування санкцій за результатами моніторингів і під час проведення перевірок

Типовими порушеннями, за які Національна рада застосувала санкції до телерадіокомпаній, були:

- невиконання умов ліцензії в частині програмної концепції;
- незазначення у передачах інформації про автора і виробника;
- неподання або несвоєчасне подання заяви про переоформлення ліцензії при виникненні підстав для переоформлення ліцензії на мовлення у зв'язку з організаційними змінами статусу та умов діяльності ліцензіата;
- відсутність мовлення, передбаченого ліцензією;
- недостатні добовий обсяг ведення передач і частка пісень державною мовою при радіомовленні;
- недостатній обсяг передач та/або фільмів, виконаних державною мовою, при телемовленні;
- недотримання Правил ведення мовлення на теле- і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті;
- порушення Закону України «Про рекламу».

Упродовж звітнього періоду проведено 22 перевірки провайдерів програмної послуги. За їх результатами до 15 провайдерів застосовано санкцію «оголошення попередження», до 7 – штрафну санкцію.

Типовими порушеннями у діяльності провайдерів програмної послуги були:

- ретрансляція програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України;
- порушення загальної концепції програм для ретрансляції;
- незабезпечення можливості отримання абонентами програм універсальної програмної послуги в усьому обсязі.

Таблиця 4. Порівняння кількості рішень щодо санкцій, застосованих у 2010 – 2018 роках

Рік	Загальна кількість перевірок	Санкції			Загальна кількість санкцій	Частка санкцій у загальній кількості перевірок
		Оголошення попередження	Подання до суду про анулювання ліцензії	Штраф		
2010	406	56	7	1	64	15,8%
2011	394	110	6	-	116	29,4%
2012	389	77	1	-	78	20%
2013	659	73	5	-	78	12%
2014	376	57	2	-	59	15,6%
2015	411	57	12	9	78	18,9%

2016	444	82	8	17	107	24,1%
2017	380	99	19	35	153	40,2%
2018	295	88	8	30	126	42,7%

У звітному році у зв'язку з порушенням телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог законодавства у сфері телебачення і радіомовлення, а також недотриманням умов ліцензій Національною радою було подано до суду 8 адміністративних позовів про анулювання ліцензій.

Санкцію «оголошення попередження» за поширення програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України (порушення частини другої статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»), вжито до тринадцятих провайдерів програмної послуги: ПП «Дельта», м. Курахове Донецької обл., ПП «Подільські інтелектуальні системи», м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл., ТОВ «Мережі кабельного телебачення», м. Костянтинівка Донецької обл., ТОВ «Трініті телеком», м. Маріуполь, ТОВ «АРХАТ», м. Маріуполь Донецької обл., ТОВ «ТРК «ЛИК-ТБ», м. Лисичанськ Луганської обл., ТОВ «СІТБ», м. Суми, ТОВ «ТВП «Формат», м. Київ, ФОП Анділахая О. А., м. Костянтинівка Донецької обл., ФОП Чуєва О. А., м. Костянтинівка Донецької обл., ФОП Безуглого М.А., м. Кадіївка (м. Стаханов) Луганської обл., ПрАТ «Індастріал медіа нетворк», м. Київ, ПП «ТРК «СТЕК», м. Кропивницький (Кіровоград).

Крім того, протягом звітного періоду санкцію «оголошення попередження» за порушення Правил ведення мовлення на теле – і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті, затверджених рішенням Національної ради від 23.07.2015 № 1146, що зареєстроване в Міністерстві юстиції України 11.08.2015 за № 967/27412, було застосовано до дев'ятнадцятих ліцензіатів.

Штрафні санкції за ретрансляцію іноземних програм, щодо яких Національна рада ухвалила рішення, що їх зміст не відповідає вимогам законодавства України, було застосовано до сімох провайдерів: ПП «Дельта», м. Курахове Донецької обл., ТОВ «АРХАТ», м. Маріуполь Донецької обл., ТОВ «ТРК «ЛИК-ТБ», м. Лисичанськ Луганської обл., ТОВ «ТВП «Формат», м. Київ, ФОП Анділахая О. А., м. Костянтинівка Донецької обл., ФОП Чуєва О. А., м. Костянтинівка Донецької обл., ПП «ТРК «СТЕК», м. Кропивницький (Кіровоград).

Упродовж звітного періоду за поширення інформації, яка містила заклики до розв'язування агресивної війни або її пропаганди та/або розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі й ненависті,

санкції «стягнення штрафу» було застосовано Національною радою до ПрАТ «Телеканал «ІНТЕР», м. Київ, а також до ТОВ «ТРК Міський телеканал», м. Одеса, і ТОВ «ТРК «АНДСЕР», м. Одеса, які до того ж поширювали пропаганду винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їх релігійних переконань, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, фізичного або майнового стану, соціального походження.

Національна рада 2018 року загалом ухвалила 30 рішень про застосування санкції «стягнення штрафу» до ліцензіатів на загальну суму 5 235 415,90 грн.

У рамках спільних заходів Національної ради, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України у сфері інформаційної безпеки представники Національної ради в областях разом із працівниками правоохоронних органів проводили перевірки готелів, баз відпочинку, розважальних закладів щодо ретрансляції іноземних програм, показ яких тимчасово призупинений на території України ухвалами Окружного адміністративного суду м. Києва та рішеннями Національної ради. За звітний період зафіксовано 10 фактів ретрансляції телевізійних каналів, які тимчасово обмежені для перегляду на території України, а саме: заклад громадського харчування ФОП Двораковської Г.А. (м. Овруч Житомирської обл.), гостинний двір «Буковець» (с. Річка Косівського району Івано-Франківської обл.), готель «Монкастро» (с. Затока, Білгород-Дністровський район Одеської обл.), готель «Старосвітський Пан» (м. Миргород Полтавської області), база відпочинку «Котедж-парк «Славна» (м. Охтирка Сумської обл.), готель «Вітязь» (м. Суми), готель «У вуйка Василя» (с. Шепарівка Івано-Франківської області), мотель «Oland» (м. Івано-Франківськ), готель «Октан» (Кривоозерський район Миколаївської області), парк-готель «Комфорт» (м. Краматорськ Донецької області).

За цими фактами проведено відповідну роз'яснювальну роботу, і ретрансляцію каналів було припинено, а порушників попереджено про їх незаконну ретрансляцію. Під час повторних перевірок порушень не зафіксовано.

У листопаді 2018 року завдяки діям представника Національної ради України в Івано-Франківській області та працівників Карпатської філії Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» і Головного управління Національної поліції в Івано-Франківській області було припинено мовлення без відповідної ліцензії на частоті 99,7 МГц через малопотужний передавач у місті Рогатині радіопрограм релігійної тематики з позивним «Маяк віри».

У грудні 2018 року представником Національної ради України у Вінницькій області спільно зі співробітниками Служби безпеки України і департаменту кіберполіції Управління Національної поліції області було

припинено діяльність без відповідних дозвільних документів інтернет-провайдера ПП «Вінастерікс», м. Хмільник. Цей підприємець без ліцензії Національної ради надавав абонентам програмну послугу за технологією IPTV. Серед пропонованих каналів були й заборонені для трансляції на території України, серед них і «Russia Today».

Ретрансляція телепрограм іноземних мовників

Перелік іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України у звітному періоді поповнився 12 програмами. На кінець 2018 року до його складу входять 182 програми переважно пізнавального, дитячого, музичного та розважального форматів, які перебувають під юрисдикцією 22 країн.

92,8% представляють програми Європейського Союзу. Мовники решти країн, окрім ЄС і СНД, становлять лише 3,8% (походженням із Китаю, Кореї, Туреччини, Канади, Ізраїлю, США).

Основними мовами іноземних програм є англійська – 40 мовників, російська – 26, російсько-англійська – 63. Французька мова повністю або частково наявна в 17 програмах, 10 програм ведуть мовлення польською мовою, в 11 іноземних мовників наявна україномовна звукова доріжка.

Практика Національної ради

щодо відстоювання деяких ухвалених рішень в судах

Важливим аспектом при реалізації наглядових повноважень Національної ради є стеження за дотриманням ліцензіатами законодавства України щодо програмного наповнення ефіру. Мовники у своїй діяльності не завжди демонструють відповідальність при наданні суспільству об'єктивної та збалансованої інформації. Керуючись нормами вітчизняних законів, регулятор розглядає випадки недотримання телерадіоорганізаціями вимог щодо поширення неправдивих повідомлень, мови ворожнечі, інформації, що може завдавати шкоди дітям. Часто рішення Національної ради з подібних питань оскаржуються в судах.

У 2018 році регулятор виграв суд у справі ТОВ «Новини 24 години» (логотип «NEWSONE»), яке поширило в ефірі недостовірну інформацію.

Так, Національна рада 21 грудня 2017 року ухвалила рішення, яким до ТОВ «Новини 24 години» було застосовано санкцію «оголошення попередження» за поширення в ефірі необ'єктивної інформації, що є порушенням вимог статті 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Під час моніторингу мовлення ефіру цього ліцензіата за 25 вересня 2017 року було зафіксовано трансляцію сюжетів з інформацією про розгляд Комітетом із фінансових питань Конгресу США наявності корупції в

Національному банку України. Рішенням Національної ради № 2476 визнано подану інформацію необ'єктивною.

Не погодившись із рішенням регулятора, ТОВ «Новини 24 години» звернулося до суду з позовом про визнання його незаконним і скасування. Постановою Київського апеляційного адміністративного суду у справі № 826/2162/18 від 12.07.2018 рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 17.05.2018 залишено без змін. Цим підтверджено факт поширення в ефірі інформації, що є необ'єктивною, та визнано правомірним рішенням Національної ради від 21.12.2017 № 2476.

Зважаючи на те, що профільне законодавство лише в загальних рисах регулює діяльність електронних засобів масової інформації стосовно захисту дітей від шкідливого впливу медіа, а Національна рада позбавлена права розробляти і затверджувати регуляторні акти із цих питань, більшість рішень, які ухвалюються регулятором із метою захистити дітей від інформації, що може негативно впливати на їх психологічний і моральний розвиток, оскаржуються мовниками в судах. Розгляд таких справ є тривалим у часі, і Національній раді важко довести порушення ліцензіатами вимог вітчизняних законів та міжнародних документів, оскільки суди не беруть до уваги висновків регулятора, які підкріплені експертними оцінками фахівців-психологів і незалежними медіа-юристами.

Так, 9 березня 2017 року Національна рада ухвалила рішення № 324, яким застосувала до ТОВ «Телеканал СТБ» санкцію «стягнення штрафу» за вчинення порушень, передбачених частиною дев'ятою статті 72 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», а саме невиконання рішення Національної ради від 28.07.2016 № 1733 і неусунення порушень вимог абзацу восьмого частини другої статті 6, частини п'ятої статті 28, частини другої статті 62 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» після оголошення попередження у зв'язку з трансляцією передач та анонсів передач «МастерШеф», «Один за всіх», «Хата на тата», «Битва екстрасенсів» без спеціального попередження в час, коли неповнолітні та юнацтво мали змогу їх дивитися (до 23:00). Тобто регулятор повторно виявив недотримання норм законодавства цим ліцензіатом.

У зазначених передачах і анонсах містилися сцени, що здатні впливати на нормальний фізичний, розумовий або моральний розвиток дітей та юнацтва, можуть завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей і підлітків, якщо вони мають змогу їх дивитися, та які викликають жах, сцени вбивства, насилля (фізичного чи психологічного), сцени, звернені до сексуальних інстинктів.

Мовник не погодився із рішенням регулятора і звернувся з адміністративним позовом до Окружного адміністративного суду міста Києва про визнання протиправним та скасування цього рішення

Національної ради. Рішенням Окружного адміністративного суду міста Києва від 06.03.2018 у справі № 826/4741/17 задоволено позовні вимоги ТОВ «Телеканал СТБ» у повному обсязі.

Суд вказав, що Законом України «Про телебачення і радіомовлення» чи іншими нормативно-правовими актами не закріплено чітких критеріїв, за якими програми або відеосюжети (у тому числі анонси) можуть бути віднесені до категорії таких, що можуть завдати шкоду фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків, якщо вони мають змогу їх дивитися.

Також суд зазначив, що доводи Національної ради щодо правомірності оскаржуваного рішення спростовано належними і допустимими доказами, наданими ТОВ «Телеканал СТБ» (а саме висновками судових експертів, які є особами, що володіють спеціальними знаннями).

Суд апеляційної інстанції підтримав рішення суду першої інстанції і не взяв до уваги доводи Національної ради стосовно наявності в регулятора виключного права виявляти в ліцензіатів порушення чинного законодавства під час здійснення моніторингу, і визнав недостатніми результати акта перевірки для притягнення ліцензіата до відповідальності, оскільки в межах цих правовідносин висновки акта перевірки не підтверджуються відповідними доказами в передбаченому законом порядку. Суд також не взяв до уваги висновки Незалежної медійної ради, Громадської ради при Національній раді, Асоціації психологів України, що додатково підтверджували наявність порушень в ефірі «Телеканалу СТБ».

Національній раді було відмовлено в задоволенні апеляційної скарги, і рішення Окружного адміністративного суду міста Києва від 06.03.2018 залишено без змін.

Єдиним належним і допустимим доказом у цій справі, на думку судів обох інстанцій, є висновки експертів, надані ТОВ «Телеканал СТБ»: експертне дослідження Вінницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України, висновок експерта КНІСЕ Міністерства юстиції України, оскільки особи цих інституцій володіють спеціальними знаннями.

Отже, суди першої та апеляційної інстанцій жодним чином не враховують статус і повноваження Національної ради, не беруть до уваги, що застосування санкцій до ліцензіатів за порушення ними вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення» є виключною компетенцією регуляторного органу і воно відбувається відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема положень Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Подібна ситуація спостерігається і щодо рішення Національної ради від 09.11.2017 року № 2131 стосовно застосування санкції «оголошення попередження» до ПрАТ «Телеканал «Інтер», м. Київ, про трансляцію

телеканалом 10 і 13 жовтня 2017 року випусків програми «Стосується кожного» за участі 12-річної мами із Львівщини. Остаточної крапки у цій судовій справі ще не поставлено, але суд першої інстанції виніс ухвалу не на користь регуляторного органу.

Ці випадки свідчать, що законодавчі норми профільного закону, які стосуються захисту дітей від шкідливої інформації у ЗМІ, мають бути чіткими й деталізованими, інакше ефір вітчизняних мовників буде наповнений сценами насильства, жорстокості, проявів дискримінації, сексуального підтексту, а телеканали й далі використовуватимуть дітей у своїх програмах для створення сенсацій та підвищення власних рейтингів.

Підсумки ліцензування

Станом на 01.01.2019 до Державного реєстру внесено дані про 1553 телерадіоорганізації та суб'єкти інформаційної діяльності: 1453 телерадіомовні організації та провайдери програмної послуги та 100 суб'єктів інформаційної діяльності.

Із 1453 ліцензіатів за формою власності 7 – державні, 219 – комунальної власності, 1227 – інших форм власності.

Із 814 мовників телемовлення ведуть 429 компаній, радіомовлення – 432, телерадіомовлення – 47.

Із 695 провайдерів програмної послуги 221 працює за технологією IPTV.

Залежно від організаційно-технологічних особливостей розповсюдження програм телерадіоорганізації* поділяються за такими видами мовлення:

телемовлення:

- ефірне – 168
- багатоканальне – 129
- кабельне – 145
- супутникове – 101

радіомовлення:

- ефірне – 317
- багатоканальне – 12
- супутникове – 4
- проводове – 140

*Із них 202 телерадіоорганізації мають різні види мовлення.

За звітний рік до Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення внесено 63 нові телерадіоорганізації, а вилучено 85. Ухвалено рішення про державну реєстрацію 2 нових суб'єктів інформаційної діяльності.

Загалом телерадіоорганізаціям і провайдерам програмної послуги було видано й переоформлено 553 ліцензії.

Серед них 449 – ліцензії на мовлення (із них 291 – переоформлення):

- супутникове – 52 (із них 39 – переоформлення);
- ефірне – 167 (із них 111 – переоформлення);
- кабельне – 51 (із них 27 – переоформлення);
- проводове – 24 (із них 10 – переоформлення);
- багатоканальне телебачення – 139 (із них 99 – переоформлення);
- багатоканальне радіомовлення – 12 (із них 1 – переоформлення);
- проводове, ефірне, супутникове, багатоканальне радіомовлення – 3 (переоформлення) – ПАТ «НСТУ», м. Київ;
- багатоканальне, ефірне телебачення – 1 (переоформлення) – ПАТ «НСТУ», м. Київ;

-
- 104 – ліцензії провайдера програмної послуги (із них 24 – переоформлення).

Також були внесені зміни до 395 ліцензій через переоформлення їх додатків.

Серед них 292 – додатки до ліцензій на мовлення:

- супутникове – 68;
- ефірне – 143;
- кабельне – 24;
- багатоканальне – 50;
- проводове – 7;
- 103 – додатки до ліцензій провайдера програмної послуги.

Продовжено термін дії 127 ліцензій на мовлення, з них 56 – ліцензії на ефірне мовлення, 5 – проводове, 6 – кабельне, 7 – супутникове, 53 – багатоканальне мовлення.

Загалом, 2018 року до регуляторного органу надійшло 1228 заяв від суб'єктів господарської діяльності з питань ліцензування мовлення та провайдерів програмної послуги, які були розглянуті у визначеному законодавством порядку.

Ефірне та багатоканальне мовлення

2018 року було оголошено 17 конкурсів на вільні телерадіоканали (прийом документів і підбиття підсумків 6 конкурсів відбуватимуться у 2019 році):

- у 3 конкурсах для розвитку ефірно-цифрової багатоканальної радіомережі у м. Києві (стандарт T-DAB із використанням радіочастотного ресурсу), один із яких було оголошено у 2017 році, підбито підсумки. Переможцями визначено 12 телерадіоорганізацій на 14 програмах.
- 5 конкурсів на ефірне радіомовлення для потреб мовлення громад: загалом на них було подано 79 заяв від 39 телерадіоорганізацій, визначено 28 переможців на 46 частотах. Результати ще одного конкурсу на частоті 102,3 МГц у м. Кривому Розі будуть визначені регулятором на початку 2019 року.

Серед них одним із важливих був конкурс на мовлення на вільних радіочастотах у населених пунктах Харківської області, який оголошено Національною радою задля посилення інформаційної безпеки регіону і розвитку українського радіомовлення на прикордонні з Російською Федерацією.

За результатами конкурсу переможцями визначено 8 телерадіокомпаній у 17 населених пунктах Харківщини.

- 1 форматний конкурс на мовлення на військово-патріотичну тематику на вільних радіочастотах у містах Житомирі, Вінниці й Києві. На конкурс було подано 3 заяви від 1 телерадіокомпанії. Центральну телерадіостудію Міністерства оборони України («Армія FM-військове радіо») визначено переможцем конкурсу. «Армія FM» має ще 5 частот на FM-радіомовлення в м. Костянтинівці, м. Покровську Донецької області та м. Кремінній, м. Старобільську, м. Щасті Луганської області; ліцензію на цифрове радіомовлення в Києві у форматі T-DAB і дозволи на тимчасове мовлення на 13 частотах – у м. Бахмуті, м. Волновасі, м. Гірнику, м. Краматорську, м. Маріуполі, м. Світлодарську Донецької області, с. Бахмутівці, м. Попасній, с-щі Широкому Луганської області, м. Генічеську, м. Скадовську, смт Чаплинці, с. Чонгарі Херсонської області;
- 1 конкурс на отримання ліцензії на мовлення на 48 вільних радіоканалах для розбудови мереж. У конкурсі взяли участь 37 претендентів, які подали 114 заяв. На 40 частотах переможцями конкурсу було визначено 13 телерадіокомпаній. 16 частот отримала ПАТ «НСТУ», з них дві – в обласних центрах Дніпрі й Харкові.
- 1 конкурс на вільні місцеві (регіональні) канали мовлення багатоканальної телемережі МХ-5 стандарту DVB-T2 (MPEG 4). На

конкурс було виставлено 91 канал у 73 населених пунктах країни, подано 112 заяв від 29 телерадіокомпаній. За підсумками конкурсу багатоканальна цифрова мережа МХ-5 стандарту DVB-T2 (MPEG 4), що використовується для місцевого (регіонального) мовлення, поповнилася 46-ма каналами у 45 населених пунктах. Переможцями конкурсу було визначено 16 телерадіокомпаній.

- 1 конкурс на багатоканальне мовлення у стандарті DVB-T/T2 в Одеській області. До Національної ради надійшло 22 заяви від 8 претендентів. За результатами конкурсу переможцями визначено 3 телерадіокомпанії у 22 населених пунктах Одещини, що розподілені на 4 цифрові зони, кожна з яких охоплює певний телевізійний канал, у межах якого мовлення є синхронним. На конкурс були виставлені такі мережі мовлення:
  - 27 ТВК – м. Одеса;
  - 51 ТВК – с. Миколаївка Овідіопольського району, с. Петрівськ Тарутинського району, смт Тарутине і смт Сарата;
  - 59 ТВК – м. Болград, м. Вилкове Кілійського району, с. Городнє Болградського району, м. Ізмаїл, с. Кам'янське Арцизького району, м. Кілія, м. Рені;
  - 60 ТВК – м. Балта, м. Березівка, смт Велика Михайлівка, с-ще Ковбасова Поляна, м. Кодима, с. Вестерничани, смт Любашівка, с. Миколаївка, с. Петровірівка Ширяївського району, м. Роздільна.

За результатами конкурсу визначено переможцем Товариство з обмеженою відповідальністю «Ріак-Інформ» («7»), м. Одеса, в усіх 4-х зонах-мережах, що охоплюють 27, 51, 59 і 60 канали. У мережах 27, 51 і 59 каналів також будуть транслюватися програми Товариства з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Здоров'я» («Телеканал «Здоровье»». Переможцем на мовлення з використанням мережі 60 каналу стало Товариство з обмеженою відповідальністю «Балінфомкомпанія», м. Балта Одеської області (знак, який складається із стилізованих літер «Б», «І», «К»).

Крім розгляду заяв щодо видачі ліцензій на ефірне та багатоканальне мовлення, 2018 року Національна рада розглянула 246 заяв суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення про переоформлення ліцензій на ефірне мовлення, з яких 109 заяв стосуються телемовлення, 6 – клопотань щодо анулювання ліцензії на ефірне телемовлення, 2 – ефірного радіомовлення та 1 – видачі дублікату ліцензії на ефірне радіомовлення. Також до регуляторного органу звернулися ліцензіати зі 154 заявами про переоформлення ліцензій на багатоканальне мовлення у зв'язку зі зміною власників і кінцевих бенефіціарних власників, організаційно-правових форм власності, програмних концепцій мовлення, позивних, логотипів, керівних та наглядових органів тощо. Упродовж 2018

року Національна рада розглянула 41 заяву про продовження строку дії ліцензії на наземне ефірне телерадіомовлення і 71 заяву – на багатоканальне мовлення з використанням радіочастотного ресурсу.

У зв'язку із вимкненням аналогового ефірного телемовлення на підставі Плану використання радіочастотного ресурсу України до Національної ради звернулися 4 телерадіоорганізації із заявами про приведення своєї діяльності у відповідність до чинного законодавства. Це – ТОВ «Телеканал «ПРЯМИЙ», ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ», ПІІ «ТРК «НБМ» у формі ТОВ і ПАТ «НСТУ».

Супутникове мовлення

За звітний період від суб'єктів інформаційної діяльності до Національної ради надійшло 16 заяв про видачу ліцензії на супутникове телемовлення; було видано 13 ліцензій на супутникове мовлення, з яких 7 є новими ліцензіатами: ТОВ «ТРК «Наталі» («Наталі»), м. Київ, ТОВ «Новий шовковий шлях-Україна» («+86NSR»), м. Київ, ТОВ «Здорове ТБ» («36,6 TV» (комбіноване), м. Київ, ТОВ «Рибалка-ТВ» («РИБАЛКА ТВ»), м. Київ, ТОВ «Телепростір» («UKRLIVE» комбіноване), м. Київ, ТОВ «Музичний телеканал ЮЕЙ МЬЮЗІК» («4ever music»), м. Київ і Комунальне підприємство «Регіональна телерадіокомпанія «Регіон-Донбас» («ДОНЕЧЧИНА·TV», «DTV»), м. Краматорськ Донецької області.

Загалом опрацьована 121 заява про переоформлення ліцензії на супутникове мовлення, 6 із них стосувалися супутникового радіо, 1 заява – анулювання. 8 телерадіоорганізацій звернулися до регуляторного органу із заявами про продовження строку дії ліцензії на супутникове телемовлення. У звітному періоді підставами для переоформлення ліцензій на супутникове мовлення були зміна програмних концепцій мовлення, власників та кінцевих бенефіціарних власників, керівних і наглядових органів, технічних характеристик мовлення тощо.

Кабельне мовлення

Упродовж 2018 року до Національної ради надійшло 26 заяв про видачу ліцензії на кабельне мовлення, 3 – про продовження строку дії ліцензії, 50 – про переоформлення, 1 – щодо видачі дубліката ліцензії. 7 звернень стосувалися анулювання ліцензії на кабельне мовлення.

Проводове мовлення

За звітний рік до Національної ради звернулися телерадіокомпанії із 12 заявами щодо видачі ліцензії на мовлення у проводових мережах. 1 заява була про продовження строку дії ліцензії, 1 – про видачу дубліката ліцензії, 6 – про переоформлення у зв'язку зі зміною обсягу й сітки мовлення та

програмної концепції мовлення, організаційно-технічних характеристик мовлення тощо. У зв'язку із припиненням діяльності провального мовлення і реорганізацією 14 ліцензіатів звернулися до регулятивного органу з клопотанням про анулювання їх ліцензій.

Ліцензування провайдерів програмної послуги

2018 року до регулятора надійшло 279 заяв суб'єктів господарювання щодо видачі, продовження, переоформлення, анулювання ліцензії провайдера програмної послуги, видачі дублікату ліцензії.

Із них 69 заяв – щодо видачі ліцензії провайдера програмної послуги;

- 10 – продовження;
- 165 – переоформлення;
- 35 – анулювання ліцензії провайдера програмної послуги.

Стан дотримання вимог законодавства щодо участі іноземного капіталу в статутних капіталах телерадіоорганізацій та вимог до установчих і статутних документів телерадіоорганізацій, засновників (власників) телерадіоорганізацій; оцінка стану конкуренції та рівня монополізації телерадіоінформаційного ринку

Стаття 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» визначає основні вимоги щодо заснування й участі в телерадіоорганізаціях та провайдерах програмної послуги, дотримання яких контролює Національна рада під час розгляду заяв на отримання, переоформлення або продовження терміну дії ліцензій. Водночас чинне законодавство не забороняє створення і діяльність телерадіоорганізацій за участі іноземного капіталу.

Інформація про ліцензіатів Національної ради, що мають іноземний капітал, а також про кінцевих бенефіціарних власників ліцензіатів відображена в Державному реєстрі суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення. Проте чинне законодавство та повноваження Національної ради не дають можливості повною мірою дослідити правдивість поданої інформації про структуру власності телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги, наявність у них іноземних інвестицій та про визначених кінцевих бенефіціарних власників. Особлива увага приділяється структурам власності тих ліцензіатів, які мають у своєму складі іноземних фізичних та/або юридичних осіб.

Національна рада в межах покладених на неї законом повноважень забезпечує і сприяє конкуренції у діяльності телерадіоорганізацій усіх форм власності відповідно до вимог законодавства.

На захист економічної конкуренції спрямовані окремі норми Закону України «Про телебачення і радіомовлення». Зокрема, статтю 8 цього Закону визначено, що жодна фізична або юридична особа не має права контролювати у будь-який спосіб, у тому числі через вплив на формування

управлінських та/або наглядових органів телерадіоорганізацій або шляхом здійснення контролю власника більше ніж 35 відсотків загальних обсягів відповідного територіального телерадіоінформаційного ринку – загальнонаціонального, регіонального, місцевого. Контроль за дотриманням суб'єктами інформаційної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції і недопущення ними недобросовісної конкуренції здійснюють органи Антимонопольного комітету України.

Також частиною третьою зазначеної вище статті регламентовано, що один суб'єкт господарювання може мати лише одну ліцензію на наземне ефірне мовлення в кожному територіальному сегменті телерадіоінформаційного ринку – загальнонаціональному, регіональному, місцевому.

Стан виконання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги вимог щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), пов'язаних осіб та структуру власності

Відповідно до статті 12, частини другої статті 59, частини дев'ятої статті 40 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», Порядку подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, що затверджений рішенням Національної ради від 21 січня 2016 року № 2, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 251/28381, телерадіоорганізаціями і провайдерами програмної послуги (не враховуючи ліцензіатів із тимчасово окупованих внаслідок збройної агресії Російської Федерації територій) за 2017 рік до 31 березня 2018 року було подано 1032 звіти про свою структуру власності. Загалом упродовж 2018 року телерадіоорганізаціями і провайдерами програмної послуги було подано 1074 звітні інформації про структуру власності.

За результатами виконання ліцензіатами вимог статей 40 і 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» щодо подання інформації про структуру власності та на виконання своїх повноважень Національна рада на засіданні 12 липня 2018 року ухвалила 174 рішення про накладання на телерадіоорганізації та провайдерів програмної послуги штрафів за неподання або несвоєчасне подання інформації про структуру власності.

Зі 174 ліцензіатів близько 60% сплатили штраф добровільно.

Стосовно тих ліцензіатів, які штрафів не сплатили, регулятор на виконання визначених статтею 75 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» повноважень на засіданні 6 вересня 2018 року ухвалив 66 рішень про звернення до суду з позовами про стягнення з них штрафів.

Таким чином, до відповідних адміністративних судів подано 66 позовних заяв про стягнення штрафу з ліцензіатів у зв'язку з неподанням/несвоєчасним поданням інформації про структуру власності. Загалом, до державного бюджету України за неподання чи несвоєчасне подання інформації за 2018 рік, передбаченої зазначеними законодавчими нормами, було сплачено штрафів на суму 162,5 тис. грн.

Міжнародне співробітництво

Нині європейська спільнота активно переживає етап цифрової конвергенції, коли медіа в поєднанні з інтернетом значно урізноманітнюють контент і глядацький вибір. Інтернет знищує всі кордони, і це, з одного боку, – безмежна свобода, а з другого, – такою необмеженою свободою починають серйозно зловживати. Тому в сучасному інформаційно-цифровому світі активно вибудовуються нові механізми взаємодії інформаційної, культурної, економічної, політичної, соціальної складових щоденного життя, формуються актуальні форми регуляторних механізмів із якнайбільш повним урахуванням поваги до людини та нових аспектів захисту прав людини, зберігаючи водночас свободу слова і право вільного висловлення думок.

Ці глобалізаційні процеси цифрової епохи властиві також і Україні. Уже який рік поспіль вони зумовлюють необхідність аналізу вітчизняного інформаційного середовища з урахуванням інституційного досвіду загальноєвропейських та регіональних організацій і окремих країн Європи у формуванні й реалізації сучасних стандартів функціонування сфери медіа.

Міжнародна діяльність Національної ради упродовж 2018 року була насамперед спрямована на конструктивну співпрацю з інституціями Ради Європи щодо удосконалення правових механізмів регулювання медіа-сфери та інтернет-середовища, опрацювання важливих резолюцій і рекомендацій міжнародних структур із питань дотримання принципів свободи слова та протидії пропаганді, поширення мови ворожнечі, захисту дітей від шкідливого контенту, прозорості медіа-власності і медіа-фінансування, просування гендерної рівності в аудіовізуальному секторі. Відбувався обмін досвідом і підтримувалися постійні контакти із Європейською платформою регуляторних органів (EPRA) і Форумом регуляторних органів з питань телерадіомовлення країн Причорноморського регіону (BRAFI).

Значних результатів у посиленні регуляторної спроможності Національної ради досягнуто в рамках проектного співробітництва з Радою Європи і Європейським Союзом. На рівні Ради Європи 2018 рік став основою для остаточного затвердження Комітетом міністрів Плану дій Ради Європи для України на 2018–2021 роки. Пріоритети нового Плану дій спрямовані на підтримку конкретних реформ, що мають привести українське

законодавство, інститути і практику у відповідність до європейських стандартів, у тому числі у сфері медіа. Особливу увагу буде приділено питанням безпеки журналістів.

Співпраця у сфері медіа-регулювання упродовж 2018 року дала можливість Національній раді бути залученою до заходів Спільної програми співробітництва між ЄС та Радою Європи «Партнерство заради належного врядування» в рамках проекту «Свобода медіа в Україні», зокрема стосовно аспектів реалізації принципу прозорості медіа-власності в Україні та аналізу питання впровадження прозорості медіа-фінансування.

За підтримки Ради Європи представники Національної ради як експерти взяли участь в низці національних і регіональних заходів з обміну досвідом щодо впровадження кращих практик просування гендерної рівності. Цей наскрізний середньостроковий пріоритет Ради Європи на початку року було закріплено Стратегією гендерної рівності на 2018–2023 роки.

З представниками Офісу Ради Європи в Україні узгоджено пріоритети проектного співробітництва, в тому числі із залученням представників громадського сектору, за напрямом моніторингу висвітлення засобами масової інформації передвиборних перегонів, що відбудуться 2019 року в Україні.

На виконання зобов'язань України щодо участі в міжвідомчих робочих органах Ради Європи перший заступник голови Національної ради представляла Україну в Керівному комітеті з питань медіа та інформаційного суспільства. Національні інтереси держави відстоювалися під час червневого і листопадового засідань Комітету при розгляді й ухваленні рішень, рекомендацій і керівних вказівок із питань дотримання прав людини та захисту дітей у цифровому середовищі, медіа-плюралізму, прозорості медіа-власності, ролі інтернет-посередників, конфіденційності й відкритості даних у медіа-середовищі, кібердискримінації, функціонування великих баз даних у сучасних культурних умовах, просування гендерної рівності в аудіовізуальному секторі, впровадження ухвалених стандартів Ради Європи щодо захисту журналістики і безпеки журналістів та інших медіа-акторів, перегляду Європейської конвенції про транскордонне телебачення.

Також Національна рада продовжила практику популяризації та заохочення імплементації в Україні стандартів Ради Європи у сфері медіа та інформаційного суспільства, залучення органів влади України до розробки таких стандартів. Переклади відповідних документів було розміщено на веб-сторінках багатьох органів державної влади України. Така діяльність нашої країни була відзначена Радою Європи як ефективна серед країн-членів у популяризації рекомендацій та інших важливих установчих документів і методик організації, що стосуються зміцнення інформаційного суспільства й

медіа-середовища, а державна мова України тепер є в законодавчому просторі веб-сайту Ради Європи. На думку Ради Європи, переклад і поширення стандартів РЄ національними мовами є однією з найефективніших ініціатив країн-членів щодо популяризації законодавства ЄС і просування європейських цінностей.

Перший заступник голови Національної ради також представляла інтереси України в новоствореному Комітеті експертів Ради Європи з якісної журналістики у цифрову епоху, головною метою діяльності якого є підготовка нормотворчих інструментів і досліджень із просування медіа- та інформаційної грамотності та щодо забезпечення розвитку сприятливого середовища для якісної журналістики у цифрову еру.

Платформи регіональних медійних організацій надають Національній раді цінні можливості широкоформатного обговорення актуальних питань та застосування узгодженого і скоординованого підходу в реалізації своїх регуляторних повноважень, донесення до світової спільноти достовірної й актуальної інформації про стан розвитку телерадіопростору України. Так, упродовж 2018 року представники Національної ради брали участь у роботі Європейської платформи регуляторних органів (EPRA). У рамках засідань (травень, Люксембург, Велике Князівство Люксембург і жовтень, Братислава, Словацька Республіка) обговорювався досвід ролі медіа-регулятора в підтримці суспільного мовлення, перспектив створення суспільно-привабливого контенту у цифрову еру, регуляторного реагування на сучасні технології розповсюдження і впливу політичної реклами та нових форматів комерційних рекламних повідомлень, впровадження гендерних ініціатив у медіа-сфері.

Участь Національної ради у черговому 9-му щорічному засіданні Форуму регуляторних органів з питань телерадіомовлення країн Причорноморського регіону (BRAAF), проведеного в жовтні у м. Бухаресті (Румунія), забезпечила можливість презентувати на регіональній арені актуальну інформацію про пріоритети діяльності Національної ради, спрямовані на захист інформаційного простору держави від агресії Російської Федерації, а також представити досвід України у сфері моніторингу інтернет-медіа у цифрову еру.

Консультаційна підтримка організації «WorldDAB» у рамках запровадження цифрового радіо в Україні стала важливим та актуальним надбанням для Національної ради, враховуючи, зокрема, і участь представників українського регулятора в Міжнародній виставці «IFA Berlin» (вересень, Берлін, Німеччина), співорганізатором якої була ця організація.

Проблеми вироблення стратегій ефективної протидії мові ворожнечі в медіа, перед якими постають регуляторні органи, обговорювалися під час регіональної конференції Ради Європи «Подолання мови ворожнечі в медіа:

роль регуляторних органів та суддівського корпусу» (листопад, Загреб, Хорватія).

У звітному періоді відбулося поглиблення співпраці з литовськими колегами через підписання за результатами обговорень і домовленостей Меморандуму про співробітництво у сфері регулювання телерадіомовлення між Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення та Комісією з питань радіо і телебачення Литовської Республіки. Важливою тематикою спільного інтересу для обох держав є захист інформаційного простору України та Литви від гібридної агресії Російської Федерації.

Під час навчально-ознайомчого візиту керівництва Національної ради до Вищої ради Туреччини з питань радіо і телебачення (RTUK) обговорювалися питання моніторингу медіа-простору, особливостей функціонування національної системи медіа-моніторингу Туреччини (SKAAS). Про можливість забезпечення інформаційних потреб кримськотатарського народу йшлося під час зустрічі з керівництвом державного мовника Туреччини «TRT».

Візит до Органу з гарантій у сфері комунікацій Італії (AGCOM) дав можливість обговорити з колегами питання проведення аналізу медіа-ринку Італії, процедури, що застосовується в разі концентрації медіа-власності, підходів до запровадження квот, висвітлення виборчих процесів у ЗМІ та особливостей переходу на цифрове мовлення.

Завдяки двосторонній зустрічі з керівництвом та експертами Органу з питань регулювання медіа Норвегії (Medietilsynet) та представниками суспільного мовника Норвегії (NRK) вдалося отримати ґрунтовну інформацію стосовно успішного досвіду Норвегії в переході на цифрове радіомовлення, особливостей проведення досліджень із регуляторною метою, підходів до забезпечення прозорості медіа-власності, процесу регулювання комерційних повідомлень, особливостей фінансування і діяльності суспільного мовлення в Норвегії.

Під час зустрічі з молдавськими колегами із Ради з питань координування аудіовізуальної діяльності Республіки Молдови (ССА) обговорювалися питання ефективності Аудіовізуального кодексу Молдови, нещодавніх законодавчих змін, діяльності регулятора щодо реагування на монополістські практики, особливостей моніторингу мовлення та регуляторних підходів до соціально-орієнтованої реклами.

Візит галузевої делегації до Індії мав за мету обговорення питань налагодження спільного кіновиробництва й розширення дистрибуції індійських фільмів в Україні. Із представниками Адміністрації національного телебачення та радіо Китайської Народної Республіки було обговорено новітні досягнення кіноіндустрії Китаю, останні технології та програми із виготовлення медіа-контенту.

Ознайомчий робочий візит до Китайської Народної Республіки за сприяння Державної ради інформаційного офісу при Держраді КНР дав змогу отримати інформацію про діяльність державних органів КНР, практичні аспекти функціонування місцевих ЗМІ та історичні, освітні, культурні й інші особливості регіону.

З метою забезпечення інформаційної присутності України в Білорусі в рамках Плану заходів з реалізації домовленостей, досягнутих під час офіційного візиту Президента Республіки Білорусь О. Г. Лукашенка в Україну у липні 2017 року, у звітному періоді відбулися додаткові консультації стосовно започаткування українського іномовлення в Білорусі.

Жовтнева участь у 4-му Міжнародному супутниковому шоу (м. Стамбул, Туреччина) дала можливість ознайомитися з перспективами глобальних тенденцій в телерадіоінформаційній галузі.

У складі Урядової делегації в рамках участі у щорічній нараді Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) (вересень, м. Варшава, Польща) активно відстоювалися інтереси й права України в інформаційній сфері, кричуще порушення яких відбувається у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації. Із 2014 року Росія використовує проти України всі можливі засоби інформаційної війни. Через анексію Криму і військові дії країни-агресора на сході України вітчизняні телерадіокомпанії позбавлені права на ефірне мовлення на цих територіях, 503 частотних присвоєння, які належать Україні, захоплені Росією. Такі дії Російської Федерації суперечать Статуту Міжнародного союзу електрозв'язку, Регламенту радіозв'язку МСЄ, заяві Генерального секретаря МСЄ на Повноважній конференції 2014 року, а також порушують вимоги Резолюції 68/262 (2014) Генеральної Асамблеї ООН.

Водночас і в таких надзвичайних умовах Україна дотримується міжнародних стандартів свободи слова, про що свідчить, зокрема, позитивна динаміка в Індексі свободи слова у світі (World Press Freedom Index) – 2018, який укладає міжнародна організація «Репортери без кордонів». Україна піднялася на одну позицію (посідає 101 місце).

Упродовж року активно використовувалися можливості для підвищення кваліфікації представників Національної ради в рамках міжнародних навчальних курсів: триступенева програма для вищого керівництва за напрямом навчання керівних кадрів (лютий, м. Ахмедабад, Індія), «Регуляторна практика ЄС в аудіовізуальній сфері» (червень, м. Брюссель, Бельгія), «Ефективне державне управління» (червень, м. Мальме, Швеція), «Перехід на цифрове мовлення» (червень, м. Сеул, Корея), практичний семінар за участі регіональних представників Національної ради на тему «Прозорість медіа-фінансування та забезпечення гендерної рівності в медіа: європейський досвід та українські перспективи» (жовтень, м. Київ),

організований за сприяння спільного проекту ЄС і Ради Європи «Свобода медіа в Україні».

Окремо варто відзначити, що участь у подібних заходах є вкрай важливою і з огляду на те, що український регулятор не лише запозичує світовий досвід, а й ділиться своїми напрацюваннями, зокрема у сфері захисту інформаційного простору та національних інтересів. Практика українського регулятора є досить цінною в умовах ведення гібридної війни, така думка неодноразово звучала на багатьох медіа-форумах, і її підтримують дедалі більше європейських країн.

Важливою є запроваджена Національною радою практика із перекладу і оприлюднення щотижневого огляду дезінформації, в якому містяться приклади прокремлівської пропаганди, поширюваної у європейських країнах (зокрема в частині, що безпосередньо стосується України). Оперативна робоча група зі стратегічних комунікацій Європейської служби зовнішніх зв'язків (European External Action Service, EEAS) готує такий огляд з березня 2015 року, після того як глави урядів і держав ЄС наголосили на необхідності негайної протидії дезінформаційним і пропагандистським інформаційним кампаніям Російської Федерації. Станом на сьогодні веб-сайт EEAS (<https://euvsdisinfo.eu>) – це єдина відкрита міжнародна онлайн-база, в якій задокументовано й доказово спростовано понад 3800 випадків дезінформації. Також EEAS консультує інституції ЄС, уряди держав-членів ЄС, журналістів і дослідників зазначеної теми і вітає розповсюдження своєї аналітичної інформації політиками, урядовцями, державними установами, представниками науки, аналітично-дослідними центрами, ЗМІ тощо – з метою проактивної протидії і спростування фейкових новин і дезінформації.

Також здійснювався переклад, аналіз і розповсюдження щотижневого дайджесту «Мережі етичної журналістики» (The Ethical Journalism Network) – коаліції більше ніж 60 груп журналістів, редакторів, власників преси та груп підтримки медіа з усього світу – про події у сфері журналістики, зокрема на теми, що стосуються медіа-грамотності, журналістської етики, дотримання прав людини, протидії мові ворожнечі та дезінформації, регіональних ініціатив у сфері журналістики, розвитку журналістики розслідувань, сучасних і майбутніх тенденцій у медіа-сфері тощо.

Завдання і пріоритети діяльності на 2019 рік

Пріоритетні завдання діяльності Національної ради на наступний рік:

- моніторинг телерадіомовлення щодо виконання мовних квот і квот європейського продукту;
- розвиток радіної інфраструктури – радіомереж Суспільного мовлення, мереж військово-патріотичного мовлення, мовлення громад;

-
- розбудова телекомунікаційної інфраструктури, інфраструктури телерадіомовлення у прикордонних областях України, на території проведення Операції об'єднаних сил;
  - обмеження інформаційної агресії, що поширюється телебаченням держави-агресора (адаптація іноземних телеканалів, моніторинг провайдерів програмної послуги);
  - моніторинг телерадіопростору стосовно неприпустимості пропаганди органів держави-агресора, заперечення територіальної цілісності України, розпалювання ворожнечі, поширення фейкових новин;
  - розширення співпраці з Радою Європи в рамках реалізації пріоритетів нового Плану дій Ради Європи для України на період 2018–2021 років;
  - продовження співробітництва з міжнародними і регіональними організаціями з питань медіа-регулювання;
  - подальший розвиток двосторонніх контактів із регуляторними органами країн-членів ЄС і Східного партнерства;
  - співпраця регулятора з галузевими об'єднаннями, громадськими організаціями, науковцями щодо вироблення правил із поширення медіа інформації, яка може шкодити дитячій аудиторії.

Додатки

Додаток № 1

Перелік телерадіоорганізацій загальнонаціонального телевізійного мовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Кількість частотних присвоєнь	
			аналогове мовлення згідно з Планом використання РЧР	цифрове мовлення (стандарт DVB-T2)
1	2	3	4	5
1.	ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«UA:ПЕРШИЙ»	357	166
2.	ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«UA:КУЛЬТУРА»		166
3.	ДП «Парламентський телеканал «Рада», м. Київ	«Рада»		166
4.	ТОВ ТРК «Студія «1+1», м. Київ	«1+1»	39	166
5.	ПрАТ «Телеканал «Інтер», м. Київ	«ІНТЕР»	43	166
6.	ТОВ «Новий канал», м. Київ	«Н»	20	166
7.	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«Україна»	22	166
8.	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«Індиго TV»		166
9.	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«НЛО.TV»		166
10.	ТОВ «Телеканал СТБ», м. Київ	«С-Можливо все!» (комбіноване)	12	166
11.	ПрАТ «ТК «ТЕТ», м. Київ	«ТЕТ»	25	166
12.	ТОВ «Телестудія «Служба інформації», м. Київ	«НТН»	17	166
13.	ТОВ «Телеодин», м. Київ	«М1»	8	166
14.	ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ», м. Київ	«5 +»	11	

15.	Підприємство з іноземними інвестиціями у формі ТОВ «ТРК «НБМ» , м. Київ	«5»	2	166
16.	ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс», м. Київ	«К1» в колі	6	166
17.	ТОВ «МК ТРК «ICTV», м. Київ	«зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці" та/або «зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, на контрастному фоні» та/або "комбіноване позначення, яке складається: з зображувального елемента – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, та з словесного елемента «ICTV» – виконаного оригінальним шрифтом. Зображувальний та словесний елементи розташовано поруч»	14	167
18.	ТОВ «Телеканал «Прямий», м. Київ	«ПРЯМИЙ»	5	167
19.	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ», м. Київ	«Ентер-фільм»		166
20.	ТОВ «Музичне телебачення», м. Київ	«ZOOM»		166

21.	ТОВ «Телеканал «Мега», м. Київ	«М»	5	166
22.	ТОВ «ТРК «Музика ТВ», м. Київ	«ПІКСЕЛЬ TV»		166
23.	ТОВ «Тотвельд», м. Київ	«XSPORT»		166
24.	ТОВ «Телеканал «K2», м. Київ	«K2»		166
25.	ТОВ «Реал істейт-ТВ», м. Київ	«2+2»		166
26.	ТОВ «ТРК «Нові комунікації», м. Львів	«Z ZIK»		166
27.	ТОВ «Голдберрі», м. Київ	«ЕСПРЕСО»		166
28.	ТОВ «Аспера 2011», м. Київ	«ЕСКУЛАП-TV»		166

Додаток № 2

Перелік телерадіоорганізацій регіонального телевізійного мовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Кількість частотних присвоєнь	
			аналогове мовлення згідно з Планом використання РЧР	цифрове мовлення (стандарт DVB-T2)
1	2	3	4	5
1.	ТОВ «Медіагрупа «ФМ», м. Сімферополь	«ТВ FM»	3	
2.	ТОВ «ТРК «ІТВ», м. Сімферополь	«ІТВ»	1	17
3.	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія», м. Київ	«Стилізоване зображення сонця та хвилі»	17	1
4.	ОА «Вінницька громадська ТРК «Вінниччина», м. Вінниця	«Стилізована літера «В» на білому фоні та напис «Вінниччина»		5
5.	Міське КП інформаційно-телевізійне агентство «ВІТА», м. Вінниця	«Комбінований знак, який асоціюється із гербом міста Вінниці і має дві		5

		динамічні назви ВІТА ТБ VITA TV»		
6.	ДП «ТРК «Аверс» ВАТ «Корпорація «Аверс», м. Луцьк	«АВЕРС»		6
7.	ТОВ «Слово Волині», м. Луцьк	«12 канал»		6
8.	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська», м. Дніпро	«34»		12
9.	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«ДОНБАС»	1	7
10.	ТОВ «Медіа-проспект», м. Житомир	«СК1»		9
11.	ДП ТРК «Мукачево «М-студіо» виробничо-комерційного ТОВ «Продюсер», м. Мукачево Закарпатської області	«MS»		6
12.	ПМП "ТРК "ДАНІО", с. Баранинці Ужгородського району Закарпатської області	«21 УЖГОРОД»		6
13.	ТОВ «Запорізька незалежна ТРК «ТВ-5», м. Запоріжжя	«твоя стихія tv5»	2	5
14.	ТОВ «Медіагруп Алекс.ЮА», м. Запоріжжя	«Стилізоване зображення – повернута під кутом велика об'ємна літера А у рамці з підписом латиницею ALEX.UA»		5
15.	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина», м. Івано-Франківськ	«Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла»		5
16.	ТОВ «ТРК «Раі», м. Бурштин Івано-Франківської області	«РАІ»		4
17.	ТОВ «Незалежна ТРК «Ірта», м. Сєвєродонецьк Луганської області	«ІРТА»	4	8
18.	ТОВ «ТРК «Регіональна телевізійна система», м. Луганськ	«ЛОТv24»	17	9
19.	КП «Телерадіокомпанія «Перший західний», м. Львів	«ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»		3
20.	ПрАТ «ТРК «Люкс», м. Львів	«24»	3	1

21.	ТОВ «Коледж преси та телебачення», м. Миколаїв	«ТАК TV»		5
22.	ТОВ «Гравіс», м. Київ	«ПЛЮСПЛЮС»	1	22
23.	ТОВ «Інформаційний телеканал «Репортер», м. Одеса	«РЕПОРТЕР»		9
24.	ТОВ «Реноме Інет», м. Одеса	«OLVIA»		22
25.	ТОВ «Ріак-інформ», м. Чорноморськ Одеської області	«7» (комбінована)	1	22
26.	ТОВ «Телерадіокомпанія «Моя Одеса», м. Одеса	«ДУМСКАЯ.TV»		22
27.	ТОВ «Телерадіокомпанія «Одеса 1», м. Київ	«ОДЕСА 1»		22
28.	ТОВ «Телерадіокомпанія «Південна Хвиля-ТВ», м. Одеса	«ЮЖНАЯ ВОЛНА»		22
29.	ТОВ «Телерадіокомпанія Клуб-ТВ», м. Одеса	«GTV»		22
30.	ТОВ «ТРК «Андсер», м. Одеса	«A1»		22
31.	ТОВ ТРК «Нова Одеса», м. Одеса	«1 ПЕРВЫЙ ГОРОДСКОЙ»		22
32.	ТОВ «ТРК ОНЮА «Академія», м. Одеса	«АКАДЕМІЯ (комбіноване)»		9
33.	ТОВ «ТРК «Град», м. Чорноморськ Одеської області	«ГРАД»	4	6
34.	ТОВ «ТРК «Здоров'я», м. Одеса	«Напис літерами червоного кольору «Телеканал «Здоровье» у стилістиці журналу колишнього СРСР «Здоровье»		12
35.	ТОВ «Балінформкомпанія», м. Балта, Одеської області	«Б» «І» «К»	1	10
36.	ПП «ТРК «Пирятин», м. Пирятин Полтавської області	«Пирятин»	1	4
37.	ТОВ «Останній бастион», м. Полтава	«Останній бастион»		4
38.	ТОВ «Студія «Місто», м. Полтава	«МІСТО»	1	9

39.	ТОВ «ТРК «Рівне 1», м. Рівне	«Рівне 1»		3
40.	ТОВ «ТРК «Академ-TV», м. Суми	«АТv»		5
41.	ТОВ «ТРК «Відікон», м. Суми	«V» (Відікон)	6	4
42.	ПП «ТРК «Смайл», м. Тернопіль	«ін тб (комбіноване)»		4
43.	ТОВ «TV-4», м. Тернопіль	«4tv»	1	5
44.	ТОВ «ТРК «Харків.1», м. Київ	«Харків.1»		4
45.	ДП «Дитяче телевізійне агентство», м. Хмельницький	«33 канал»		4
46.	ТОВ «ПРО Медіа Групп», м. Городок Хмельницької області	«1 Подольский»	1	2
47.	ТОВ «ТРК «Вікка», м. Черкаси	«ВІККА»		8
48.	ТОВ «ТРК «Ільдана», м. Черкаси	«Ільдана»		7
49.	ТОВ «Місто ТБ», м. Чернівці	«Місто ТБ»		2
50.	ТОВ «Чернівецький промінь», м. Чернівці	«Чернівецький промінь (комбіноване)»		2
51.	КП «Телерадіоагентство «Новий Чернігів» Чернігівської міської ради, м. Чернігів	«Одноголовий орел з мечем»	6	1
52.	ТОВ «Аріадна ТВ», м. Київ	ТОВ «АРИАДНА ТВ» емблема «112 Україна»		36
53.	ТОВ «Лідер ТВ», м. Київ	ТОВ «ЛІДЕР ТВ» емблема «112 Україна»		34
54.	ТОВ «Новий формат ТВ», м. Київ	ТОВ «НОВИЙ ФОРМАТ ТВ» емблема «112 Україна»		35
55.	ТОВ «Партнер ТВ», м. Київ	ТОВ «ПАРТНЕР ТВ» емблема «112 Україна»		23
56.	ТОВ «ТВ Вибір», м. Київ	ТОВ «ТВ ВИБІР» емблема «112 Україна»		24

57.	ТОВ «Гравіс-Кіно», м. Київ	«2+2»	3	
58.	ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«ВТ»/ «UA:ВОЛИНЬ»	4	6
59.		«ВДТ»/ «UA: ВІННИЦЯ»	18	5
60.		«Д»/ «УЛ: ДНІПРО»	5	12
61.		«Стилізоване зображення колосу»/ «UA: ЖИТОМИР»	12	9
62.		«т 1» («Тиса один») / «УЛ: ЗАКАРПАТТЯ»	11	6
63.		«Запоріжжя»/ «UA: ЗАПОРІЖЖЯ»	8	5
64.		«UA:КАРПАТИ»		4
65.		«КДРТРК» / «UA:КИЇВ»	6	6
66.		«Стилізована літера «К»/«УЛ: КРОПИВНИЦЬКИЙ»	14	6
67.		«КРЫМ»/ «UA:КРИМ»	39	19
68.		«UA:ДОНБАС»	19	16
69.		«ТРК ЛЬВІВ»/ «УЛ: ЛЬВІВ»	1	4
70.		«ТМ»/ «УЛ: МИКОЛАЇВ»	15	5
71.		«Зображення вітрила»/ «UA:ОДЕСА»	13	9
72.		«Лтава»/ «УЛ: ПОЛТАВА»	11	10
73.	«РТБ» / «UA:РІВНЕ»	2	3	
74.	«UA:Суми»	2	5	
75.	«ТТБ»/ «УЛ: ТЕРНОПІЛЬ»	4	5	
76.	«ОТБ»/ «UA:ХАРКІВ»	7	6	
77.	«Скіфія»/ «УЛ: ХЕРСОН»	6	6	
78.	«Поділля-центр» буква «Ц» з хвостиком у формі національного	7	4	

		орнаменту на зеленому фон»/ «UA: ПОДІЛЛЯ»		
79.		«Рось»/ «UA:ЧЕРКАСИ»	12	8
80.		«БУКОВИНА»/ «УЛ: БУКОВИНА»	1	2
81.		«Чернігівська ОДТРК Сівер- ЦЕНТР»/ «UA : ЧЕРНІГІВ»	7	7

Додаток № 3

Перелік телерадіоорганізацій загальнонаціонального ефірного радіомовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	ПАТ «НСТУ» (УР-1), м. Київ	«Українське радіо»	209
2	ПАТ «НСТУ» (УР-2), м. Київ	«Радіо "Промінь»	88
3	ПАТ «НСТУ» (УР-3), м. Київ	«Радіо "Культура»	75
4	ТОВ «ТРК «НБМ-Радіо», м. Київ	«Ретро ФМ»	39
5	ТОВ «ТРК «Радіо-Ера», м. Київ	«Радіо НВ»	46
6	ДП «Новий обрій», м. Київ	«Радио Пятница»	53
7	ТОВ «ТРК «Медіа Маркет», м. Київ	«ХІТ ФМ»	59
8	ПрАТ «Наше радіо» , м. Київ	«Наше радіо»	33
9	ТОВ "ТРО «Русское радио» – Україна», м. Київ	«Русское Радио»	39

10	ТОВ «ТРК «Клас», м. Київ	«Перець FM», «Стильное»	25
11	ТОВ «ТРК«Радіо Кохання»,м. Київ	«Мелодія FM»	34
12	ДП «ТРО «Довіра» , м. Київ	«Авторадіо»	19
13	ПрАТ «ТРК «Люкс», м. Львів	«Люкс FM»	19
14	ПрАТ «РК «Гала», м. Київ	«Україномовне радіо країна FM»	28
15	Українська корпорація телебачення і радіомовлення «ЮТАР», м. Київ	«Kiss FM»	16
16	ТОВ «ТРК «Шансон», м. Київ	«Радіо Шансон»	28

Додаток № 4

Перелік телерадіоорганізацій регіонального ефірного радіомовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	Дочірнє підприємство «ТРК «Центр», м. Сімферополь	«Лидер FM» (комбіноване)	5
2	ПГО «Громадське радіо» «ТРК «Громадське радіо», м. Київ	«Громадське радіо»	9
3	ПП «Компанія «Нова хвиля», м. Київ	«Power FM", "Любимое радио»	9
4	ПП «ТК «РАІ», м. Бурштин	«Раі»	6
5	ПП «ТРО «Софія», м. Херсон	«Херсон FM»	4

6	ПП ТРК «Подільські комунікації», м. Ладизин	«Лада»	4
7	ПП фірма «Лямін», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	9
8	ПрАТ «Студія «Європозитив», м. Київ	«NRJ»	11
9	ТОВ «Євромюзік», м. Київ	«Радио Шансон»	3
10	ТОВ «Комунікаційне агенство «Сума технологій», м. Харків	«Перець FM»	7
11	ТОВ «Телевізійний канал «Надія», м. Київ	«Радіо голос надії»	13
12	ТОВ «Мюзік радіо», м. Київ	«Легкое и спокойное радио RELAX»	6
13	ТОВ «Раді.0», м. Одеса	«Просто Радіо»	4
14	ТОВ «Радіо FM», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	2
15	ТОВ «Радіо Тернопіль», м. Київ	«Мелодія FM»	3
16	ТОВ «Радіо Шарманка», м. Київ	«Power FM», «Любимое радио»	9
17	ТОВ «РК «Ностальжі», м. Запоріжжя	«Радіо Мелодія», «Kiss FM»	6

18	ТОВ «Студія Артекс», м. Сімферополь	«Транс-М-Радіо»	12
19	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ», м. Сімферополь	«Радіо Майдан 102,7 FM», "Радіо Майдан"	3
20	ТОВ «Телеканал «Прямий», м. Київ	«ПРЯМИЙ FM»	6
21	ТОВ «ТРК «52 канал», м. Одеса	«Град»	4
22	ТОВ «ТРК «Галичина», м. Львів	«FM Галичина»	13
23	ТОВ «ТРК «Град», м. Іллічівськ	«FM 1перше радіо»	3
24	ТОВ «ТРК «Даяна Мастер», м. Київ	«Kiss FM»	3
25	ТОВ «ТРК «Еммануїл», м. Київ	«Радіо Еммануїл»	8
26	ТОВ «ТРК «ІФ Медіа-Груп», м. Київ	«Радіо Марія»	9
27	ТОВ «ТРК «Класик Радіо», м. Київ	«Радіо Рокс – Україна»	5
28	ТОВ «ТРК «Контакт», м. Запоріжжя	«Радио Шансон»	3
29	ТОВ «ТРК «Львівська хвиля», м. Львів	«Львівська хвиля – радіо нашого міста»	14

30	ТОВ «ТРК «Можливість», м. Слов'янськ	«радіо М»	4
31	ТОВ «ТРК «Нота», м. Київ	«Best FM»	2
32	ТОВ «ТРК «Пілот-Україна», м. Одеса	«Радіо Next»	4
33	ТОВ ТРК «Радіо – Сання», м. Одеса	«Радио Шлягер»	4
34	ТОВ «ТРК «Онiкс», м. Київ	«Легкое и спокойное радио Relax»	16
35	ТОВ «ТРК «Праймедіа», м. Львів	«Максимум ФМ»	7
36	ТОВ Незалежна ТРК «ІРТА», м. Северодонецьк	«Ірта»	3
37	ТОВ ТРК «Арта Плюс», м. Ізюм	«Радио "Класс»	8
38	ТОВ фірма «Волинь», м. Київ	«Радіо Next»	3
39	Центральна Телерадіостудія Міністерства Оборони України, м. Київ	«Армія FM – військовоє радіо»	8

Додаток № 5

Загальна кількість радіочастот НСТУ (АМ, FM) по роках

Програма	2014	2015	2016	2017	2018
«Українське радіо»	179	191	210	210	209
«Радіо «Промінь»	102	88	88	85	88
«Радіо «Культура»	15	53	52	75	75

Додаток № 6

Кількість FM-частот НСТУ, отриманих на конкурсах

Програма	2015	2016	2017	2018
«Українське радіо»	36	23	8	6
«Радіо «Промінь»	-	1	-	3
«Радіо «Культура»	-	-	13	2

Додаток № 7

Телевізійне мовлення НСТУ на території ООС та на територію Криму (Донецька, Луганська, Херсонська області)

Програма	Кількість аналогових ТВК	Загальна к-ть населених пунктів, де здійснюється мовлення	Кількість цифрових ТВК	Загальна к-ть населених пунктів, де здійснюється мовлення
«UA:ПЕРШИЙ»	2*+ 22 +5=29	29	3Ц*+11Ц+3 Ц =17	17
«UA:ДОНБАС»	8* + 11=19	19	3Ц*+11Ц =14	14
«UA: ХЕРСОН»	4	4	3Ц = 3	3

*– тимчасове мовлення

**Радіомовлення НСТУ на території ООС та на територію Криму
(Донецька, Луганська області)**

Програма	Кількість частот	Населені пункти, де здійснюється мовлення
Донецька, Луганська області		
«Українське радіо»	8	Бахмутівка, Волноваха, Гірник, Костянтинівка, Лисичанськ, Попасна, Часів Яр, Широкий
«Українське радіо. Пульс»	10	Бахмутівка, Біловодськ, Білолуцьк, Зоринівка, Лисичанськ, Марківка, Сватове, Станиця Луганська, Троїцьке, Широкий
«Українське радіо. Голос Донбасу»	6	Бахмут, Бахмутівка, Волноваха, Гірник, Краматорськ, Маріуполь
«Радіо «Промінь»	4	Бахмутівка, Гірник, Костянтинівка, Лисичанськ
«Радіо «Культура»	3	Бахмутівка, Гірник, Краматорськ
Херсонська область – мовлення на Автономну Республіку Крим		
«Українське радіо»	1	Чонгар
«Радіо «Промінь»	1	Чаплинка
«Радіо «Культура»	1	Чаплинка

СУПУТНИКОВЕ ТЕЛЕВІЗІЙНЕ МОВЛЕННЯ				
Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (логотип)	
	Amos 3/7, 4° з.д.	1.	ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр – СТБ»	1.
2.		ТОВ «Телеодин»	2.	«М1»
3.		ТОВ «Бізнес Медіа ЛТД»	3.	«М2»
	3.	ТОВ «Бізнес Медіа ЛТД»	4.	«ПЕРШИЙ ДІЛОВИЙ»

	4.	ТОВ "Телеканал "Прямий"	5.	«ПРЯМИЙ»
	5.	ТОВ «Новий канал»	6.	«Н»
	6.	ПАТ «ТРК «Люкс»	7.	«24»
	7.	ТОВ «Магнолія-ТВ»	8.	«ЧП.INFO»
	8.	Комунальне підприємство «Регіональна телерадіокомпанія «Регіон Донбас»	9.	«Донецчина TV», «ДТВ»
	9.	ТОВ «Телемедіагруп»	10.	"MI" "Iedi" TELEVISION
	10.	ПАТ «НСТУ»	11.	«UA:ПЕРШИЙ»
12.			«UA:Крим» (комбіноване)	
13.			«UA:Культура»	
14.			«UA:ДОНБАС»	
15.			«m», "1", "тиса"	
	11.	ТОВ «Новий шовковий шлях – Україна»	16.	«+86 NSR»
	12.	ТОВ «Телекомпанія Телевсесвіт»	17.	«Телевсесвіт»
	13.	ТОВ «ТРК «Відродження ТБ»	18.	«ТЕЛЕКАНАЛ ВОЗРОЖДЕНИЕ»
	14.	ТОВ «Телекомпанія «Малютко ТВ»	19.	«Малютко – TV»
	15.	ТОВ «Ідана Юкрейн»	20.	«BOUTIQUETV»
	16.	ТОВ «Міжнародна комерційна ТРК «ICTV»	21.	* «ICTV»
	17.	ТОВ «Ейсі ком»	22.	Шестикутник з цифрою «1»
	18.	ТОВ «АРС Магна продакшн»	23.	«8 КАНАЛ», «8 CHANNEL»
	19.	КП «Комунальне підприємство «Телекомпанія «Перший західний»	24.	«ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»
	20.	ТОВ «Інформаційне агентство «Правдатут»	25.	«ПРАВДА ТУТ»
	21.	ТОВ «Хмарочос Медіа»	26.	«ОЦЕ» (комбіноване)
	22.	ТОВ «Гамма-Консалтинг»	27.	«G»
	23.	ТОВ ТРК «112-ТВ»	28.	«112 Україна»

	24.	ТОВ «Реноме Інет»	29.	«OLVIA SAT» (комбіноване)
	25.	ТОВ «Телекомпанія «Еко-ТВ»	30.	«ECO TV»
	26.	ПП «НТА-Незалежне телевізійне агентство»	31.	«НТА»
	27.	ТОВ «Музичний телеканал ру м'юзік»	32.	«посмішка чоловічка, поміщена в чотирикутник із округленими кутами з написом «EUMUSIC»
	28.	ТОВ «Музичний телеканал юей мьюзік»	33.	«4ever music»
	29.	ТОВ «Дитяче телебачення України»	34.	«NIKI kids»
			35.	«NIKI junior»
	30.	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина»	36.	Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла
	31.	ТОВ «Тотвельд»	37.	«XSPORT»
	32.	ТОВ «Телепростір»	38.	«UKRLIVE»
	33.	ТОВ «Слово Волині»	39.	«12 канал»
	34.	ТОВ «Інфо24»	40.	«ТВі»
	35.	ТОВ «ТРК «Соціальна країна»	41.	«СК»
	36.	ТОВ «Золота середина»	42.	«OBOZ TV»
	37.	ТРК «Студія 1+1» у формі ТОВ	43.	«1+1»
			44.	«1+1 International»
	38.	ПрАТ «Телеканал «Інтер»	45.	«ІНТЕР»
			46.	«Інтер +»
	39.	ТОВ «ТС «Служба інформації»	47.	«НТН»
	40.	ТОВ «Гравіс»	48.	«ПЛЮСПЛЮС»
	41.	ТОВ «Уніан ТБ»	49.	«УНІАН»
	42.	ТОВ «ТРК «Корисне ТБ»	50.	«ДАЧА»
			51.	«EPOQUE»
	43.	ТОВ «Мьюзік бокс Україна»	52.	«MUSIC BOX»
	44.	ТОВ «ТРК «Алма»	53.	«ФАУНА»

Astra 4A, 5° сх. д.			54.	«НАУКА»
			55.	«ТЕРРА»
	45.	ТОВ «Музичний канал «0-ТВ»	56.	«0-TV»
	46.	ТОВ «Караван-ТВ»	57.	«КАРАВАН TV»
	47.	ТОВ «Реал Істейт-ТВ»	58.	«бігуді»
	48.	КПК МР «Телеканал «Київ»	59.	«КИЇВ TV»
	49.	ТОВ «ТРК «Трофей ТВ»	60.	«ТРОФЕЙ»
	50.	ТОВ «Дорослі канали»	61.	«BOLT»
	51.	ТОВ «Квартал ТВ»	62.	«KVARTAL TV»
	52.	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ»	63.	«Ентер-фільм»
	53.	ТОВ «Справжні канали»	64.	«FILMUADRAMA»
	54.	ТОВ «Телеканал «Мега»	65.	«М»
	55.	ТОВ «ТРК «Музика ТВ»	66.	«ПІКСЕЛЬ TV»
	56.	ТОВ «Музичне телебачення»	67.	«ZOOM»
	57.	ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс»	68.	«K1»
	58.	ТОВ «Телеканал «K2»	69.	«K2»
	59.	ТОВ «ТРК «Україна»	70.	«Україна»
			71.	«ФУТБОЛ 1»
			72.	«Донбас» (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська обл.)
			73.	«Індиго tv»
			74.	«ФУТБОЛ 2»
			75.	«НЛО.TV»
	60.	ТОВ «Гравіс-Кіно»	76.	«2+2»
	61.	ТОВ «Телестудія «Астра-ТБ»	77.	«КРТ»
	62.	ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ»	78.	«5+»
	63.	ПрАТ «Телекомпанія «ТЕТ»	79.	«ТЕТ»
	64.	Підприємство з Іноземними Інвестиціями у формі ТОВ «ТРК «НБМ»	80.	«5»

	65.	ТОВ «ТРК «Глас»	81.	ангел білого кольору із сурмою, розташований у лівому куті телеекрану
	66.	ТОВ «Новини 24 години»	82.	«NEWSONE»
	67.	ТОВ «Наша Прага»	83.	«Максі-ТВ»
	68.	ТОВ «ТРК «Нові комунікації»	84.	«Z ZIK»
	69.	ТОВ «Віжн Медіа»	85.	«Paramount Comedy»
	70.	ТОВ «ТРК Наталі»	86.	«Наталі»
	71.	ТОВ «Українське народне телебачення УНТ»	87.	«УНТ»
	72.	ТОВ «Корона санрайс»	88.	«ВІНТАЖ ТВ»
	73.	ТОВ «Голдберрі»	89.	«ЕСПРЕСО»
	74.	ТОВ «АППІА»	90.	«jп1» (європейський промінь)
			91.	«jп1»
	75.	ТОВ «ТРК «Право ТВ»	92.	«ПРАВО TV»
	76.	ТОВ «Солар медіа»	93.	«Сонце»
	77.	ТОВ «Медіа група «Надія»	94.	«Надія»
	78.	ТОВ «Розумні покупки»	95.	«TV sale UKR»
	79.	ТОВ «Дитячий ТК «Ляле»	96.	«LaLe»
	80.	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ»	97.	«ATR Т»
	81.	Громадська організація «Громадське телебачення»	98.	«hromadske»
	82.	ТОВ «Ньюс нетворк»	99.	«RABINOVICH tv»
	83.	ТОВ «ТРК ОЕ»	100.	«ОЕ»
	84.	ВМП «Горизонт»	101.	«СВАРОЖИЧИ»
	85.	ТОВ «ТРК «Світло»	102.	«НОВЫЙ ХРИСТИАНСКИЙ»
	86.	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська»	103.	«34»
	87.	ТОВ «ТРК «Інтеррадіо»	104.	«4»
	88.	ДП «Парламентський телеканал «Рада»	105.	«РАДА»

	89.	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія»	106.	стилізоване зображення сонця на хвилях
	90.	ТОВ «Сіріус Медіа Продакшн»	107.	«Si SIRIUS»
	91.	ТОВ «Рибалка-ТВ»	108.	«РИБАЛКА ТВ»
	92.	ДП «ТРК «Аверс» ВАТ «Корпорація «Аверс»	109.	«АВЕРС»
	93.	ТОВ «Запорізька незалежна телерадіокомпанія «ТВ-5»	110.	«твоя стихія tv5»
	94.	ТОВ «Здорове ТБ»	111.	«36,6 TV»
	95.	ТОВ «ТРК «Залп.ТВ»	112.	«ZALP»
	96.	ТОВ «Євромедіа Україна»	113.	«ІСТОРИЯ ЕМ»
114.			«РЕПЕТИТОР ТБ»	
115.			«Farmer&Agro TV»	
	97.	ТОВ «ТРК Міст ТБ»	116.	«ZIK»
Eutelsat Ka-Sat 9, 9° сх. д.	98.	ТОВ «Ейчді фешн»	117.	«HDFASHION& LifeStyle»
	99.	ТОВ «Наше медіа»	118.	«#НАШ»
Eutelsat 9B, 9° сх. д.	100.	ТОВ «Стар Медіа ТБ»	119.	«STAR cinema»
Hotbird-13, 13° сх. д.	101.	Мультимедійна іномовлення України платформа	120.	«UA»
Astra 5B, 31,5° сх. д.	-	ПАТ «НСТУ»	121.	«Крим»
Asiasat-5, 100,5° сх. д.	-	Мультимедійна іномовлення України платформа	122.	«UA»
Eutelsat 7 West A, 7,3° зх.д.	-	Мультимедійна іномовлення України платформа	123.	«UA»
Galaxy 19, 97° зх. д.	-	Мультимедійна іномовлення України платформа	124.	«UA» (мовлення на центральну та північну Америку)

СУПУТНИКОВЕ РАДІОМОВЛЕННЯ				
Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (позивний)	
	Amos 3/7, 4° зах. д.	1	ПАТ «НСТУ»	1
2				«Українське радіо»
3				«Радіо «Промінь»
4				«Радіо «Культура»
5				«fm тиса»
Astra 4A, 5° сх. д.	2	Підприємство громадської організації «Громадське радіо» «ТРК «Громадське радіо»	6	«Громадське радіо»
	3	ТОВ «Еммануїл»	7	«Радіо «Еммануїл»
	4	ТОВ «Атлант-СВ»	8	«Радіо «Майдан»

Розміщення вітчизняних телерадіопрограм на іноземних супутниках

Назва супутникового ретранслятора	Країна походження	Кількість програм
Amos 3/7	Ізраїль	42 ТБ + 5 РМ
Astra 4A	Швеція	74 ТБ + 3 РМ
Astra 5B	Швеція	1
Galaxy 19	Люксембург	1
Eutelsat Ka-Sat 9	Франція	2
Eutelsat 9B	Франція	1
Eutelsat 7 West A	Франція	1
Hot Bird 13	Франція	1
Asiasat-5	Гонконг	1
Загалом		132
Відкритих		77 ТБ + 8 РМ

Розподіл програм в ефірній цифровій багатоканальній телемережі (стандарт T-DAB, частота – 7D (194,064) з використанням радіочастотного ресурсу в м. Києві

№ з/п	№ програми	Назва ТРО	Позивні	рішення Національної ради
1	1	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «ІФ Медіа-груп»	«Радіо Марія»	від 29.03.2018 № 428
2	2	Товариство з обмеженою відповідальністю «Воздвиженка Артс Хауз»	«Old Fashioned Radio»	від 29.03.2018 № 429
3	3	Благодійна організація «Благодійний фонд «МейДейАрт»	«Zemlya»	від 29.03.2018 № 430
4	4	Товариство з обмеженою відповідальністю «Консенсус Медіа»	«Hype radio»	від 29.03.2018 № 431
5	5	Приватне акціонерне товариство «Радіокомпанія «Гала»	«Країна ФМ»	від 29.03.2018 № 432
6	6	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телеканал «Прямий»	«Прямий FM»	від 06.09.2018 № 1377
7	7	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	«Українське радіо»	від 29.03.2018 № 434
8	8	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	«Радіо «Промінь»	від 29.03.2018 № 435
9	9	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	«Радіо «Культура»	від 29.03.2018 № 436
10	10	Товариство з обмеженою відповідальністю Телевізійна компанія «Атлант- СВ»	«Радіо Майдан»	від 29.03.2018 № 437
11	11	Центральна телерадіостудія Міністерства оборони України	«Армія FM-військове радіо»	від 26.07.2018 № 1160
12	12	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Бізнес-радіо»	«Бізнес радио»	від 26.07.2018 № 1161
13	13	Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська радіо група»	«DJ FM»	від 26.07.2018 № 1162
14	14	Приватне підприємство «Компанія «Нова хвиля»	«POWER FM»	від 26.07.2018 № 1163

**Перелік переможців конкурсів для потреб місцевих громад
(ефірне радіомовлення)**

№ з/п	Назва ТРО	Частота, МГц	Місцезнаходження	Позивні
1	Східний центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю Дружківської міської ради	99,9	м. Дружківка	«Радіо Дружківка»
2	Товариство з обмеженою відповідальністю «ТРК Холодний-Яр»	99	м. Чигирин	«Радіо Чигирин-99 FM»
3	Товариство з обмеженою відповідальністю «Сміла.ЮА»* <i>(у зв'язку з несплатою ліцензійного збору 08.11.2018 скасовано рішення про видачу ліцензії на мовлення)</i>	105,4	м. Сміла	«Смілянська хвиля 105 і 4»
4	Редакція Жидачівського районного радіомовлення	99,9	м. Жидачів	«Говорить Жидачів»
5	Приватне підприємство «Телекомпанія «РАІ»	107,6	с. Дебеславці	«РАІ»
6	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Львівська хвиля»	100,9	м. Малин	«Львівська хвиля радіо нашого міста»
		101,5	м. Долина	
		105,3	м. Городенка	
7	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Громада»	101,1	м. Конотоп	«Вас вітає радіо «Громада»
8	Городоцький районний телерадіопресцентр	106,9	м. Городок	«Городоцький телерадіопресцентр»
9	Комунальне підприємство «Дрогобицьке регіональне радіомовлення «Франкова земля»	99,4	м. Дрогобич	«Говорить Дрогобич. В ефірі - програма «Франкова земля»
10	Районне комунальне підприємство «Сватівська районна телерадіокомпанія»	98,7	с-ще Сосновий	«Говорить радіо Сватове»
11	Редакція Буського районного радіомовлення	87,5	сmt Красне	«Буське радіо»
12	Редакція Кременецького районного радіомовлення	100,5	м. Кременець	«Говорить Кременець!»
13	Комунальне підприємство «ТелеРадіоСтудія «Бориспіль»	94,9	м. Бориспіль	«Бориспіль FM»
14	Товариство з обмеженою відповідальністю Радіокомпанія «Західний полюс»	105,5	м. Калуш	«Радіо Західний полюс»

15	Редакція радіомовлення Чорнобаївського району та смт Чорнобай Черкаської області	105,5	смт Чорнобай	«Чорнобаївська хвиля»
16	Телерадіокомпанія «Надвірна»	107,3	с. Стримба	«Телерадіокомпанія «Надвірна»
17	Приватне підприємство «Радіо «Слатіна-РТК»	105,1	с. Косівська Поляна	«Радіо «Слатіна»
18	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Еммануїл»	69,26	м. Чернівці	«Радіо Еммануїл»
19	Комунальне підприємство «Редакція Тульчинського радіомовлення»	105,5	м. Тульчин	фрагмент музики української народної пісні „Щедрик” в обробці
20	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	102,4	смт Білолуцьк	«Українське радіо»
		99,1	смт Біловодськ	
		101,6	смт Марківка	
		101,2	с. Зоринівка	
		104,9	м. Долинська	
		104,2	м. Овруч	
		100,5	с. Добрянське	
		100,2	м. Олевськ	

Додаток № 14

Перелік переможців конкурсу на ефірне радіомовлення в Харківській області

№ з/п	Назва ТРО	Частота, МГц	Місцезнаходження	Позивні
1	Комунальне підприємство Балаклійської районної ради «Телерадіокомпанія «Оріана»	87,8	смт Савинці	«Говорить Балаклія»
		99,9	с-ще П'ятигірське	
		92,5	смт Донець	
		90,6	с. Завгороднє	
		90,5	м. Балаклія	
		91	с. Вишнева	
2	Комунальне підприємство «Зачепилівська радіокомпанія	91,3	смт Зачепилівка	«Говорить Зачепилівка»

	«Обрії» Зачепилівської районної ради			
3	Телерадіокомпанія «Лозова»	106,7	м. Лозова	«ТРК Лозова»
4	Близнюківське районне спеціалізоване комунальне підприємство «Господар»	107,5	смт Близнюки	«Говорить Близнюківщина»
5	Редакція Шевченківського районного радіомовлення	88,2	смт Шевченкове	«Говорить Шевченкове»
	Товариство з обмеженою відповідальністю «ТРК «Слобожанське ФМ»	100,1	с. Плосььке	«Слобожанське ФМ»
		90,8	м. Зміїв	
		89,7	м. Ізюм	
		104,9	м. Балаклія	
		103,4	м. Барвінкове	
7	Комунальна установа «Редакція Вовчанського районного радіомовлення»	90,2	м. Вовчанськ	«Говорить Вовчанськ»
8	Товариство з обмеженою відповідальністю «Дані-Теплоцентр»	99,3	с. Байрак	«Дані»

Додаток № 15

Перелік переможців конкурсу на ефірне радіомовлення для розбудови мереж

№ з/п	Назва ТРО	Частота	Місцезнаходження	Позивні
1	Приватне підприємство «Компанія «Нова хвиля»	96,6	м. Березань	«Power FM»
2	Публічне акціонерне товариство «Національна суспільна телерадіокомпанія України»	89,3	м. Дніпро	«Радіо «Промінь»
		98,7	м. Кривий Ріг	«Радіо «Промінь»
		102,4	смт Чернівці	«Українське радіо»
		105,8	м. Камінь-Каширський	«Українське радіо»
		89,3	м. Новоград-Волинський	«Українське радіо»
		106,8	м. Хуст	«Радіо «Культура»
		105,5	смт Петрове	«Українське радіо»
		103,9	м. Токмак	«Радіо «Промінь»
		105,5	м. Лохвиця	«Українське радіо»

		105,3	м. Дубровиця	«Радіо «Культура»
		102,8	м. Кам'янець-Подільський	«Радіо «Культура»
		101,3	м. Чигирин	«Українське радіо»
		106,4	смт Чаплинка	«Радіо «Промінь»
		92,2	м. Ніжин	«Українське радіо»
		106	м. Гайворон	«Українське радіо»
		106,1	м. Харків	«Українське радіо»
3	Товариство з обмеженою відповідальністю «Парбат»	102,3	смт Міжгір'я	«Гуцульське радіо»
4	Товариство з обмеженою відповідальністю «Радіо Мікс»	99,5	м. Нікополь	«Інформатор ФМ»
5	Комунальна організація «Редакція Городищенського районного радіомовлення «Голос Городищини»	107,8	с. Орловець	фрагмент пісні «Про Городище»
6	Комунальне підприємство «Телерадіокомпанія «Перший Західний»	88,2	м. Львів	«Перший Західний»
7	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телеканал «ПРЯМИЙ»	91,1	м. Павлоград	«Прямий FM»
		102,2	м. Мелітополь	
		91,5	м. Марганець	
		104	м. Лубни	
		98,8	м. Біла Церква	
		107,7	м. Переяслав-Хмельницький	
8	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Львівська хвиля»	100	м. Славута	«Львівська хвиля радіо нашого міста»
		107,1	смт Зарічне	
		89,6	смт Шацьк	
		90,3	м. Любомль	
9	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Радіо Кохання»	105,3	м. Кам'янець-Подільський	«Радіо Кохання»
		102,4	с. Підгайці	
		98,9	м. Кропивницький	
10	Товариство з обмеженою відповідальністю «ТРК Радіо Одеса»	107,1	смт Любашівка	«Радіо Одеса»
		102,6	смт Захарівка	

11	Комунальне підприємство Сокирянської районної ради «Телерадіоорганізація «Сокиряни»	102,3	м. Новодністровськ	музичний твір «Позивні телерадіоорганізації «Сокиряни»
12	Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська радіо група»	100,9	м. Біла Церква	«DJ FM»
13	Приватне підприємство Фірма «ЛЯМІН»	104,3	м. Кривий Ріг	«Радіо РОКС-Україна»
		96,2	м. Ніжин	

Додаток № 16

Перелік переможців конкурсу на мовлення в багатоканальній телемережі МХ-5 стандарту DVB-T2 (MPEG 4)

№ з/п	Назва ТРО	Місцезнаходження	Область	Логотип
1	Товариство з обмеженою відповідальністю Телерадіокомпанія «НІС – ТВ»	м. Первомайськ	Миколаївська обл.	«35»
		смт Березнегувате		
		м. Новий Буг		
2	Товариство з обмеженою відповідальністю «Реал-Медіа»	м. Генічеськ	Херсонська обл.	«KRATU»
		смт Чаплинка		
3	Редакція Шполянського районного телебачення і радіомовлення	м. Шпола	Черкаська обл.	«TV Шпола»
4	Товариство з обмеженою відповідальністю «Центральноукраїнське бюро новин»	м. Кропивницький	Кіровоградська обл.	«Вітер»
		м. Олександрія		
5	Приватне підприємство «Телерадіокомпанія ВТВ плюс»	с. Василівка	Херсонська обл.	«ВТВ плюс»
6	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Град»	смт Сарата	Одеська обл.	«ГРАД»
		с. Ковбасова Поляна		
		смт Петровірівка		
		с. Кам'янське		
		м. Березівка		
смт Миколаївка				
7	Товариство з обмеженою відповідальністю Телерадіокомпанія «Ільдана»	м. Черкаси	Черкаська обл.	«Ільдана»
		м. Кам'янка (с. Баландине)		
		смт Буки		

		м. Корсунь-Шевченківський		
		м. Умань		
		м. Канів		
		с. Сатанівка		
8	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телебачення «Капрі»	м. Покровськ	Донецька обл.	«КАПРІ»
		м. Костянтинівка		
9	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Крокус-1»	м. Біла Церква	Київська обл.	«КРОКУС-1»
10	Товариство з обмеженою відповідальністю Студія «Місто»	м. Полтава	Полтавська обл.	«МІСТО»
11	Товариство з обмеженою відповідальністю «Останній бастион»	с. Переліски	Полтавська обл.	«Останній бастион»
		с. Красногорівка		
		с. Іскрівка		
		м. Кобеляки		
12	Приватне підприємство «Телерадіокомпанія «Пирятин»	м. Гребінка	Полтавська обл.	«Пирятин»
		м. Лубни		
		м. Лохвиця		
		м. Гадяч		
13	Товариство з обмеженою відповідальністю «Телерадіокомпанія «Рівне 1»	м. Вараш	Рівненська обл.	«РІВНЕ 1»
14	Приватне підприємство «Студія Калина»	м. Новоград-Волинський	Житомирська обл.	«СК»
15	Товариство з обмеженою відповідальністю «Медіа-проспект»	м. Олевськ	Житомирська обл.	«СК1»
		м. Овруч		
		с. Андріївка		
		с. Юрівка		
		м. Новоград-Волинський		
		смт Брусилів		
		м. Бердичів		
		с. Кожухівка		
с. Котлярка				
16	Обласний центр естетичного виховання	м. Ізмаїл	Одеська обл.	«ТБ «Ізмаїл»

Структура ліцензійного збору за 2017–2018 рр.

	Спосіб розповсюдження телерадіопрограм чи передач	Показники за 2017р.		Показники за 2018 р.	
		Кількість оформлених рахунків (прийнятих рішень)	Сума надходжень (тис. грн.)	Кількість оформлених рахунків (прийнятих рішень)	Сума надходжень (тис. грн.)
1	Ефірне мовлення	388	14 647,2	328	12 455,9
2	Проводове мовлення	23	57,1	26	64,6
3	Кабельне мовлення	60	1 549,2	65	1 114,2
4	Провайдер програмної послуги	365	6 872,6	225	3 982,5
5	Супутникове мовлення	103	5 746,2	97	8 085,2
6	Цифрове мовлення	42	2 054,8	191	42 160,1
7	Видача дублікатів ліцензій за всіма видами розповсюдження телерадіопрограм	1	3,2	3	5,5
8	Штрафи щодо неподання (несвоєчасного подання) інформації по прозорості власності (2016 – 2017рр.)	160	216,4	1	5,0
	Штрафи щодо неподання (несвоєчасного подання) інформації по прозорості власності (за 2018 р.)			113	162,5
9	Штрафи за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення	30	1 097,6	22	1 014,0
	Всього за рік	1 172	32 244,3	1071	69 049,5

**Порушення і втрати у сфері телерадіомовлення на території
Автономної Республіки Крим та міста Севастополя
після окупації у 2014 році**

Наразі частина суверенної території України – Автономна Республіка Крим та м. Севастополь – є тимчасово окупованою внаслідок агресії РФ.

Через військову агресію ліцензіати Національної ради позбавлені права на ефірне мовлення в Криму:

- *аналогове телевізійне мовлення* – 31 телерадіокомпанія позбавлена права використовувати 292 частотних присвоєння для здійснення мовлення у 69 населених пунктах;
- *цифрове наземне телевізійне мовлення* – 28 телерадіокомпаній позбавлені права використовувати 72 частотних присвоєння для здійснення мовлення у 18 населених пунктах;
- *ефірне радіомовлення* – 39 телерадіокомпаній позбавлені права використовувати 139 частотних присвоєнь для здійснення радіомовлення у 31 населеному пункті.

Таким чином, 503 частотних присвоєння, які належать Україні і використовувалися ліцензіатами Національної ради, захоплені РФ в окупованому Криму.

Таблиця 1. Захоплений радіочастотний ресурс і мережі провайдерів програмної послуги в АРК і м. Севастополі

Вид діяльності	Кількість частот / каналів	Кількість ліцензіатів	Ліцензійний збір, сплачений до державного бюджету України за видачу ліцензії (грн)¹	Втрати державного бюджету України (ліцензійний збір, що міг бути сплачений у разі продовження ліцензії) (грн)
Радіомовлення	139	39	4 780 306,16	10 037 321,10
Аналогове телевізійне мовлення	292	31	4 645 840,73	2 243 375,57

¹ Останній сплачений ліцензійний збір до 2014 р.

Цифрове телевізійне мовлення DVB-T2	72	28	348 175,80	570 888,00
Кабельне мовлення	-	12	265 580,33	198 734,22
Провайдери програмної послуги	-	58	2 734 342,34	4 797 045,00
РАЗОМ	503	-	-	17 847 363,9

Нині ці радіочастотні присвоєння протиправно використовуються для трансляції російських програм, що суперечить Статуту Міжнародного союзу електрозв'язку, Регламенту радіозв'язку МСЕ, заяві Генерального секретаря МСЕ на Повноважній конференції МСЕ 2014, а також порушує вимоги Резолюції 68/262 (2014) Генеральної Асамблеї ООН.

Крім того, відповідно до листа Концерну РРТ від 21.07.2017 № 16/4859, отриманого на запит Національної ради, сигнал російських телерадіоканалів проникає і на територію Херсонської області, через що створює завади українським мовникам².

01.07.2014 в АРК і м. Севастополі почалася трансляція російських мультиплексів цифрового телевізійного мовлення РТРС-1³, РТРС-2⁴ і регіонального мультиплексу⁵.

01.03.2017 Роскомнадзором Російської Федерації було незаконно проведено конкурс на цифрове телевізійне мовлення у стандарті DVB-T2 в АРК і м. Севастополі.

25.02.2015 Роскомнадзором Російської Федерації було незаконно проведено конкурси на отримання права здійснювати наземне ефірне мовлення з використанням 99 частотних присвоєнь ДВЧ ЧМ станціям у

² При плануванні будівництва радіотелевізійних об'єктів у Херсонській області за часів СРСР передбачалося, що покриття південної частини області буде здійснюватися сигналом від потужних передавачів РТПС м. Красноперекоська, що в АРК.

³ Телебачення: «Первый канал» (АО «Первый канал»), «Россия» (Россия-1) (ФГУП «Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания»), «МАТЧ-ТВ» (ООО «НАЦИОНАЛЬНЫЙ СПОРТИВНЫЙ ТЕЛЕКАНАЛ»), «НТВ» (ОАО «Телекомпания НТВ»), «Петербург-5 канал» (ОАО «Телерадиокомпания «Петербург»»), «Россия – «Культура» (Россия -К) (ФГУП «Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания»), «Россия-24» (ФГУП «Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания»), «Карусель» (ЗАО «Карусель»), Общественное телевидение России (АНО «Общественное телевидение России»), «ТВ ЦЕНТР-Москва» (ОАО «Телекомпания ТВ Центр»). Радіомовлення: «Вести ФМ», «Маяк», «Радио России» (ФГУП «Всероссийская государственная телевизионная и радиовещательная компания»).

⁴ «REN-TV» (ООО «Акцепт», ЗАО «Национальная медиа группа»), «Спас» (ООО «СПАС ТВ»), «СТС» (ООО «СТС МЕДИА», АО «Сеть телевизионных станций»), «Домашний» (АО «Новый Канал», ООО «СТС МЕДИА»), «ТВ-3» (ООО «Профмедиа ТВ», ООО «Телеканал ТВ3»), «ПЯТНИЦА» (ООО «Профмедиа ТВ», ООО «Телекомпания «ПЯТНИЦА»), «Звезда» (ОАО «ТРК ВС РФ «Звезда»), «Мир» (ЗАО «Межгосударственная телерадиокомпания «Мир»), «ТНТ» (ОАО «ТНТ-Телесеть»), «МУЗ» (ООО «Муз ТВ Операционная компания»).

⁵ В АРК: «Первый Крымский SD|HD», «Мир-24», «Миллет», «Информационный канал Севастополя», «Крым-24 SD», «Москва-24»; у м. Севастополі: «Первый Крымский SD|HD», «Мир-24», «Миллет», «Информационный канал Севастополя», «Крым-24 SD», «Москва-24», «Первый Севастопольский».

діапазоні частот 87,5 – 108,0 МГц на тимчасово окупованій території АРК і м. Севастополя.

На 81 частотне присвоєння із зазначених в оголошенні чинними є ліцензії Національної ради та відповідні дозволи на експлуатацію, надані згідно з пунктом 18.1 Регламенту радіозв'язку МСЕ (далі – РР). Ці частотні присвоєння радіочастот зареєстровані Адміністрацією зв'язку України у Плані частотних присвоєнь «Женева-84» МСЕ, а отже, мають міжнародний статус і права, обумовлені пунктами 8.1 та 8.3 РР.

Упродовж 2015 – 2017 років і першого півріччя 2018 року Федеральною конкурсною комісією з телерадіомовлення при Роскомнадзорі проведено 8 незаконних конкурсів на отримання права здійснювати наземне ефірне радіомовлення, розподілено 108 частотних присвоєнь радіочастотного ресурсу України на тимчасово окупованій території АРК та м. Севастополя.

Таблиця 2. Конкурси на радіочастоти в АР Крим та м. Севастополі, незаконно проведені Федеральною конкурсною комісією з телерадіомовлення

№ з/п	Дата конкурсу	Кількість радіочастот	
		АРК	м. Севастополь
1	27.06.2018	2	-
2	29.05.2018	4	-
3	29.11.2017	2	-
4	28.09.2016	-	2
5	29.06.2016	2	-
6	27.04.2016	2	-
7	27.01.2016	4	-
8	25.02.2015	72	18
	Всього:	88	20

Постійний склад Федеральної конкурсної комісії з телерадіомовлення чисельністю 9 осіб затверджується наказом Федеральної служби з нагляду у сфері зв'язку, інформаційних технологій і масових комунікацій. Чинний склад цієї Комісії:

1. Жаров Олександр Олександрович (Жаров Александр Александрович);
2. Авдєєва Маргарита Вікторівна (Авдеева Маргарита Викторовна);
3. Шахназаров Карен Георгійович (Шахназаров Карен Георгиевич);

4. Романченко Андрій Юрійович (Романченко Андрей Юрьевич);
5. Ларіна Катерина Геннадіївна (Ларина Екатерина Геннадьевна);
6. Шумаков Сергій Леонідович (Шумаков Сергей Леонидович);
7. Желєзняк Сергій Володимирович (Желєзняк Сергей Владимирович);
8. Степанов Павло Володимирович (Степанов Павел Владимирович);
9. Калугін Сергій Борисович (Калугин Сергей Борисович).

Адміністрація зв'язку України, діючи відповідно до пункту 190 Статті 39 Статуту МСЕ, у січні 2015 року звернулася до Адміністрації зв'язку Російської Федерації щодо порушень відповідних положень Статуту і РР МСЕ й вимагала вжити необхідних заходів для їх усунення. Копію цього звернення надіслано і Генеральному секретарю МСЕ.

Тоді ж Національна рада надіслала керівнику Федеральної служби з нагляду у сфері зв'язку, інформаційних технологій та масових комунікацій РФ листа з проханням утриматися від проведення конкурсів на отримання права здійснювати наземне ефірне мовлення з використанням радіочастот в АРК і м. Севастополі, оскільки такі дії Росії є порушенням норм міжнародного права.

Також наприкінці 2014 року – на початку 2015 року Національною радою було ініційовано низку звернень до НКРЗІ, УДЦР і Міжнародного союзу електрозв'язку з метою створення дієвого механізму реалізації протидії можливим порушенням норм чинного законодавства України, що регулює відносини у сфері телерадіомовлення, в яких зазначалося, що:

- встановлення та експлуатація радіомовних станцій на території АРК і м. Севастополя без ліцензії Національної ради заборонені і є порушенням пункту 18.1 РР МСЕ;
- Уряд України не укладав з Урядом Російської Федерації жодних спеціальних угод згідно з пунктом 18.2 РР стосовно розміщення будь-яких станцій радіомовної служби РФ на території України, включно з тимчасово окупованою територією АРК і м. Севастополя, тому немає жодних винятків стосовно положень пункту 18.1 РР;
- оголошені плани про надання Адміністрацією зв'язку РФ права на використання частотних присвоєнь, внесених Адміністрацією зв'язку України до Плану «Женева-84», є грубим порушенням пунктів 8.1 і 8.3 РР;
- незаконні дії Адміністрації зв'язку РФ щодо зміни статусу наявних частотних присвоєнь України на території АРК та м. Севастополя суперечать Статуту РР, заяві Генерального секретаря МСЕ на Повноважній конференції МСЕ 2014, а також порушують вимоги Резолюції 68/262 (2014) Генеральної Асамблеї ООН;

- відповідно до вимог Резолюції 1 Всесвітньої конференції радіозв'язку МСЕ (перегл. ВКР-97) нотифікація будь-якого частотного присвоєння будь-якій станції в межах міжнародно-визнаних кордонів України, включно з територією АРК і м. Севастополя, здійснюється виключно Адміністрацією зв'язку України;
- відповідно до пункту 31 Статті 4 Статуту МСЕ його положення і положення РР МСЕ є обов'язковими для всіх держав-членів МСЕ, у тому числі Російської Федерації. Відповідно до пункту 37 Статті 6 Статуту МСЕ РФ зобов'язана дотримуватися положень Статуту і РР МСЕ в усіх установах і на всіх установлених або експлуатованих станціях електрозв'язку, які можуть спричиняти шкідливі завади службам радіозв'язку інших держав.

Мало того, відповідно до листа ДП «Український державний центр радіочастот» від 09.08.2017 № 16/4859р, отриманого на запит Національної ради, на міжнародному рівні мають місце спроби Адміністрації зв'язку РФ заблокувати набуття права Україною на міжнародне визнання і захист частотних присвоєнь РЕЗ мовлення в Херсонській області.

Загалом близько 2 млн громадян України, які проживають в Криму, та більше ніж 80 тис. громадян України, які проживають на півдні Херсонської області, втратили доступ до ефірного (аналогового, цифрового) сигналу українських телеканалів і ефірного сигналу радіостанцій.

За інформацією ТОВ «Незалежна рейтингова агенція «БІГДАТА ЮЕЙ» (відповідь на запит Національної ради, вхідний лист від 15.11.2017 № 24/412), доступ до українського кабельного телебачення втратили більше ніж 230 тис. абонентів. Так, за оцінками компанії, наприкінці 2013 року кількість абонентів кабельних мереж на півострові становила 231 837 осіб, з яких майже 80 тис. – у м. Севастополі та близько 60 тис. – у м. Сімферополі.

Таблиця 3. Кількість населення, що втратило доступ до українського телерадіомовлення в АРК, м. Севастополі та в Херсонській області⁶

Вид діяльності	Кількість населення, яке втратило вільний доступ до ефірного наземного українського телерадіомовлення (станом на грудень 2014 р.)	Кількість домогосподарств	Частка населення регіону, яка втратила вільний доступ до українського телерадіомовлення

⁶ Офіційні дані Державної служби статистики (чисельність наявного населення України) станом на 01.01.2014.

АРК, м. Севастополь			
Аналогове звукове мовлення, аналогове телевізійне мовлення, цифрове наземне телевізійне мовлення	1 967 259	756 638	100%
Провайдер програмної послуги ⁷	231 837	89 168	11,8%
Херсонська область			
Аналогове звукове мовлення, аналогове телевізійне мовлення, цифрове наземне телевізійне мовлення	82611	31 774	39%

Загалом частотний ресурс України в Криму для радіомовлення використовують 26 ліцензіатів Роскомнадзору в АРК і 19 – у м. Севастополі. Телевізійне мовлення в АРК здійснюють 22 російські телерадіокомпанії, в м. Севастополі – 23.

Телерадіокомпанії, що наразі мовлять на території АРК і м. Севастополя, повністю підпорядковуються окупаційній владі. Вони поширюють меседжі пропаганди війни проти України, ЄС, США, НАТО. Новини підмінені дезінформацією. Публічні висловлювання обмежені, а журналісти працюють відповідно до отриманих вказівок від окупаційної влади Криму, інших переслідують, щодо них та їхніх родин чиняться утиски, є пряма загроза їхньому життю.

⁷ За інформацією ТОВ «Незалежна рейтингова агенція «БІГДАТА ЮЕЙ» (м. Київ).

вул. Прорізна, 2, м. Київ, Україна 01601

